Milliyet
YAYINLARI

ÇOCUK KİTAPLARI DİZİSİ

64

M.Kâmil SU

OLAYLAR GEMİSİ

Milliyet
YAYINLARI

ÇOCUK KİTAPLARI DİZİSİ

12,50 Lira

Mükerrem Kâmil Su

OLAYLAR GEMİSİ

MİLLİYET YAYINLARI bu kitabıyla da Türk çocuklarına bir hizmet yaptığı kanısındadır. Yayınlarımız arasında zevkle okuduğumuz "Mutluluk" kitabını yazarı Mükerrem Kâmil Su çok değişik bir konuyla yeniden huzurlarınıza çıkmış bulunuyor.

OLAYLAR GEMİSİ hem ilginç, serüvenlerle doludur, hem de yurdumuzun turistik bölgelerini tanıtmaktadır. Özellikle Ege Denizi kıyıları ile Akdeniz limanlarında turistik bir gezi yapan gemide başlayan olaylar güney bölgelerimizdeki bütün tarihi kalıntılar, eski uygarlık merkezlerinin bulunduğu bölgelerde devam etmektedir.

MÜKERREM KÂMİL SU

OLAYLAR GEMİSİ

Milliyet
YAYINLARI

MİLLİYET YAYIN LTD. ŞTİ. YAYINLARI
Çocuk Kitapları Dizisi: 64

●

Yayın hakkı (Copyright): Milliyet Yayın Ltd. Şti.

●

Kapak düzeni: Aydın ERKMEN

●

Birinci baskı: Kasım 1973

Bu kitap ÖZAYDIN Matbaasında
dizilip basılmıştır.

AKDENİZ GEZİSİ BAŞLIYOR

CE RIHTIMIN kalabalığına karıştıkları zaman sevinçten uçuyordu. İşte şu beyaz vapurla uzun bir yolculuk yapacaklardı. Kaç yıldır bu yolculuğun hayali ile yaşamışlardı. Annesi, babası, ağabeysi ve kendisi.

Bazı akşamlar, yemekten sonra babası Akdeniz kıyılarındaki küçük şehirleri anlatırken o güzel yerleri görmek için sabırsızlanırdı. İşte artık o tatlı hayaller gerçekleşiyordu.

Ağabeysi ortaokulu bitirmişti. Şimdi bir liseliydi ve bunun için kendisini çok büyümüş, çok şey öğrenmiş sayıyordu.

Ya kendisi?.. O da ilkokul diplomasını almıştı. Yabancı dilde başarı gösterdiği için Hazırlık Sınıfını okumadan doğrudan orta bire devam edecekti.

Ece de kendisini epey büyümüş hissediyordu. İlkokulda bütün sınıfları pekiyi ile geçmişti. Bundan sonra da öyle olması için çalışacak, annesiyle babasını hep memnun edecekti.

Ya babaannesiyle dedesi? Torunlarının başarıları ile herkesten çok onlar ilgileniyor, dünyalar onların olmuş gibi seviniyorlardı.

Ece, annesinin yanında giden ağabeysine baktı. Fotoğraf makinesini, dürbününü boynuna asmış, bir elinde valizi, bir tomar da gazete ve dergi koltuğunun altında vapurun merdivenlerinden çıkıyor-

du. Yabancı turistleri hatırlatan bir havası vardı.

Babası hamalla arkadan geliyordu. Ece, Münih'ten misafir gelen mektup arkadaşı Helga'ya ev sahipliği yapmaya çalışıyordu.

Helga, yanlarında kaldığı iki hafta içinde üç beş Türkçe kelime öğrenmişti. İlkokula başlamadan önce iki yıl Almanya'da kaldıkları için Ece az çok Almanca biliyordu. Öğrendiklerini unutmasın diye vakit buldukça evde annesi de meşgul olurdu. Bu iki hafta içinde Helga ile konuşa konuşa dili epey açılmıştı. Unuttuklarını hatırlıyor, iki küçük kız birbirleriyle mükemmel anlaşıyorlardı.

Vapurun merdivenlerine gelince Ece arkadaşının yüzüne baktı. Helga memnun görünüyordu

«Bu yolculuk için çok seviniyorum Ece.»

«Ben de Helga... Hele sen de bizimle

berabersin diye...»

«Sizin memlekette tatil yapan akrabalarım, tanıdıklarım hep anlatırlardı.»

«İstanbul'u mu?»

«İstanbul'u da gördükleri başka yerleri de... Türkiye'de Akdeniz'in güneşi, denizi, kumu bambaşkadır, derlerdi. Hele Akdeniz kıyılarındaki küçük şehirleri, çok ama pek çok beğenmişler. Hayran olmuşlar hepsine de...»

«Bakalım sen de beğenecek misin onlar gibi?»

«Ohh elbette... Ben sizin memleketi sevdim çok. Türkiye çok güzel memleket...»

Helga bu son cümleyi Türkçe söyledi. Geldiği gün bunu öğrenmek istemişti. Münih'te, Türkiye'yi görmüş olanların hepsi de böyle söylerlerdi. «Türkiye çok güzel memleket...»

Vapurun merdivenlerinden çıktılar. Bütün aile güvertede toplandı. Bir kama-

rot önlerine düştü. Kamaralarını gösterdi. Kamaraların üç kişilik olanı çocuklar içindi. Baba, hamalla birlikte iki kişilik kendi kamaralarına geçti.

Anne önce çocukların kamarasına girdi. Altlı üstlü iki ranza, ranzanın karşısına gelen yerde de bir kişilik bir karyola. Lavabo ile duş kamaranın giriş yerindeydi. Yatak takımları, dolaplar, havlular, yolcular için gerekli her şey tertemiz, pırıl pırıldı. Kamaranın penceresinden ışıl ışıl deniz görünüyordu.

Anne: «Hadi şimdi elinizi yüzünüzü şöyle bir yıkayın,» dedi. «Ferahlayın. Akşam duş yapar, öyle yatarsınız.»

Ece, Helga yüzünü yıkarken valizlere baktı: «Anneciğim, vapur hareket ettikten sonra valizleri açsak olur mu?»

«Olur tabiî,» dedi annesi. «Limandan çıkarken şehri seyretmek, rıhtımdaki kalabalığa bakmak hoş olur. Sonra yerleşirsiniz.»

Vedat saatına baktı:

«Vapurun kalkmasına daha bir saattan fazla var anne. Ben biraz rıhtıma çıkabilir miyim?»

«Bir şey mi almak istiyorsun Vedat?»

«Yolcu salonundan geçerken bir arkadaşımı gördüm. Kartpostal satıyordu. Ona bir günaydın demek istiyorum.»

Ece: «Okul arkadaşın mı?» diye sordu.

Vedat: «Evet,» dedi.

«Ama bizim okulumuz Ankara'da. Ne işi var onun İstanbul'da?»

«Yaz tatillerinde anneannesine geliyor. Harçlığını çıkarmak için burada çalışır hem. Anlaşılan bu tatil kartpostal üzerine iş yapıyor.»

Helga konuşulanlardan pek bir şey anlamamıştı. Anne bunu fark ederek iki kardeş arasında geçen konuşmayı küçük kıza özetledi.

Ece ile Helga da Vedat'ın arkadaşını görmek istediler. Helga birkaç tane de kart almak istiyordu zaten...

Anne bir an düşündü.

Kızlar rıhtıma çıkmak için can atıyorlardı.

Kararı Vedat verdi: «Neden olmasın?» dedi. «Rıza cana yakın çocuktur. Bizi görünce memnun olur.»

Anne çocukları geçirirken vapurun hareket saatını hatırlatmayı ihmal etmedi. Üç çocuk neşe ile vapurdan çıktılar.

■

RIZA okul arkadaşı Vedat'ı görünce: «Aman ne hoş bir sürpriz,» dedi. «Ne hoş bir rastlantı... Ama lütfen bana bir dakika müsaade..»

Bir yabancı turiste sattığı kartları acele zarfa koyup verdi. Aldığı parayı kutuya attı. Sonra çocuklara döndü.

Vedat kardeşini ve Helga'yı arkadaşına tanıttı. Çocuklar gülümseyerek birbirlerinin ellerini sıktılar.

«Vapura giderken gördüm seni Rıza. Başın epey kalabalıktı. Rahatsız etmeyeyim dedim.»

«Ben seni görmedim. Alıcılarla uğraştığım için tabiî. Eeee Ankara'da ne var, ne yok?»

«Bildiğin gibi... Yeni bir şey yok. Coğrafya öğretmeni için emekliye ayrılacak diyorlar.»

Rıza sıcak bir gülümseme ile güldü. Nedense bu öğretmenden sınıfça öyle pek hoşlanmıyorlardı.

«Sen epey yanmışsın Rıza.»

«Ara sıra denize gidiyorum. Ama zaten bu yıl İstanbul çok sıcak. Sokakta yürüsen yanarsın. Ankara'dan farkı yok pek... Yolculuk var galiba?»

«Evet.»

«Misafiriniz de sizinle gidiyor mu?»

«Evet.»

Ece hemen atıldı: «Helga benim mektup arkadaşım. Öyle iyi anlaşıyoruz ki ikimiz. Yolculuğu onunla yapıyorum diye çok mutluyum.»

«İskenderun'a kadar gidip geleceksiniz her halde? Vapurla Akdeniz turunun olağanüstü bir şey olduğunu söylüyorlar. Biletler daha yeni yılın ilk haftasında satılıp bitiyormuş. Yer bulmak bir mesele diyorlar.»

Ece bu yeni yılın ilk haftasında ne biletlerinin satıldığını anlamadı.

«Yani yaz turu için biletler mi? Kış ortasında mı?»

Rıza turistik seferlere çok rağbet edildiğini, vapurların da istekleri karşılayacak sayıda olmadığını anlatmaya başladı. O açıklama yaparken Vedat içinde bir eziklik duydu. Bu yolculuğu yapacakları için buraya övünmeye gelmiş gibi bir duruma düşmek istemezdi.

Ama Rıza neşeli bir sesle: «Oraları bilirim,» diyordu. «Babam bir seferinde beni de yanına almıştı. Ankara'dan çıktık. Taa İskenderun'a kadar... Çok yer gördük. Babamın bir tanıdığı bizi Soğukoluk'a götürdü. Bayıldım o yaylaya... Mersinliler, Adanalılar, Hataylılar falan yazlığa çıkarlarmış oraya... Akdeniz sahil yolu yeni yapılıyordu.»

Rıza'nın babası kamyon şoförü idi. Bir trafik kazasında sakatlanmış, uzun süre çalışamamıştı. O sıkıntılı günlerde annesi ev hizmetlisi olarak evin geçimini sağlamıştı. Rıza'nın kardeşleri de vardı.

Artık Rıza da yaz tatillerinde boş durmuyor, kendi okul masraflarını karşılamaya çalışıyor, harçlığını çıkarıyordu. İki yıldan beri okul açıkken de çalışıyordu. Sabahları erkenden geniş bir semtte evlere, apartmanlara gazete, dergi dağıtırdı. Gazete baş bayii Rıza'yı çok beğenir, kendi çocuğu gibi gözetirmiş.

Kart almak için gelen giden oluyordu. Vedat saatına baktı. «Bize izin Rıza,» dedi. «Hem seni işinden alıkoymayalım, hem de geç kalıp annemi meraklandırmayalım. Baksana kızlar, bir yandan kartlara bakmaktan bir yandan geleni geçeni seyretmekten vapurun kaçacağını akıllarına bile getirmiyorlar.»

Rıza güldü: «Sana güveniyorlar da ondan,» dedi. «Bunu nasıl olsa senin düşünüp ayarlayacağını biliyorlar. Bununla birlikte evet. Gecikirseniz annen merak edebilir.»

Bunu söylerken acele acele tellerin arasına yerleştirilmiş kart destelerinin arasından en güzellerini seçiyordu: «Söylenenlere bakılırsa eskiden kartpostal bulmak mesele imiş. Turizmin değeri anlaşılınca hatıra eşyasına önem vermeye başladılar. Özellikle kartlara. Görüyorsunuz, birbirinden güzel kart basıyorlar artık...»

«Satış iyi görünüyor.»

«Hem de nasıl? Hele turist mevsiminde... Kartlar peynir ekmek gibi gidiyor.»

Rıza kartpostal satışından günde ne kadar bir para kazandığını söylemedi. O da arkadaşları, bak bak, kazancı ile nasıl övünüyor, diyebilirler diye düşündü.

Rıza bir kartı bir zarfa, bir başka kartı ayrı bir zarfa koydu, zarfları Ece ile Vedat'a verdi. Sonra özenle seçtiği epeyce bir kartı zarfladı. Helga'ya uzattı.

Helga, kartların parasını ödemek için el çantasını açarken Rıza başını salladı. «Ben onun diliyle söyleyemem. Ama lütfen anlatın. Bunlar benim kendisine yol armağanımdır. Hem sonra bilirsiniz, bizde gelenektir. Burada misafirin parası geçmez deriz.»

Ece, Rıza'nın söylediklerini Helga'ya anlattığı zaman küçük Alman kızı çok duygulandı. Elini uzattı. Rıza'nın elini dostlukla sıktı.

«Lütfen söyler misin Ece? Rıza'yı çok

sevdim. Münih'e gidince ben de ona kendi memleketimin manzara kartlarından göndereceğim. Bu güzel kartları Almanya'daki arkadaşlarıma, aileme postalarken hep Rıza'yı hatırlayacağım. Kartlardan bir tanesini de hatıra olarak saklayacağım. Okulda bütün arkadaşlarıma göstereceğim.»

Çocuklar içten bir dostluk havası içinde birbirlerinden ayrıldılar. Yolcu salonunun kapısında durdular. Dönüp Rıza'ya el salladılar.

Rıza, aydınlık yüzü, neşe ile gülen gözleriyle o kadar cana yakındı ve öylesine mutlu görünüyordu ki... Çalışmanın, alın teri dökerek kazanmanın, ailesine azıcık da olsa yardım edebilmenin tadını almış, hayat kavgasına küçük yaştan atılmış ve bu hayata ısınmış, alışmıştı.

BABA VAPURU KAÇIRDI

OCUKLAR vapura vaktinde döndüler, vapuru kaçırmadılar ama baba vapura yetişemedi.

Üç çocuk Rıza'yı görmek için vapurdan çıktıktan sonra anne kendi kamaralarına girmiş, çabucak bavulları, valizleri açıp yerleşmeye başlamıştı. Kocası Almanya'da ihtisasını yaparken yolculuklara alışmıştı. Sık sık Ece'yi yanına, alır, seyahat acentelerinin düzenlediği gezilere katılırdı. Bavul açıp kapamak, bir geceliğine bile olsa herhangi bir otele, pansi-

yona yerleşmek ona zor gelmezdi.

Anne elbiseleri dolaplara asarken baba da tuvalet masasının bir gözüne özel eşyasını, kâğıtlarını falan yerleştiriyordu. Birden bir not gözüne ilişti. Ankara'dan ayrılırken hastalarından birine telefon edip bazı önerilerde bulunacaktı. Bunu unutmuştu.

«Benim bir yere bir telefon etmem gerekli Süreyya... Hemen gitmeliyim.»

«Ama vapurun kalkmasına bir saat var yok.»

«Yetişirim.»

«Şehirlerarası bir telefon mu?»

«Evet.»

«Ne diyorsun?»

«Ankara'da bir hastama söylemem gerekli çok önemli bir şey var. Alacağı ilâçlar üzerine... Bunu yapmadan yola çıkamam.»

«Ama ilhami, gün ortası, Ankara ile kolay kolay konuşamazsın ki... Bağlantı

kurabilmek için bazen ne kadar çok beklendiğini biliyorsun.»

«Acele isterim. Yıldırım isterim. Kesin konuşmalıyım.»

«Öyleyse hiç vakit kaybetme. Hemen git.»

«Evet. Hemen gitmeliyim. Karaköy postanesine kadar. Merak etme Süreyya. Son dakikada da olsa yine yetişirim vapura.»

Baba rüzgâr gibi kamaradan fırladı. Vapurun merdivenlerinden hızla indi. Bir anda rıhtımın kalabalığı arasında gözden kayboldu.

■

ÇOCUKLAR vapura büyük bir neşe içinde döndüler. Anne üst güvertede bir masanın başında oturuyordu. İçi rahat değildi. Vapurun kalkmasına kırk dakika vardı.

Ya kocası vapuru kaçırırsa?

İşte o zaman yıllardır sözünü ettikleri bu yolculuk bütün güzelliğini, bütün çekiciliğini kaybedecekti.

Anne içindeki kuşkuyu sezdirmeyerek çocukları güler yüzle karşıladı: «Çok iyi, vaktinde geldiniz çocuklar. Rıza nasıl? Anneannesi iyi miymiş? Ankara'dan haber alıyor muymuş?»

Annesi Vedat'ın yakın arkadaşı Rıza'yı tanırdı.

«Anneciğim Vedat bunları konuşmadı Rıza ile.»

Vedat arkadaşına bunları sormayı hatırlamamıştı. Kardeşinin yüzüne şöyle bir baktı: «Evet bunları konuşmadık Rıza ile ama hayatından çok memnun görünüyordu. Bize, Helga'ya bir yığın kart armağan etti.»

Helga adı geçince ve kart kelimesini duyunca Vedat'ın annesine ne söylediğini anlar gibi oldu. Hemen zarftaki kartları

çıkardı. Bir bir masanın üstüne dizmeye başladı. Bunlar çok iyi basılmış, renkli, canlı kartpostallardı.

Anne kartlardan birinin arkasını çevirdi. Gülümsedi.

«Ben bu kartları basan gencin ailesini tanırım,» dedi. «Bu işi daha çok küçük yaşlarda kafasına koymuştu. Fotoğrafçılığa meraklı, doğa güzelliklerine tutkun bir gençtir. Bir zamanlar böyle net basılmış, parlak renkli kartlar bulunmazdı. Yabancı memleketlerde basılanlara imrenirdik. Elinizdeki kartları basan genç, lise son sınıfında iken memleketimizin turizmine bu yoldan hizmet edeceğini söylerdi. İşte dediğini yapıyor.»

Helga, Dolmabahçe Sarayını, Boğaziçi'ni, Köprüleri, Haliç'i, Eyüp Sultan Camisini ve avlusundaki güvercinleri en iyi yönlerinden alan kartlara hayran hayran bakıyor, bunu anneme, bunu babama, bunu An Mari'ye yazacağım diye kartlar

arasından seçim yapıyordu.

Çocuklar masanın üstüne serdikleri kartlarla oyalanırlarken anne sabırsızlanmaya başlamıştı. Bileğindeki saata baktı. Vapurun hareketine on beş dakika kalmıştı.

O sırada Ece: «Peki, babam nerede? Hâlâ kamarada öteberisini mi yerleştiriyor? Neden yanımıza gelmiyor anne?» diye sordu.

«Baban vapurda değil Ece. Telefon etmek için postaneye kadar gitti.»

«Ay sahi mi? Vapurda yok mu babam?»

Vedat kardeşinin telâşına güldü:

«Şuna da bakın, halini gören kıyamet kopuyor sanacak.»

«Ama vapur neredeyse hareket edecek?»

«Az önce biz de karaya çıkmadık mı?»

«Çıktık ama aklımız vapurda kaldı da çabucak döndük.»

Uçaktan inen konuklarına koştular

«Babamın aklı kafasının içindedir. Bir yerde bırakmaz.»

«Ohh bu çocuk da hep benim konuşmamla alay eder.»

Ece Helga'ya döndü. Babasının bir yere telefon etmek için karaya çıktığını anlattı.

Helga'nın yeşile çalan koyu mavi gözleri iri iri açıldı. Saatına baktı.

«Ama vapurun hareketine çok az var.»

Bu sırada vapurun içinde de bir telâş başlamıştı. Az sonra yolcularını uğurlamaya gelenler vapurdan çıkacaklardı.

Anne yerinden kalktı. Güvertede yürüdü. Küpeşteye dayandı. Rıhtıma bakmaya başladı.

Biraz sonra gonga vuruldu. Yolcu olmayanların vapuru terk etmeleri rica ediliyordu.

Çocuklar kısa bir süre güvertede birbirleriyle vedalaşanlara, birbirlerine sarı-

lıp öpüşenlere, gülenlere ve ağlayanlara baktılar. Sonra onlar da annenin yanına gidip demir parmaklıklara yaslandılar.

Anne, içinden, çocukları telâşa vermemeliyim. Doktor ne yapar yapar yetişir, diye kendi kendini güçlendirmeye çalışıyordu.

Vedat böyle nazik zamanlarda soğukkanlılığını korurdu. Üzüntüsünü, kaygılarını dışa vurmamaya alışmıştı. Annesiyle babasının Almanya'da kaldıkları iki yılı o babaannesiyle dedesinin yanında geçirmişti. Dedesi olaylar karşısında şaşırmayan bir adamdı. Babaannesi de, telâş etmeyince, heyecana kapılmayınca işler daha iyi yürür, her sıkıntı daha kolay geçiştirilir, derdi.

Vedat, dedesini çok beğenir, çok severdi. Küçük yaştan beri onu kendisine örnek edinmişti. Dedem gibi bir adam olmak, yere sağlam basmak demektir, diye düşünürdü.

Ece, tersine telâşçı, aşırı derecede duygulu bir çocuktu. Herhangi bir şeye üzülünce hemen ağlardı. Şimdi de Helga' dan çekinmese, onu tedirgin etmeyecek olsa babam vapuru kaçıracak diye ortalığı ayağa kaldıracak, ağlamaya başlayacaktı. Ama kendini tutuyor, bu yolculuğu Helga'nın burnundan getirmemeliyim. Babam koskoca adam. Çocuk gibi kaybolacak değil ya, diye kendi kendini avutmaya bakıyordu.

Nihayet son dakika geldi çattı. Vapurun merdiveni yukarıya çekildi. Halatlar gemiye alındı. Vapur ağır ağır, yan yan rıhtımdan ayrılmaya başladı.

Rıhtımda kalanlar gidenlere ellerini uzatıyor, mendiller sallanıyor, yolcular iskeleden yana yığılmışlar, arkada bıraktıklarını biraz daha görebilmek heyecanı içinde demir parmaklıklara yaslanıyorlardı.

Durum nazikti. Baba vapuru kaçır-

mıştı. Ece'ye dokunsalar ağlayacaktı. Helga da şaşırmış, bozulmuş, bir tuhaf olmuştu. Vedat fotoğraf çekiyordu ama bunu içindeki tedirginliği belli etmemek için yapıyordu.

Anne hâlâ rıhtıma bakıyordu. Birden yüzü aydınlandı.

«İşte, bakın bakın çocuklar, siz de görüyor musunuz?» diye eliyle rıhtımda bir noktayı işaretledi.

Üçü de annenin gösterdiği yere baktılar.

«Evet, evet... Babam... Elini sallıyor.»

«Oh Doktor Papa, Papi, Papi,» diye Helga da ellerini çırpmaya başladı.

Doktor vapura yetişemediği halde bu sevinç nedendi?

Vedat birden ok gibi yerinden fırladı. Koşarak kamaraya gitti. Masanın üstüne bıraktığı dürbünü aldı. Bir solukta annesinin yanına geldi. Dürbünü annesine

uzattı.

Anne heyecanla dürbünü aldı. Acele gözlerine göre ayarladı.

«Evet, ta kendisi... Yanılmamıza imkân yok. İşte kalabalığın arasından sıyrılıyor. Bize işaretle bir şeyler anlatmak istiyor.»

Motorla vapura yetişebilir mi acaba?» Bunu Ece sormuştu.

Vedat: «Şu anda motor bulmasına bağlı.» dedi.

Vapur rıhtımdan epey uzaklaşmış, Sarayburnu'nu dönmüş, Marmara' ya yönelmişti.

Anne, olabileceğine neşeli görünmeye çalışarak: «İyi yolculuklar hepimize.» dedi. «Babamız vapuru kaçırmasaydı tabiî çok daha iyi olurdu ama yine de üzülmemeliyiz. Onu gördük. O da bizim kendisini gördüğümüzü anladı.»

Vedat, bu sözlerle annesinin ne demek istediğini anladı. Annesi, trafik kazası,

birdenbire hastalanma, fenalık geçirme gibi halleri düşünerek üzülmüş olabilirdi. Şimdi babayı sağlıklı olarak görünce korktuğu şeylerden kurtulmuş, ferahlamıştı.

Vedat: «Bakın birden aklıma ne geldi. Şu vapuru babam değil de Helga kaçırmış olsaydı neler olmazdı?» dedi.

Ece: «Böyle bir şeyi düşünmek bile korkunç. Kuşkusuz hepimiz üzüntüden ölür, biterdik.»

Anne: «Hani Helga ile Polyyanna'nın mutluluk oyununu oynuyordunuz Ankara'da... Güzel şeyler düşünmek varken bırakalım bunları da şu güzel şehri seyredelim.»

Vedat: «Ben birkaç fotoğraf daha çekebilirim,» dedi.

«Fotoğraf çekimi bitince kamaraya bana uğrayıver Vedat'cım.»

«Peki anne.»

Anne Ece ile Helga'nın omuzlarından

tuttu. «Siz İstanbul'u doya doya seyredin,» dedi. «Sonra kamaraya gelir, yerleşirsiniz. Ben kamarayı bir daha gözden geçireceğim. İstediğim gibi yerleşemedim aceleden.»

İki küçük kız anne ile birlikte güverteden kamaralara geçen merdivenlere kadar yürüdüler. Sonra döndüler, küpeşteye dayanıp şehri seyre daldılar.

Helga camilerin kubbelerine, minarelere bakmaya doyamıyordu. Topkapı Sarayı Müzesinin yemyeşil ağaçlar arasından görünen sıra sıra kubbeleri onu çok ilgilendirmişti.

Vedat: «Bu müzede bütün dünyada eşine rastlanmayacak değerde eski eserler vardır Helga,» dedi. «Dönüşümüzde babam gezdirecek. Özellikle Harem Dairesi yabancı turistleri çok ilgilendiriyormuş.»

Ece: «Yabancı kadın turistler de Kaşıkçı Elmasına, Hazine Dairesindeki mü-

cevherlere bayılıyorlarmış,» diye söze karıştı.

Helga: «Demek Akdeniz'den dönünce ben de göreceğim elması? Neden Kaşıkçı?» diye sordu.

Ece: «Bilmem. Belki de kaşık kadardır. Ya da kaşığa benzediği için Kaşıkçı Elması demişlerdir.»

Vedat da bu adın nereden geldiğini bilmiyordu. Babasına sorup öğrenebilirlerdi.

Ece neşeli neşeli: «Biliyor musun Helga?» dedi. «Dönüşte tam bir hafta dedemlerde kalacağız. Babam bizi her yerlerde gezdirecek.»

Vedat güldü. Ece'nin sesini taklit ederek: «Her yerlerde...» dedi.

Ece: «Sen istediğin kadar alay et Vedat Efendi. Aldırmayacağım. Çünkü kızdığımı görünce daha da üstüme üstüme varıyorsun.»

Sonra Helga'ya döndü: «Evet Hel-

ga,» dedi. «Babam İstanbul'un görülmeye değer yerlerini hep gösterecek bize.»

«Kapalıçarşı'yı da gösterecek mi?»

Vedat içinden: 'O da Kapalıçarşı'yı öğrenmiş,' diye geçirdi. İstanbul'da gece kalmadan transit geçen yabancı turistler bile genellikle soluğu Kapalıçarşı'da alıyorlardı.

Ece: «Oraya da annem götürür her halde,» dedi.

Vedat hep o şakacı, biraz da alaylı haliyle: «Eh, Mahmutpaşa'dan da geçersiniz. Kalabalıkta kaybolmayalım diye el ele tutuştuğunuzu görür gibi oluyorum. Kulaklarınıza pamuk tıkarsanız Mahmutpaşa yokuşunu daha rahat tırmanırsınız.»

Kızlar Vedat'ın ne demek istediğini anlamadılar. Ece omuzlarını silkeledi: «Helgacım, ne demek istediğini ben anlamadım ki, sana söyleyeyim,» dedi.

Sonra Kapalıçarşı'ya bu dik yokuştan da gidilebileceğini açıkladı.

Helga'nın gözünde yokuş dedikleri yer öyle dikleşti, öyle uzun bir hal aldı ki, saf saf: «Helikopterle mi gidilir, asansörle mi çıkılır?» diye sormaktan kendini alamadı.

Bunu Ece sormuş olsaydı Vedat, yok efendim, jetlerle, jumbolarla çıkılır diye kardeşini kuşkusuz yine alaya alırdı. Ama şimdi ciddî ciddî: «Bizim İstanbul'da görülmeye değer öyle çok yer, öyle çok eski eser, sanat eserleri var ki, bir hafta değil, bir yıl gezsek yine bitmez,» dedi.

Helga'nın kartpostalda gördüğü sarayda aklı kalmıştı. Deniz kıyısında, ince demir parmaklıklı büyük bahçe içindeki o beyaz saray...

Helga, zarfın içindeki kartların arasından onu bulup çıkardı, kartın arka-

sındaki yazıyı okudu: «Dolmabahçe Sarayı'nı da gezecek miyiz?»

Vedat biraz düşündü. «Sarayın özel izinle gezildiğini söylüyorlar ama sanırım, babam izin alabilecektir.»

Vedat'la Ece, Atatürk'ün bu sarayda hayata veda ettiğini biliyorlardı. Bu, her Türk için olduğu gibi, Ece ile Vedat için de acı bir anı idi. İki kardeş göz göze geldiler ve bakışlarıyle anlaştılar.

Sarayı gezecek olurlarsa elbet Helga orada bu büyük tarih olayını rehberden öğrenirdi.

■

ÇOCUKLAR kamaraya döndükleri zaman anne kendi kamaralarını yerleştirmiş, duş yapmış, kıyafet değiştirmiş, onları bekliyordu.

Helga, Ece'nin annesini görünce Türkçe olarak: «Oooo çok güzel, çok güzel,» diye ellerini çırptı.

Anne fildişi renginde keten tayyörlerini çıkarmış, hoş desenli, yumuşak bir kumaştan bir elbise giymişti. Saçlarının biçimini de değiştirmiş, kestane kabuğu renkli kızıla çalan saçlarını gergin taramış, iri bir topuz yapmıştı.

«Hadi bakalım, şimdi sıra sizin kamarada...»

Çocuklar Rıza'yı görmek için rıhtıma çıktıkları zaman gelen çiçeklerin yarısını buraya getirmişti. Ankara'dan bir arkadaşı çiçekçiye bu çiçekleri telefonla ısmarlamıştı.

Helga her gördüğü yeniliğe bayılır, hoşuna giden bir şeyle karşılaşınca hemen ellerini çırpardı. Şimdi de çiçeklere bakarak sevincini belirttikten sonra:

«Ece annesi vundebaa,» dedi.

Gülüştüler.

Küçük kız yarı Türkçe, yarı Almanca duygularını dile getirmeye uğraşıyor, kendisine gösterilen iyi ev sahipliğini nasıl değerlendireceğini bilemiyordu.

Anne, tuvalet masasının önündeki koltuğa oturmuş çocukların valizlerini açarak dolaplara, çekmecelere yerleştirmelerine bakıyordu.

Elbiseleri dolaba doğru düzgün asıyor, mendilleri, çorapları çekmecelere düzenli biçimde yerleştiriyorlardı. Üçünün de elleri işe yatkındı.

Yerleşme işi bitince sıra yatakları paylaşmaya geldi. Pencere önündeki tek yatak tabiî Helga'nın olmalıydı. İki kardeş de ranzayı paylaşacaklardı. Helga'nın önünde altüst ranza tartışması yapamazlardı elbet. Bunun için Ece uslu uslu: «Vedat hangisinde yatmak isterse ben razıyım. O seçsin. Benim için önemli değil,» dedi.

Vedat kardeşinin uyurken yataktan düşmekten korktuğunu bilirdi. Bunun için: «Benim için de fark etmez. Ama isterse Ece alt ranzada yatabilir,» diyerek işi uzatmadı. Böyle olunca iki arkadaş karşıdan karşıya uyumadan önce daha rahat konuşabileceklerdi.

Kamarada işleri bitince üst güverteye çıktılar. Çay vakti gelmişti. Yolcular henüz birbirleriyle kaynaşmamışlardı. Anne, akşam yemeğinden sonra özellikle İzmir'i geçince şimdi yabancı duran bu yolcuların arasında nasıl bir ahbaplık kurulacağını biliyordu. Yabancılık ortadan kalkacak, gruplar doğacak, yolcuların çoğu kendi kafa denklerini bulup sohbetlere dalacaklardı.

Çaylarını içerlerken kamarot bir küçük tepsi ile masalarının önünde durdu. «Size bir telsiz telgraf var efendim.»

Anne kamarota teşekkür ederek ken-

disine uzatılan kâğıdı aldı. Açtı. Önce yazılara şöyle bir göz gezdirdi. Yüzü aydınlandı. Gözlerinin içi gülerek: «Çocuklar,» dedi. «Telsiz babanızdan. Bakın ne yazıyor?»

Ece çabucak Helga'ya babadan bir telgraf geldiğini müjdeledi.

Vedat telgrafı alıp yüksek sesle okudu:

«Hepinize iyi yolculuklar. Yakında buluşmak üzere şimdilik Allaha ısmarladık. Sevgilerle...»

Ece yerinden hopladı: «Babam yakında buluşmak üzere demiş. Nasıl buluşabiliriz anneciğim?»

Vedat fırsatı kaçırmadı: «Tabiî şu geminin bir yerinde... Güvertede, havuz başında, kamarada, koridorda, salonların birinde... Yani şu gemide...»

Ece bozuldu: «Bak anne, şuna bak...

Yine alaya başladı. Canım şu çocuk benden ne istiyor anlamıyorum ki...»

Vedat: «Canım ne dedim ben şimdi bu kıza?.. Babamla denizin ortasında buluşacak değiliz ya... Elbet geminin herhangi bir yerinde gelip bizi bulacak...»

«Gemide bulacak ama nerede, yani ne zaman?»

Anne tatlı ve yumuşak: «Helga'yı sıkmamak için Almanca konuşmaya dikkat etmeliyiz çocuklar... Misafirimiz olduğunu unutmamamız gerek.»

Vedat dudaklarını büktü: «Sanki onunla konuşacak kadar ben Almanca biliyormuşum gibi...»

«Neden öyle söylüyorsun? Epeyce anlıyorsun. Düzgün cümle yapacağım. Gramer yanlışları yapmayayım diye titizlik gösterirsen tabiî konuşamazsın. Helga'ya baksana. Beş on kelime Türkçe öğrendi. Karma bir dille pekâlâ de maksadını an-

latabiliyor. Ece de bu yönden rahat. Doğru, yanlış bakmadan arkadaşı ile anlaşıyor işte...»

«Ece anlamasa ayıp. İki yıl Almanya'da kaldı o...»

«Ama yavrucuğum, biliyorsun, o zaman çok küçüktü.»

«Olsun... Bilinçaltında kalmıştır kelimeler... Hem sonra unutmasın diye sen de babam da az mı uğraştınız onunla?..»

«Anne, bu tartışmanın yeri mi ya?»

«Bak Vedatçığım, babanla buluşuncaya kadar ailenin erkeği sensin. Hepimizin işini kolaylaştırmak sana düşüyor.»

Ece telgrafı annesinin elinden aldı. Helga'ya Almanca olarak okudu. Ancak iki küçük kızın da bu telgrafın vapura nasıl ulaştığına akılları ermiyordu.

Ece, çevresine bakınıyor, gözleriyle denizi, ufukları tarıyor, telgraf direkleri diye ortalıkta bir şey göremiyordu. Trenle yolculuk yaparken telgraf direklerin-

deki beyaz fincanlara, direklerin arasın da uzayan tellere ilgiyle bakardı. Hele telgraf tellerine konan, tellerin üstüne dizi dizi sıralanan serçelere...

Vedat yine ters bir şey söyler diye babasının çektiği bu telgrafın nasıl, hangi yoldan geldiğini bir türlü annesine soramıyordu. İlerde bunu babasına sorup öğrenecekti.

İki küçük kız çaydan sonra el ele gemiyi dolaşmaya başladılar. En çok havuz hoşlarına gidiyordu. Ertesi gün belki de bu havuzdan hiç ayrılmak istemeyeceklerdi.

Vedat fotoğraf makinesini, dürbününü alıp gitti. Anne kamaraya inip bir kitap aldı. Biraz üzüntülü başlamakla birlikte yine de yolculuğun çok hoş, tatlı bir havası vardı.

BABA KARAYA ÇIKINCA

BABA karaya çıkınca doğru postaneye gitti. Ankara ile telefon bağlantısı kurdu. Hastasına alacağı ilâçlar üzerine gerekli bilgiyi not ettirdi. İçi rahatlamış olarak postaneden çıktı. Saatına baktı. Daha epey vakti vardı. Karaköy geçidine girdi. Vedat'a renkli fotoğraf çekmesi için birkaç film, Ece'nin transistorlu radyosuna yedek pil, Helga'ya da bir yelpaze aldı. Helga evde gördüğü yelpazelerle çok

ilgilenmiş, birini bırakıp birini alarak, rüzgâr yapıyorum, rüzgâr yapıyorum, diye eğlenmiş durmuştu. Anne için de üç gül satın almış, sonra saatına bir kere daha bakmıştı. Ne görüyordu? Saatı durmuştu demek? Bunu fark edince canı sıkıldı ve birden telâşlandı.

Doktor İlhami Günel şimdi rıhtıma doğru koşarcasına gidiyordu. Derken bir taksiye atladı. Soluk soluğa Samsun vapuruna yetişmek istediğini söyledi.

Öyle bir trafik sıkışıklığı vardı ki, araba zinciri kolay kolay çözülebileceğe benzemiyordu.

Şoför anlayışlı bir adamdı. Durumun nezaketini hemen kavradı:

«Beyefendi, yürürseniz sanırım gideceğiniz yere daha çabuk ulaşırsınız,» deyip arabanın kapısını açtı. Doktorun para çıkarmasını engelledi. Zaten kaç adım gitmişlerdi ki? Vakit kaybetmenin sırası

değildi.

Doktor sokağın kalabalığına karıştı. Yolcu salonuna girdiği zaman vapur rıhtımdan ayrılmıştı. Elinde üç gül, cebinde filmler ve piller bir an öylece şaşkın ve üzgün olduğu yerde durdu kaldı. Sonra birden aklına geldi. Şimdi kendisini nasıl merak ediyorlardır diye düşündü. Onlara görünmeliydi. Hemen rıhtıma fırladı. Kalabalığın arasından sıyrılmaya çalışırken yanında biri belirdi. Bavulları vapura taşıyan hamaldı.

«Doktor Bey, Doktor Bey, gelin bu yana...»

Doktor İlhami Günel bir şey düşünemeden hamalın işaret ettiği yana yöneldi.

«Bakın Doktor Bey bakın, sizinkiler şu güvertede... Üstte. Ortaya doğru... Hanidir hep yolunuzu gözlüyorlardı anlaşılan... Bu kalabalığın içinde durursanız sizi göremezler belki de... Seçemezler. Şu

tenhalığa gelin...»

Doktor, hamalın gösterdiği yere gelince vapurdakiler kendisini gördüler. O da onları gördü. Ve işaretlerle İzmir'de kendilerine ulaşacağını anlatmak istedi ama anlayıp anlamadıklarını fark edemedi.

Vapur iyice uzaklaşıp karısını ve çocukları göremeyince şimdi ne yapması gerektiğini düşündü. Olan olmuştu bir kere... Üstünde durmaya, zihin yormaya gerek yoktu. Bundan sonra olacağı düşünmeliydi.

Hamal hâlâ yanında duruyordu. Halinden kendisine bir şey söylemek istediği anlaşılıyordu. Doktor İlhami Günel bunu hissedince adama gülümsedi. «Sağ ol,» dedi. «Beni tam yerine getirdin. O kalabalıkta bizimkiler beni göremeyecekler, başıma bir şey gelmiş olmasın diye meraklanacaklardı.»

«Sen de sağ ol Doktor Bey... İzin verirsen sana bir şey demek isterim... Benim bir derdim var da...»

«Nedir şikâyetin? Bir yerinde ağrı falan mı var?»

Hamal Yusuf, Doktorun yüzüne baktı: «Şükür bir hastalığım yok. Sağlığım yerinde sayılır. Yerinde sayılır ama dert başka türlü. Sen bir iyi insansın Doktor Bey. Ailen de çok iyi, efendi kadın. Alçak gönüllü. Bu da bir hamal parçası demedi. Benimle konuştu. Gönlümü aldı. Allah razı olsun.»

Bunları konuşurken rıhtımda yürüyorlardı. Doktor durdu. Hamalın kolunu tuttu: «Hamal parçası da ne demek arkadaş?» dedi. «Hepimiz insanız. Tanrı bizi yaratırken ayrı gayrı bilmiş mi?»

«Eh Beyim, herkes böyle mi düşünür? Ne halsa... Ben seni yolundan, işin-

den, alıkoymayayım. Her hal yapacak şeyin vardır. Çoluk çocuk gittiler, sen yolundan kaldın. Şimdi ne olacak? Peşin onu düşünmek gerek.»

«Benimle postaneye kadar gelebilir misin?»

«Sen gel dersen elbet gelirim Beyim.»

«Yolda konuşuruz. Neymiş derdin, anlatırsın bana...»

«Sağ ol Doktor Bey.»

Doktorla Hamal Yusuf yan yana yürümeye başladılar.

Doktor ilk iş olarak gemiye bir telsiz telgraf verecek, karısını meraktan kurtaracaktı. Onun çocuklar üzülmesin diye kendini tutacağını, durumu idare edeceğini biliyordu.

Karaköy postanesinden telgraf verildikten sonra Doktor telefon etmek için

jeton aldı. Telefon kulübelerinden birine girdi. Hamal Yusuf kulübenin dışında duruyor, söze nasıl ve nereden başlayacağını tasarlıyordu...

HAMAL YUSUF'UN EVİNDEKİ ÇOCUK

AMAL Yusuf Garip işlemediği bir suçtan ötürü yıllarca cezaevinde kapalı kalmıştı. Suçsuz olduğunu bir türlü ispat edememişti. Gecenin bir vaktinde evine giderken sokakta iki kişinin saldırısına uğramıştı. Adamlar kendisini epey bir tartaladıktan sonra eline bir bıçak tutuşturup kaçmışlardı.

Yusuf Garip neye uğradığını anlamamıştı. Şaşkındı. Başına ve ensesine inen yumrukların etkisiyle sersemlemişti. So-

kağın ortasında öylece kalakalmış, elindeki bıçağa bakıyordu.

Kimseye bir kötülük etmemişti. Kimse ile bir alışverişi yoktu. Yapı işlerinde kalfa olarak çalışıyordu. Kazancı fena değildi. Evini geçindirebiliyordu. Üç yıllık evliydi. İki çocuğu da vakitsiz dünyaya gelmiş, yaşamamıştı. Bir çocuğu olmasını çok istiyordu. Dünyada en çok sevdiği şey çocuktu.

O böyle elinde kanlı bir bıçak, sokağın ortasında şaşkın şaşkın dururken yan sokaklarda koşuşmalar, gürültüler oldu. Düdükler çalındı. Bekçi, polis diye bağırmalar geldi kulağına. Sonra yüzüne doğru tutulan bir elektrik feneriyle gözleri kamaştı. Işık sokağı taradı. O zaman biraz ötede, kaldırım üstünde kanlar içinde bir adamın yattığını gördü.

Onu sen öldürdün diye yakasına yapıştılar. Kanlı bıçak elinde idi. Yerde yatan adam da vücudunun beş yerinden işte

şu elindeki bıçakla vurulmuştu.

Adam ağır yaralı idi. Hastaneye kaldırılırken cankurtaranda ölmüştü. Beni bu adam öldürmedi, beni bıçaklayan bu değildir, diyemedi.

Beklenmedik böyle kötü bir olay yüzünden tutuklanmış, evinden barkından olmuştu. Karısı, ben bir katille yaşayamam deyip kendisini mahkemeye vermişti. Ayrılmışlardı.

Yusuf Garip'in hayatta kimi kimsesi yoktu. Yalnız adamdı. Cezaevinde tam yedi yıl kalmış, suçsuz olduğunu ispat edemeyince kaderine boyun eğmişti.

Cezaevi Müdürü çok iyi bir insandı. Bir gün Yusuf'u odasına çağırtmış, yer gösterip karşısına oturtmuştu. «Anlat arkadaş,» demişti. «Olanı biteni bana dosdoğru anlat. Nedense içim senin katil olduğuna inanmıyor. Sende elini kana boyayacak hal yok,» demişti.

O da başına gelen olayı olduğu gibi anlatmıştı. Müdürün kendisine inanması onu çok sevindirmiş, yaşama isteği uyandırmıştı içinde. O günden sonra kendisini ağaç işlerine vermişti. Tahtadan yaptığı oyuncaklar her gün biraz daha gelişip güzelleşiyordu.

Cezaevi Müdürü bunları dışarıda sattırıyor, ele geçen paranın büyük bir bölümünü bankada açtırdığı hesaba yatırıyordu. Böylece bankada epey parası birikmişti.

Ve bir gün asıl suçlu ortaya çıkarıldı. İki kişiydiler. Aralarında başka bir iş ortaklığı yüzünden anlaşmazlık çıkmıştı. Kanundışı davranışları ortaya döküldü. Sokaktaki adamı öldüreni arkadaşı ihbar etti. Yeniden yargılama başladı. Ve Yusuf temize çıktı.

Cezaevinden çıkarken Müdür'ün elini öpmüş, kendisine gösterdiği iyiliklere teşekkür etmişti. Eğer şimdi o sağ ol-

saydı başına gelen işi daha o zaman gider, ona anlatır, ona akıl danışırdı. Çünkü hayatında güvendiği tek insan o idi.

Doktor İlhami Günel kulübede telefonla konuşurken Yusuf bunları düşündü. Ama şimdi bu dar vakitte Doktor'a bütün bunları nasıl anlatırdı? Olacak şey değildi. Sadece çocuktan söz etmeliydi, çocuktan...

Doktor telefon kulübesinden çıktı: «Benim işim oldu arkadaş,» dedi. «Şimdi seninle şöyle sakin bir yere gidip konuşalım. Derdin nedir, anlatırsın bana.»

Yusuf yine: «Sağ ol Doktor Bey,» dedi. «Vaktin varsa bizim eve kadar gidelim derim.»

«Sizin eve mi?»

«Evet Beyim.»

Doktor geceyi İstanbul'da, babasının evinde geçirecek, ertesi gün ilk uçakla İzmir'e uçacaktı.

Annesi kendisini görünce şaşıracak-

tı. Heyecandan tansiyonu yükselebilirdi. Bunun için eve bir telefon edip önceden durumu anlatmıştı. Uçakta da yerini ayırtmıştı. Vapur ertesi gün İzmir'de akşama kadar kalıyordu. Nasıl olsa vapuru orada yakalayacak, Akdeniz gezisine oradan başlayacaktı.

«Evin nerede?»

«Topkapı'da Doktor Bey.»

Doktor saatına baktı. Vakitten kazanmak için taksi durağına yöneldi. Bir taksiye atladılar. Yusuf, şoföre evinin adresini söyledi. Yol boyunca da Doktor'a çocuktan söz etti.

Cezaevinden çıktıktan sonra iş aramaya başlamıştı. Eski patronunu bulamadı. Anadolu'da bir yere gitti, artık yapı işlerini bıraktı, başka iş tutuyor, dediler.

Bankada biriken parasını kuruşu kuruşuna hesaplayarak harcıyordu. Aç açına dolaştığı günler oluyordu. Böyle iş ar-

dında oradan oraya koştururken bir pazar günü çok bunalmış, şehirde şurada burada dolaşmıştı. Girip çıktığı sokakların birinde ağlaya ağlaya koşan bir kız çocuğuna rastlamıştı. Kocaman bir kara köpek çocuğun arkasından geliyordu. Çocuk deli gibi koşuyor, o koştukça köpek de hızını artırıyordu. Sonunda çocuk sendeledi. Yere yuvarlandı. Tam köpek çocuğun üstüne çullanıyordu ki, Yusuf bir atılışta olay yerine yetişti. Koşarken ceketini üstünden çıkarmış, köpeğin üstüne fırlatmıştı. Köpek, başına dolanan ceketten kurtulmak için çabalarken kendisi de küçük kızı yerden kaldırmış, kucağına almıştı.

O sırada çevrede bulunanlar yetiştiler. Köpeği yakalayıp karakola götürdüler. Kuduz olup olmadığı anlaşılsın diye herkesi bir telâş aldı. O telâş ve karışıklık arasında kendisine dikkat eden olmadı. Bir süre çocuk kucağında bir köşeye

sinmiş, yüreğinin çarpıntısını geçiştirmiş, sonra çocuğa adını, evini sormuştu.

Çocuk konuşamıyordu. Beş altı yaşlarında kadardı. Dilsizdi her hal... Ama kulakları işitiyordu.

Yusuf Garip, çocuğun kim olduğunu, nerede oturduğunu, anasının babasının kimliğini öğrenemeyince kızı alıp evine götürmüştü. İşte suç burada başlıyordu. Karakola gitmeyi, sokağın ortasında köpeğin saldırısından kurtardığı çocuğu polislere teslim etmeyi o anda akıl edememişti. Belki açlıktan, belki köpek çocuğu ısıracak korkusundan... Evet yapılacak şeyi yapmamıştı. Çocuğu karakola teslim edeceğine kendi evine getirmişti. Köpekten kurtulunca boynuna sarılan, başını göğsüne saklayan küçük kıza o anda bağlanıvermişti. Onu evlât sevgisiyle yanan yüreğinin bütün gücü ile seviyordu.

Ama içi rahat değildi. Kimdi bu çocuk? Gerçekten dilsiz miydi? Yoksa kö-

pekten korkunca mı dili tutulmuştu? Annesi babası var mıydı? Varsa çocuklarını kaybettikleri için kim bilir nasıl dertli idiler?

Yusuf Garip bütün bunları parça parça birazını yolda, takside birazını da evde anlattı doktora.

Doktor, çocuğu muayene edinceye kadar epey uğraştı. Kızın bakışları sönüktü. Her şeyden korkuyordu. Hafif bir tıkırtı olsa sıçrıyordu. Sesleri işittiği belliydi. Ama konuşmuyordu. Doktoru görünce fena halde ürkmüş, odanın bir köşesine sinmişti. Yalnız kendisini o koca kara köpekten kurtaran adama karşı bir yakınlık duyuyordu. Onun yanında kendisini güvenli hissettiği anlaşılıyordu. Muayene süresince Yusuf Garip'in elini sıkı sıkı tutmuş, bırakmamıştı.

Doktor İlhami Günel çok önemli bir olay karşısında kalmıştı şimdi. Bu bir zabıta meselesiydi. Durumu polise bildir-

meli, çocuğunu kaybeden aileleri araştırmalı, bu çocuğun kimin çocuğu olduğu anlaşılmalıydı.

Doktor epey düşündü. Sonra hamal Yusuf Garip'e: «Bana bak arkadaş,» dedi. «Şimdi ben de senin gibi zor durumda sayılırım. Sen kendine ait olmayan bir çocuğu birkaç aydır yanında alıkoymuş bulunuyorsun. Ben de bunu senden duymuş, öğrenmiş bulunuyorum.»

Doktor sustu. Adamın yüzüne baktı. Zavallı Yusuf Garip başını önüne eğmiş, sessiz sessiz Doktoru dinliyordu. Acınacak bir hali vardı. Çok sıkıntı çekmiş, tam yedi yıl katil damgasını üstünde taşımıştı. Bütün tanıdıkları kendisinden yüz çevirmiş, karısı bile bu adamın suç işleyemeyeceğini, temiz, dürüst bir insan olduğunu anlayamamıştı. Böyle bir adama nasıl acınmazdı? Ona yardım etmeliydi. Onu düştüğü bu zor durumda yalnız bırakmamalıydı. Bırakamazdı da zaten.

«Senin adın neydi?»

«Yusuf... Yusuf Garip efendim.»

«Mahallede, konu komşu arasında durumu bilen var mı Yusuf?»

«Yok Doktor Bey ...Herkes kızı benim çocuğum sanıyor. Anasını ölmüş biliyorlar.»

«Sen limanda çalışırken çocuğa kim bakıyor?»

«Komşular...»

«Nasıl?»

«Allah razı olsun, nöbetleşe bakıyorlar yavruya. Bir gün birine, bir gün ötekine bırakıyorum. Bazı bazı da, hani geldiğimizde gördüğün o kadıncağız gelir. Evi temizler, çeker çevirir. İki kap yemek yapar. Çocuğu yıkar paklar.»

«Biliyorsun vaktim dar. Yarın ilk uçakla İzmir'e gitmek zorundayım. Bu yolculuğu geri bırakamam.»

«Elbet bırakamazsın Doktor Bey... Hanımefendi, çocuklar bu uzun yolda sen

olmayınca ne yaparlar?»

Doktor İlhami Günel düşündü. Kendisi olmasa da bir sıkıntı çekmezlerdi ama yolculuk tatsız olurdu onlar için... Kaç yıldır çoluk çocuk böyle bir yolculuk yapmayı istemişlerdi. Üç yıldır izin kullanmamıştı. Karısı tatillere çocuklarla hep yalnız çıkmıştı. Ancak...

Şimdi İstanbul'da da durumu nazikti. Köşede büzülmüş oturan, korkulu gözlerle yan yan kendisine bakan küçük kıza baktı. Ah bu çocuk... Ve bu çocuğu kaybeden ana baba...

Kararını verdi. Kesin bir dille: «Şimdi ne yapacağız biliyor musun Yusuf?» dedi. «Hadi sen hemen çocuğu hazırla. Sen de hazırlan. Şimdilik komşulara bir şey söylemenin gereği yok. Seninle birlikte bizim eve gideceğiz. Babamlara... Suadiye'de otururlar. Ben Akdeniz'den dönünceye kadar sen ve çocuk onlarda misafir kalacaksınız. İşine oradan gidip ge-

lirsin. Çocuğa da bizimkiler bakarlar. Bu arada ben yapılması gereken şeyleri düşünür, planlarım. Babamla da konuşurum. Durumu en iyi biçimde yoluna koymaya çalışırız.»

Hamal Yusuf Garip eğildi. İki eliyle birden Doktorun elini kavradı. Öptü. Adamın gözlerinden dizi dizi yaşlar iniyor, yorgun yüzü bu göz yaşlarıyle ıslanıyordu.

OYA ONAT VE GAZETECİLER

APURUN hareketinden önce üst güvertede geçen hoş bir sahneyi bizimkiler kaçırmışlardı. Onlar küpeşteye dayanmış, babanın yolunu gözler, hay vapuru kaçıracak, aman vapura yetişemeyecek diye çırpınırlarken arka tarafta gazeteciler, foto muhabirleri güzel bir genç kızın çevresinde toplanmış, onu soru yağmuruna tutuyor, üst üste, poz poz resimlerini çekiyorlardı.

Verdiği konserle bu genç kız bir an-

da ünlüler arasına girmiş, günün konusu haline gelmişti. Verdiği resital bir sanat olayı olarak kabul edilmişti. Günlerce gazetelerde, dergilerde bu konserin eleştirileri yapılmış, Soprano Oya Onat'a ait yazı ve resimler baş sayfaları süslemişti.

O gün sabahleyin bazı gazete ve dergilere bir genç kadın telefon etti. Genç ses sanatçısının yakın arkadaşlarından biriydi. Onun sessiz sedasız yola çıkmak istediğini bildiği halde yapmıştı bunu.

Soprano Oya Onat tatilini geçirmek üzere köyüne gidiyordu.

Haber gazete ve dergi bürolarında bomba gibi patlamıştı. Yazı işleri müdürleri zillere bastılar, telefonlara sarıldılar. Önce Deniz Yolları Acentesine sorup haberin doğru olup olmadığını araştırdılar. Evet, yolcu listesinde adı vardı.

Muhabirler, foto muhabirlerini de yanlarına alarak acele rıhtıma gittiler. Samsun vapuru turistik Akdeniz seferi-

ne çıkıyordu. Yolcular arasında sade spor kıyafetiyle kimsenin dikkatini çekmeden vapura giren bir genç kız vardı. Ankara'da bir tek arkadaşından başka bu vapurla İskenderun'a kadar gideceğini bilen yoktu.

Köyü Antalya yakınlarında, Gökköy'dü. Tatilini geçirmek için köyüne giderken İskenderun'a kadar uzanmak istemişti. Yorgundu. Uzunca bir deniz yolculuğuna ihtiyacı vardı. Vapurun dönüşünde Antalya'da inecek, köyüne öyle gidecekti.

Gazeteciler genç kızı yakalamışlardı. Üst güvertede, deniz tarafında, yüzü limana dönük, elinde bir kitap, bir koltukta oturuyordu. Gazeteciler, foto muhabirlerini görünce önce biraz şaşırdı. Ama hemen toparlandı. Gülümseyerek baktı hepsine de. Gazetecilik mesleğini severdi. Opera sanatçısı olmasa gazeteci olmayı çok isterdi. İsterdi ya, ama Şükran Öğretmen olmasa bugünkü Oya Onat olabilecek miy-

di? Köyünde bir ilkokul mezunu olarak kalacak, arkadaşları gibi bir yaşama düzenine girecekti. Bugünkü durumunu rüyalarında bile göremeyecekti.

Gazeteciler soru yağdırıyorlardı genç kıza. O da her birine cevap yetiştirmeye çalışıyordu.

«Köyde kaldığınız günlerde ne yapmayı düşünüyorsunuz?»

«Köyümü çok özledim. Önce her bir yerini adım adım gezip göreceğim. Sevdiğim insanlarla bol bol konuşacağım. Sonra kış hazırlığına katılacağım.»

«Kış hazırlığı, nasıl yani?»

Bunu mesleğe yeni girmiş, ufak tefek, çocuksu bir genç kız sormuştu.

Oya Onat içten bir gülümseme ile genç gazetecinin yüzüne baktı.

«Köylerde güz gelince tarhana, bulgur, erişte, pekmez falan yapıldığını duymuşsunuzdur her halde. Kışa hazırlık olarak... Ben köyün bu faaliyet günlerini

çok severim. Zevklidir. İşte bu işlere ben de katılacağım. Dere boyunda gülüş ahenk buğday yıkayacağım. Buğdayları kurusun diye hasırların, kilimlerin üstlerine sereriz. Kuşlar üşüşür. Çocuklar bu sergileri bekler, kuşları kaçırırlar. Çocukluğumda azıcık da onlar yesin der, kuşların buğday gagalamalarına göz yumardım. Yine aynı şeyi yapacağım.»

Gazeteciler ve durumu fark edip yanlarına gelen birkaç meraklı yolcu genç kızın bu sözlerine güldüler.

«İlerde ne yapmayı düşünüyorsunuz?»

«Yolum belli artık. Müzik çalışmalarımı sürdüreceğim.»

«İlk konserinizde olağanüstü bir başarıya ulaştınız. Sahneye çıkmadan önce neler hissettiğinizi söyler misiniz?»

«Şimdi kulisteki halimi, perde açılmadan önce neler hissettiğimi hatırlayamıyorum.»

«Demek çok heyecanlı idiniz?»

«Hem de nasıl?»

«Sesiniz için bütün dünyada eşine az rastlanır bir ses diyorlar. Bu konuda sizin fikriniz?»

Genç kız güldü.

«Benim fikrim mi? Bu yargıya varanlar beni yetiştiren öğretmenlerimdir. Onlar böyle söylüyorlarsa böyledir. Çünkü her biri uluslararası isim yapmış, dünya çapında birer sanatçıdır.»

«Sizin de bir gün böyle büyük bir üne ulaşacağınız söyleniyor. Yazılıyor. Şimdiden size memleketimizin sanat elçisi gözü ile bakıyorlar. Dış memleketlerden teklifler alınca, ilerde bir gün oralarda kalmayı düşünür müsünüz?»

Genç kız canı sıkılmış olarak bu soruyu soran gazetecinin yüzüne baktı.

«Anlamadım,» dedi.

Öteki aldırmadı.

«Yani demek istiyorum ki, dünya sah-

nelerinde aranan biri olduğunuz zaman beğendiğiniz herhangi bir ülkede yerleşmeyi düşünür müsünüz?»

Oya Onat tatlı ve yumuşak bir sesle konuştu:

«Beni bu toprak yetiştirdi,» dedi. «Ben Gökköy'den gelen bir köylü kızıyım. Bir gün dış memleketlerde yurdumu temsil edebilecek bir düzeye ulaşırsam bundan kıvanç duyarım. Mutluluktur benim için. Bu görevi yapmak, sanat elçiliğini en iyi biçimde başarmak için bütün gücümü ortaya koyarım. Ama yabancı memleketlerde kalmak aklımın ucundan geçmez.»

Genç kız yorulmuştu. Vapurun hareketine de az kalmıştı. Bununla birlikte bir soru daha sordular gazeteciler: Gökköy' den geldiğini söylemişti. Nasıl olmuştu bu?

Gazeteci gençlerin hemen hepsi bunu anlamak istiyordu. Genç kız bir an

düşündü. Eski güzel günler canlandı gözlerinin önünde. Köyü, okulu, arkadaşları ve o eşsiz değerde öğretmeni... Şükran Öğretmen...

Şimdi Oya Onat sanki bulunduğu yeri unutmuş, çocukluğunun o en güzel günlerini yaşamaya başlamıştı. Yüzü apaydınlık, gözlerinin içi pırıl pırıldı.

«Köyümüze Şükran Öğretmen geldi. Ben o zaman beşinci sınıfta idim. Günlerden bir gün Şükran Öğretmen, bir rastlantı eseri, sesimi duymuş. İlgilendi. Bugün bir Oya Onat doğmuşsa onun eseridir.»

■

BİZİMKİLER bu sahneyi kaçırmış, sonra olayı, beklenmedik Basın Toplantısını bütün ayrıntılarıyle defalarca başka yolculardan dinlemişlerdi.

ECE İLE HELGA

CE ile Helga akşam yemeğine inmeden önce kamaralarına çekilip biraz dinlenmek istediler. İki küçük kızın birbirlerine söyleyecek, anlatacak çok şeyleri vardı. İkisi öylesine gevezelik ediyorlardı ki, Vedat bu konuşma sağanağına dayanamadı. Eline bir dergi alıp güverteye çıktı.

Helga, Vedat'ın arkasından:

«Ağabeyini kaçırdık,» dedi. «Bizim gevezeliğimizden tedirgin oldu.»

Ece omuzlarını silkti:

«Yok canım. O bir yerde öyle pek uzun süre kalmayı sevmez. Çok hareketlidir. Küçüklüğünde öğle yemeklerinden sonra bir saat yatakta tutsunlar diye bütün ev halkı deliye dönermiş. Bazen geceleri bile kalkar, bir süre okur, yine yatar. O hiç uykucu değildir.»

«Akıllı kişiler çok uyku uyumazlarmış.»

«Kim demiş?»

«Bilmem... Ya biri söylemiştir, ya bir yerde yazılıdır. Benim aklımda böyle kalmış.»

«Bizim Atatürk geceleri dört saattan fazla uyumazmış. Dedem biliyor.»

«Niçin sizin Atatürk? Bizim de... Bütün dünyanın da...»

«Doğrudur.»

Ece, Atatürk'ün çocukluğuna ait bazı olaylardan, anılardan söz etti. Helga, en çok Amin Alayı ile mahalle mektebine başladığı günle ilgilendi. Bütün dün-

yanın hayranlığını kazanmış olan koskoca Atatürk'ün alay malay bir mahalle okuluna gidebileceği onlara inanılmaz bir olay gibi geliyordu.

Ece sonra babasına geçti:

«Babacığım şimdi ne yapıyordur acaba?»

«Güzel İstanbul'da, dedenlerin o güzel evinde kahve içiyor, vapuru nasıl kaçırdığını anlatıyordur.»

Gülüştüler.

«Babaannem, oğulcuğunu bir gün daha gördüğü için çok mutlu olmuştur.»

«Bakalım Papi bize nerede yetişecek?»

«İzmir'de tabiî. Biliyor musun Helga, böyle bir olay ilk değil. Babam bir keresinde de treni kaçırmış. Hem de yabancı bir memlekette... Annem kompartımanda deliye dönmüş.»

«Ama bugün hiç heyecanlanmadı. Sakindi.»

«Elbet... Şimdi anne o. Anneler böyle olur. O zaman çok genç, yeni evli bir kadınmış. Evlenir evlenmez yola çıkmışlar.»

«Balayına mı?»

«Belki hem de balayıdır. Babam ihtisas yapıyormuş Hamburg'da. Türkiye'ye gelip evlenmiş. Giderken demişler ki, Almanya'ya deniz yolu ile gidelim. İstanbul'dan Ege vapuruna binmişler. Venedik'de karaya çıkmışlar. Oradan trenle yollarına devam edeceklermiş. İstasyonların birinde babam trenden inmiş.»

«Ben istasyonlarda yerimden kıpırdamam. Treni kaçırıp arkasından bakakalmak hiç hoş bir şey değil.»

«Bence de öyle. Ama dedemlere kart atacakmış istasyondaki posta kutusundan.»

«Ve bugün vapuru, o gün de treni kaçırmış işte.»

«Annem başlamış ağlamaya... Babam işaretler ediyormuş yine. Bugünkü gibi. Ama insan anlayamıyor ki... Kompartımandakiler hep yabancı. Neyse Şeftren telgrafı getirmiş de ortalık yatışmış. Ve iki saat sonra sizin Münih'de bir lokalde buluşmuşlar.»

Helga yatakta hopladı.

«Bayılırım böyle olaylara,» dedi.

«Ama istasyonlarda yerinden kıpırdamıyorum diyorsun?»

«O başka... Ben heyecanlı serüvenlerden hoşlandığımı söylemek istiyorum. Ay Ece, bak şimdi birdenbire aklıma ne geldi?»

«Ne geldi?»

«Baban değil de biz çocuklardan birimiz vapuru kaçırsak ne olurdu?»

Ece yatakta şöyle bir doğruldu. Düşündü. Ve iki küçük kız tahminlere başladılar.

«Vedat kalsa, vapura telgraf çekme-

yi bilir miydi, bilmez miydi, bunu tahmin edemiyorum. Ama soluğu Suadiye'de alırdı. Babaannem de, yolcu yolunda gerek a evlâdım, yumurta kapıya gelene kadar ne işin vardı senin İstanbul sokaklarında, diye başlardı.»

«Babaannen çok otoriter senin,» dedi Helga. «Ama çok iyi kalpli ve konuksever...»

«Dedem daha yumuşaktır.»

«Hele sana karşı.»

«Evet, öyledir. Gizlemeye çalışır ama başaramaz. Bana çok düşkündür. Oh benim canım dedeciğim, dünyalar kadar sevdiğim, tatlım, balım diye boynuna bir atıldım, bir sarıldım mı, dünyalar onun olur.»

«Babaannen de Vedat'ı daha çok seviyor galiba? Ama belki de bana öyle gelmiştir.»

«Yok yok doğrudur. İyi görmüşsün. Babaannem Vedat'ın delisidir. Varsa Vedat yoksa Vedat... Dünya sanırsın bu ço-

cuğun çevresinde döner.»

«Kıskanıyor musun?»

Helga bunu sorunca Ece bir tuhaf oldu. Acaba? Şimdiye kadar bunu düşünmemişti hiç. Yatakta kalktı, oturdu.

«Yok canım,» dedi. «Neden kıskanacakmışım? Dedem de beni çok seviyor. Hem de herkesten, her şeyden çok...»

Vedat'ı babaanne büyütmüştü. Anne ile baba dışta iken Vedat hep onların yanında kalmış, ikinci gidişlerinde de Ece'yi götürmüş, Vedat onlara alışık diye onu Suadiye'de bırakmışlardı.

Ece bunları arkadaşına anlattıktan sonra başka konuya atladılar.

«Biz de sanatçı genç kızla tanışır mıyız Ece?»

«Bilmem ki... Belki tanışırız.»

«Bunu o kadar çok istiyorum ki... Rica etsem acaba bana bir imzalı fotoğrafını verir mi dersin?»

«Yanında fotoğrafı varsa verir sanırım.»

«Okulda bütün arkadaşlarıma gösterirdim. Sanatçı olmak olağanüstü bir şey Ece... Sen büyüdüğün zaman ne olmayı düşünüyorsun?»

Ece güldü:

«Oooo, sen bana bakma,» dedi. «Benim kafam her gün değişir. Serçe kuşu gibiyimdir. Daldan dala atlamak hoşuma gider. Küçükken çöpçü olmak istermişim.»

Helga yine yatağında hopladı.

«Sen çok şakacı ve neşeli bir çocuksun Ece. Pekiy, daha başka ne olmak istemişsin küçüklüğünde?»

«Bakarsın, bir gün ben de babam gibi doktor olacağım derim. Sonra gece yarıları uykudan uyandırılmak gelir aklıma. Operalara, tiyatrolara gitmek üzere tam kapıdan çıkarken bir hastaya çağrılırsın.

Ailece yapılacak bir gezintiden yoksun kalırsın. Ne hafta tatilin bellidir, ne yaz tatilin... Bunlar kafama girince vazgeçerim doktorluktan...»

«Doktorluk çok zor ama çok büyük bir meslek... İnsanlığa en büyük hizmeti doktorlar yapar.»

«Hayır. Ben bu fikirde değilim.»

«Anlamadım.»

«İnsanlığa en büyük hizmeti öğretmenler yapar.»

«Evet, evet ama...»

«Bu tartışılmaz ki Helga... Açık seçik bir gerçek... Doktoru da yetiştiren kim?»

«Sahi... Bak şimdiye kadar ben bunu hiç düşünmemiştim.»

«Sen öğretmenleri çok sever misin?»

«Bazılarını...»

«Benim şimdiye kadar bir tek öğretmenim oldu. Çok şanslıyım bunun için.

Birinci sınıfta başladım onunla. Okulumu onun öğrencisi olarak bitirdim. Bizim öğretmen yalnız Ankara'nın değil, Türkiye'nin üstün öğretmenlerinden biridir. Bunu herkes böyle söylüyor.»

«Öğretmen mi olmak istiyorsun yani? Şimdi de bu dalda mısın?»

«Bugünlerde kafamdan geçmedi değil. Ama şimdi istiyorum öğretmen olmayı...»

«Öğretmen olursan yaramaz çocukları, haylazları dövecek misin?»

«Öğrenci dövmek yasak bizim okullarda. Sizinkiler döver mi?»

«Hem de kıyasıya... Erkek çocukları bazı bazı sopa ile bile döven olur. Hani onlar da hak ederler ya... Öylesine azar kudururlar ki...»

Ece yatağının içinde hopladı.

«Doğrusunu istersen yasak masak ama yine de bazı öğretmenler pataklarlar

çocukları... Bizim okulda bir tanesi var. Kızınca cetvelin keskin yanı ile vuruyormuş ellerin üstüne. Birisi de iğne batırırmış. Kim bilir nasıl acır.»

Küçük kız derin bir soluk aldı. Yüzü pırıl pırıl:

«Ohhh,» dedi. «Benim öğretmenim bir melektir. Yüzü hep güler. Onu öylesine severiz ki... Üzülmesini hiç istemeyiz. İstekle çalışırız derslerimize... Zaten der ki, çalışmadığınız zaman gelin, bana niçin çalışamadığınızı söyleyin. Sizi anlarım. Size yardım etmek isterim, der.»

«Genç midir? Güzel midir?»

«Ooo elbette genç ve güzel. Öğretmenliğe o bizim sınıfla başladı. Biz onun ilk göz ağrılarıyız...»

Helga bu ilk göz ağrılarının ne demeye geldiğini anlamadı.

«Bizde ilkokullar sekiz sınıftır,» dedi.

«Bizde de öyle olacakmış diyorlar.

Pekiy, ya sen ne olmayı düşünüyorsun Helga?»

«Ben yazar olacağım.»

«Yani romancı mı?»

«Yazar işte... Belki roman da yazarım. Sonra tiyatro oyunları... Tiyatroyu çok seviyorum ben. Belki de artist olurum.»

«Yeteneğin var mı?»

«Nasıl yani?»

«Yani Tanrı vergisi diyorlar. Doğuştan olurmuş. Bazıları artist olarak dünyaya gelirlermiş. Böyle söylüyorlar ama benim aklım bu işi öyle pek almıyor. Bir bebek dünyaya gelir gelmez artist olsun. Komik bir şey...»

«Her halde başka bir anlamı vardır bu sözün. Bunu niçin annene sormuyorsun? O her şeyi çok iyi biliyor. Öyle güzel de açıklıyor ki...»

Helga birden kamaranın penceresinden denize baktı.

«Ece...»

«Evet Helga...»

«Fırtına çıkar mı dersin?»

«Fırtına mı? Sanmam. Hava raporunda yoktu fırtına. Ama deniz dediğin azıcık da dalgalı olmalı. Şöyle yattığımız yerde beşikte imişiz gibi bizi sallamalı...»

«Gemi batar diye korkmaz mısın?»

«Neden batsın? Koskoca gemi bu... Turistik sefer yapıyor. Şimdiye kadar bizim Akdeniz'de bir yolcu gemisinin battığını hiç bilmiyorum...»

«Sizin denizler mavi mavi... Ben bir tatil, Fransa'dan İngiltere'ye giderken Manş denizini geçtim. Hiç sevmedim. Kirli kurşun rengindeydi. Bir de fırtına... Bir de deli rüzgâr... Vapur battı batacak... Aman ne sallantı... Bütün yolcuları deniz tuttu. Oh artık ötesini söylemeyeyim. Aklıma gelince midem altüst oluyor...»

«Seni deniz tutar mı?»

«O gün bile tutmadı.»

«Annemin yanında haplar var. Ama mademki tutmuyor. Beni de tutmaz.»

«Acaba bu saatta bizimkiler ne yapıyorlar?»

«Özlüyorsun değil mi?»

«Özlüyorum ama burada hayatımdan çok memnunum. Geldiğim günden beri her gün bana yeni bir şey gösterdiniz. Ankara da güzel ama İstanbul çok daha güzel. Hele dedelerin oturduğu yer... Geceleri denizin sesini dinleyerek uyumak olağanüstü bir şey... Dalgalar ninni söylüyor sanırsın çocuklara...»

«Sen de denizi çok seviyorsun.»

«Elbette. Bizim Münih dolaylarında çok göl vardır. En derini Kral Gölü... Biz açık havalarda bu göllere gideriz. Piknik yaparız kıyılarda. Sonra botlara bineriz. Yüzeriz. Göller de güzeldir ama deniz bambaşka bir şey...»

«Trenle geçerken görmüştün ya... Biz-

de de göller var. O gördüğümüz Sapanca Gölü idi.

«Gelecek yaz sen bize gelince ben de seni gezdireceğim Ece.»

«Teşekkür ederim Helga.»

Bu sırada yemek vaktini bildiren gong çalındı. İki küçük kız acele yataklarından fırladılar. Lafa dalmış hazırlanmayı unutmuşlardı.

VAPURDA İLK GECE

EMEK salonunda bütün masalar dolu idi. Bazı masalar büyük, bazıları iki, üç kişilikti. Büyük masaların çevresinde kalabalık gruplar yer almıştı. Salonun orasına doğru en büyük yuvarlak masa gemi süvarisinindi. Ece ile Helga, bu masada gezinin ilk gecesinde süvarinin yemek yemesinin gelenek olduğunu sonradan öğrendiler.

Geminin doktoru, çarkçıbaşı ve Süvarinin davet ettiği kimseler bu masada

toplanmışlardı. Soprano Oya Onat da o masada idi.

Her masada vazolar içinde renk renk çiçek vardı. Sofra örtüleri, peçeteler iyi ütülenmiş, kolalanmış, kar gibi beyazdı. Çatallar ,bıçaklar bütün servis takımları gümüştenmiş gibi pırıl pırıl parlıyordu.

Anne ile Vedat daha önceden gelmiş, kendilerine ayrılan masada yerlerini almışlardı. Yanlarında bir de tanımadıkları orta yaşlı bir kadın oturuyordu.

Ece ile Helga selâm vererek annenin gösterdiği sandalyelere oturdular. İlk yemekte babanın yeri boş kalmıştı.

Masalarında oturan orta yaşlı kadın hoş bir rastlantı eseri Almandı. Tatilini geçirmek üzere Berlin'den gelmişti. Akdeniz turundan sonra bir de Karadeniz gezisine çıkacak, Hopa'ya kadar gidip aynı gemi ile dönecek, sonra da memleketine gidecekti.

Şimdi Helga daha neşelenmiş, bülbül

gibi şakıyordu. Berlin'den gelen turistin kişiliğinde kendi yurdunu görür gibi oluyordu.

Ece, babam yarın da gelemez. İzmir' de bizimle bulaşamazsa bu gezinin hiç bir tadı kalmaz, diye içinden geçiriyordu. Aynı şeyi anne de düşünüyordu ama çocukların keyfini kaçırmamak için kuşkusunu onlara sezdirmiyordu. Yemek tatlı bir dostluk havası içinde giçiyordu.

Yemekler iyi idi. Frau Dülfer, Türk yemeklerinin nefisliğinden, dünyada üç ünlü mutfak olduğundan söz ediyordu. Ona göre bu ünlü mutfaklar arasında Türk mutfağı başta sayılabilirdi.

Şiş kebabı, döner, pilav ve baklava... Bir de lokum, Türk lokumu... Bunlar artık dünyanın belli başlı yerlerinde hep biliniyor, aranıyordu. Frau Dülfer şişmanlamaktan korkmasa her yemekte Türk pilavı yemek isterdi.

Böylece akşam yemeği neşeli bir ha-

va içinde sona erdi. Biraz üst güvertede gezindiler. Yemekten sonra güvertede uzun uzun yürüyüş yapanlar vardı. Salonların birinde bir genç kadın piyano çalıyor, bir başka salonda grup grup masaların başında toplanmış oyun oynuyorlardı.

Üçüncü mevki yolcuları arasında gitar çalan bir gencin çevresini kızlı erkekli kalabalık bir grup sarmış, şarkılar söyleyerek, oyun havaları çalarak, müziğe tempo tutarak ve oynayarak tam bir neşe ve coşkunluk içinde eğleniyorlardı.

Vedat kardeşiyle misafirlerini gemide biraz gezdirdi. Gençler grubunu ayak üstü onlar da biraz seyrettiler. Sonra kamaralarına çekildiler.

■

HELGA kendisine ayrılan pencere önündeki yatakta başını yastığa koyar koy-

maz hemen uyudu.

Vedat üst ranzada epey sağa sola döndü, bir iki kere yastığını ters yüz etti. Sonunda onun da kıpırtısı kesildi.

Ece kamara kapısının üstünde yanan lambanın hafif ışığına bakarak düşünüyordu. Hiç uykusu yoktu. Babasının rıhtımdaki hali gözlerinin önünden gitmiyordu. Birçok anı, yağmur yağar gibi kafasının içine doluyor, ateş üstündeki tavada cin mısırları patlarmış gibi kafasının içinde bir sürü şey hoplayıp zıplıyordu sanki...

O gün törenle diplomalarını alacaklardı. Konferans Salonu davetlilerle dolu idi. Anneler, babalar kıvanç içinde ne kadar mutlu görünüyorlardı. Birçok zaman olduğu gibi son dakikada yine babasını bir hastaya çağırmışlardı. Oysa o gün muayenehanesinden erken çıkacağına, diploma töreninde bulunacağına söz vermişti.

Diploma töreninden önce bir ayrılış

eğlencesi vereceklerdi. Oyunda kendisinin de rolü vardı. Günlerce bu role çalışmış, her satırı noktası noktasına ezberlemiş, aynanın karşısına geçip birçok defa kendi kendine provalar yapmıştı.

İyilik Perisi rolünde idi. Uğradığı her şeye iyilik ve mutluluk götürüyordu. Zor durumda kalan çocuklara yardım ediyordu. Kapıyı açık bulup sokağa fırlayan küçükleri kazalardan koruyor, sokaklarda yolunu şaşırıp evini bulamayan miniminilere yol gösteriyordu.

Rolünün bir yerinde de şarkı söylüyordu:

Kuşlar cıvıl cıvıl
Kelebekler pırıl pırıl...
Işıl ışıl bir güneş
Hava, su, toprak
Her şey ne kadar berrak.
Güzel şey yaşamak
Yaşamak, yaşamak, yaşamak...
Mutluluk insan olmak.

Ece, fırsat buldukça bir köşeden salona bakıyordu. Annesi ile babasını göremeyince sahnenin arkasındaki yerine dönüyordu. Perdenin açılmasına birkaç dakika kala annesi geldi. Yalnızdı. Demek babası bu güzel eğlencede özellikle diploma töreninde bulunamayacaktı. Bu Ece için çok ama çok önemli bir gündü. İlkokul diplomasını alacak, ortaokul öğrencisi sayılacaktı.

Ece, kendi kendine kuvvet vermeye çabalıyordu:

Unutmayalım, ben bir doktor kızıyım.

Doktorlar her şeyden önce hastalarına aittirler.

Doktorların işi ön planda gelir.

Doktorların özel hayatları işlerinden daha önemli olamaz. Onlar kendilerini mesleklerine adamışlardır.

Yıllar boyu sırası geldikçe annesi, babaannesi hep böyle konuşmuşlardı. Za-

man içinde, büyüdükçe kendisi de bu fikri benimsemiş, son dakikada babasının hastaya çağrılması yüzünden geri kalan gezmelere, vazgeçilen pikniklere alışmıştı.

■

AYRILIŞ EĞLENCESİ başarılı oldu. Salon alkışlarla çınladı. Perdenin son açılışında eğlenceyi hazırlayan öğretmenle birlikte, el ele tutuşarak sahneye çıktılar. Sahne bahçeye dönmüştü. Sepet sepet, buket buket çiçek... Birer artistmiş gibi eğilerek, gülümseyerek, bakışlarını salonda bulunanların üzerinde gezdirerek davetlileri selâmlamışlardı.

Perde kapanınca kuşlar gibi öğretmenlerinin çevresini sarmış, kimi elini, kimi omzunu, kimi de yüzünü öpmüştü. Öğretmenleri de kendileri gibi sevinçli ve mutlu görünüyordu. O tatlı, sıcacık se-

şiyle kendilerini kutlamıştı. Onlara teşekkür etmişti.

Ece yatağında yavaşça bir yandan öbür yana döndü. Gülümsüyordu. O günü yeniden yaşar gibiydi. Öğretmeninin o anlamlı bakışlarını yüzünde hissediyor, yumuşacık elini, uzansa, tutacakmış gibi geliyordu ona... Sesi kulaklarında, ta içinde, içinin her bir yanında yankılar bırakmıştı.

Yavaşça: «Ohh benim sevgili öğretmenim,» dedi. «A'dan başladın, Z'ye kadar, bana bilmediğim birçok şeyi sen öğrettin. Okumayı senden öğrendim. Yazmayı sen öğrettin. İnsan olmanın mutluluğunu ve insan olmanın sorumluluğunu duymamız için ne çok çırpındın. Sana gönül dolusu sevgiler, sevgiler, sevgiler, benim canım öğretmenim.»

Küçük kız, başı yastığa gömülü bunları söylerken gözleri yaşlarla dolmuştu. Artık o güzel dönem bitmiş, kıymetli öğ-

retmeninden ayrılmıştı. Aynı okulda okuyacaktı ama eskisi gibi sabahtan akşama kadar onu göremeyecekti. Bundan sonra o, başka çocukların öğretmeni olacak, kendisi de her derste ayrı ayrı öğretmenlerle karşılaşacaktı.

Ece biraz dalar gibi oldu. Ama hemen bir başka anı canlandı kafasında...

Okul Müdürü diploma dağıtımında değişiklik yapmıştı. Önce Millî Eğitimcilerden ve öğretmenlerden birkaç kişi diplomaları vermiş, sonra anneler yahut babalar sahneye çağrılmaya başlamıştı.

Ece, diplomasını annesinin elinden alacak diye beklerken birden bir sürprizle karşılaştı. İşte babası sahneye çağrılıyor.

Babası sahneye çıkan merdivenlerde...

Babası karşısında... Elinde kırmızı kurdele ile bağlanmış, rulo biçiminde diplomasını iyi dilekleriyle uzatıyor, babası veriyor kendi diplomasını. Kalbi nasıl da

çarpıyor sevgilerin, sevinçlerin, mutlulukların en büyüğü, en sonsuzu ile...

Diplomasını alınca elini öpüyor babasının. Babası da onu iki yanağından öpüyor. «Daha nice başarılı yıllar kızım,» diyor. «Sağlıklı ve başarılı yıllara...»

Ece'nin gözleri yine o günkü gibi dolu dolu... Babasını o kadar çok seviyor, öyle bir babası olduğu için kendisini öylesine mutlu hissediyor ki...

Dünyadaki babaların en iyisi, en tatlısı, seni çok özledim. Sensiz bu gemi bomboş. Dünya bomboş babacığım sen olmayınca dünya bomboş... Yarın gel... Kuşlar gibi uç, rüzgârlar gibi es, aramıza gel e mi babacığım?..

■

OHH işte yine bir anı... Anılar, anılar bu gece yıldızlar gibi pırıl pırıl üşüşüyor başının içine. Kalbine doluyor o güzel anılar...

Öğretmenle vedalaşma sahnesi...

Büyük bir demet gül... Öğretmeninin gülleri bütün çiçeklerden daha çok sevdiğini bilir Ece... Bunu evde de söylemiştir. Öğretmen, duygulu ve mutlu... Gülleri nazik bir gülümseme ile alıyor. Annesi ile babası öğretmene teşekkür ediyorlar...

«Gülsevil Öğretmen, ilkokulu aynı öğretmenle başlayıp aynı öğretmenin öğrencisi olarak bitirmek büyük bir şanstır. Özellikle sizin gibi, öğretmen olarak yaratılmış, çocuk dostu bir öğretmenin öğrencisi olmak...»

Gülsevil öğretmen, bizim gibi iyi, zeki ve çalışkan çocuklarla mesleğe başlamış olmanın kıvancını ve asıl kendisini şanslı kabul etmek gerektiğini anlatıyor en güzel sözlerle...

«Çocuğumuza öğretim hayatında kuvvetli bir temel verdiniz. Ona iyi alışkanlıklar kazandırdınız. Sizi daima sevgi

ile anacağız ve size neleri borçlu olduğumuzu unutmayacağız. Sağ olun kıymetli öğretmenimiz...»

Babası bunları söylerken o güzel gözleriyle bakıyor üçüne de... Ne kadar duygulu bir hali var. Ders yılının verdiği yorgunluğu tüm unuttuğunu söylerken sesi titriyor. Öğretmen olmak güzel şey...

Ece yatağında hafifçe doğruluyor. Evet diyor kendi kendine... Yüksek okullarda okuyacağım. Ben de öğretmen olacağım. Ama Gülsevil Öğretmen gibi, benim güzel öğretmenim gibi güler yüzlü ve sabırlı olabilecek miyim? Çocuklar yaramazlık edince de yine gülümseyebilecek, tatlı sözler söyleyebilecek miyim?

Ece'nin gözleri süzüldü. Uyumak üzereydi. O sırada üst ranzada Vedat hızla bir yandan öte yana döndü. Pikesi üstünden kayıp aşağıya doğru sarktı. Helga'yı uyandırmaktan çekinmese: «Hişşt, kendi-

ne gel. Yatağı savaş alanına döndürme,» diye seslenecekti.

■

İŞTE yine uykusu kaçtı. Şu uykunun nasıl kaçtığına da bir türlü akıl erdiremiyordu. Nasıl şeydi şu uyku? Nasıl kaçar, nereye kaçardı?

Şimdi babaannesi olsaydı, o tatlı sesiyle birbirinden güzel masallardan, hikâyelerden birini söyleseydi... O mavi damarları çıkmış elleriyle yavaş yavaş saçlarını, şakaklarını okşasaydı... Nasıl rahatlar, masalın, hikâyenin sonu gelmeden nasıl da uyuyuverirdi.

İstanbul'a geliyorlar diye babaannesi telefonun öteki ucunda öyle bir sevinmişti ki...

O akşam babası müjdeyi vermişti. Meğer Akdeniz gezisi için vapurda yerleri çok daha öncesinden ayırtmış, biletleri

aylar önce almış. Her halde bunu annesi de biliyordu ama kendilerine sürpriz yapmak için son günlere kadar ikisi de bundan söz etmemişlerdi.

Babasının terliklerini çevirmiş, çantasını elinden almış, yanağını uzatmıştı öpsün diye. Babasını hep o karşılardı akşamları... O akşam halinde bir başkalık vardı babasının... Üstünü değiştirip yemek odasına inince elindeki kocaman, uzun zarfı göstermişti.

«İşte size okul bitirme armağanı çocuklar,» demişti.

Vedat hemen anlamıştı zarfın içinde ne olduğunu. O zaten her şeyi daha çabuk kavrar, gözünden bir şey kaçmazdı.

O akşam da daha zarfa dokunmadan: «Bildim baba içindekini, bildim,» demişti.

Annesi gülerek: «Neymiş?» diye sordu.

«Ece de bir tahmin yapsın önce...»

«Posta çekleri mi?»

Gülüşmüşlerdi üçü de...

Şimdi Vedat'la karşı karşıya durmuş, düşünüyordu. Sonunda:

«Hayır. Bilemeyeceğim. Zarfı açıp içindekini görmek için sabırsızlanıyorum.»

Bunun üzerine Vedat:

«Vapur biletleri,» demişti.

«Nasıl bildin? Nereden anladın? Yoksa sana kopya mı verdi annem?»

Yine gülüştüler.

«Tam üç yıldır bir Akdeniz gezisi yapmayı istemiyor muyduk? Her fırsatta bu gezi üzerine uzun uzun konuşmuyor muyduk? İşte vakti zamanı geldi demek?»

Gerçekten de zarfın içinden biletlerle gezinin programı, tarifesi çıkmıştı.

İki kardeş tarifeyi masanın üstüne sermiş, önce kendi gezilerinin gün ve saatlarını öğrenmiş, sonra resimlere bakmışlardı. S/S Samsun güzel, beyaz bir vapurdu. Ece beyaz vapurlara bayılırdı.

Sonra Suadiye'ye telefon etmişler,

dede ile babaanne ile konuşmuşlardı. Bir hafta Suadiye'de kalacaklarını duyduğu zaman babaannenin sevinci kulaklıktan bile anlaşılıyordu.

Hareketli günler başlamıştı. Hafta içinde Ece'nin mektuplaşarak arkadaş olduğu Helga Vogel Münih'ten Ankara'ya gelecekti.

MEKTUPLAŞARAK DOĞAN ARKADAŞLIK

İR GÜN Gülsevil Öğretmen Türkçe dersinde yabancı bir ülkeden geldiği pulundan anlaşılan bir zarf göstermişti. Mektup Almanya'nın Münih şehrinden geliyordu. On iki yaşlarında, Helga Vogel adında bir öğrenci mektuplaşarak bir Türk öğrenci ile arkadaş olmak istediğini yazıyordu.

Hemen bütün sınıf Ece ile mektuplaşırsa çok iyi olur, demişlerdi. Çünkü sınıfta oldukça Almanca bilen yalnız ken-

disi vardı.

Ece o akşam yemekten sonra mektubu ortaya çıkardı. Bu mektupta Helga Vogel kendisini tanıtıyordu:

«On iki yaşımdayım. Halk Okulunda dördüncü sınıf öğrencisiyim. Babam, Atom Enerjisi Laboratuvarında görevlidir. Annem büyük satış mağazalarından birinin müdürü. Kardeşim yok.

Akrabalarımdan bazıları ve bazı tanıdıklarımız Türkiye'de tatil yaptılar. İstanbul'u, Antalya'yı, Göreme'yi, Peri Bacalarını, Bodrum'u anlattılar. Çok ilgilendim. Türklerin iyi insanlar olduklarını, konuklarını iyi karşıladıklarını söylediler. Ben de bir Türk arkadaşının olmasını çok istedim.

Bu mektubu bir Türk'le dostluk kurmak için yazıyorum. Karşılığını alırsam, kendimi daha yakından tanıtmaya çalışırım. Okulumu, arkadaşlarımı, memleketimi anlatırım.

Güverteden İstanbul'un güzelliğini seyrettiler

Sevgilerle...»

Helga Vogel'in mektubu ile annesi, babası da ilgilendiler. O hafta tatili Ece oturdu, Helga'ya oldukça uzun bir mektup yazdı. Kendisini, ailesini, okulunu, öğretmen ve arkadaşlarını tanıttı.

Bundan sonra çok tatlı ve içten bir mektuplaşma başladı. Birbirlerine fotoğraflarını gönderdiler. Bu mektuplarda birbirlerine yaklaşmış, özelliklerini, yaşama düzenlerini, alışkanlıklarını ve okul dışında nelerle ilgilendiklerini hep öğrenmişlerdi. Mektuplar onları iyice bağlamıştı birbirine...

Yaza doğru Ece, ailesinin isteği üzerine Helga Vogel'e bir çağrı mektubu gönderdi.

Vogel ailesi bu mektuba candan teşekkür ederek karşılık verdiler. Ve Helga yaz ortalarında misafir olarak Ankara'ya, Ecelere geldi...

Helga Vogel'i karşılamaya gittikleri

gün hepsi de oldukça heyecanlıydılar. Esenboğa havaalanında uçağı beklerken Ece sabırsızlanıyordu. Acaba Helga fotoğraflarında olduğu gibi miydi? Yazılarındaki gibi sıcak, tatlı bir kızla mı karşılaşacak, yoksa hayalinde canlandırdığı arkadaşı bulamayıp hayal kırıklığına mı uğrayacaktı?

Ohh işte hayır... Uçak geldi. Yolcular merdivenlerden inmeye başladılar. Merdivenin üst başında, uçağın kapısı önünde sarışın bir kız çocuğu belirdi. Elinde bir demek çiçek, öteki elinde küçük bir valiz... Altın sarısı saçları omuzlarına dökük, bu altın telleri andıran saçlar rüzgârda uçuşuyor. Helga o... Helga... Ta kendisi. Fotoğraflarında olduğu gibi... Çevresine bakınıyor. Kendilerini görmeye çalışıyor. Aranıyor.

Ece bir kere yerinde hopladı. Elini salladı heyecanla... Sonra Helga diye seslendi... Helga Vogel...

Helga Vogel sesin geldiği yana baktı. İki mektup arkadaşı uzaktan birbirlerine gülümsediler, el salladılar.

Gümrükten geçinceye kadar uzak kaldılar birbirlerine. Karşıdan karşıya bakışıp durdular.

Babası, gümrük yetkililerinden müsaade alarak gerekli işlemlerle uğraştı. Gümrük işi bitince küçük Alman kızı hemen yanlarına geldi. Zarif bir reverans yaparak önce Ece'nin annesini selâmladı. Elindeki çiçekleri sundu. Sonra Ece ile öpüştüler. Ece, Vedat'ı tanıttı. Babası ile zaten pasaport kontrolünde ve gümrükte tanışmıştı.

İki arkadaş, mektuplarında birbirlerini ve ailelerini o kadar yakından tanımışlardı ki, hiç yabancılık duymadan bir anda kaynaşıverdiler.

Helga Vogel: «Türkiye'ye geldiğim için çok, çok mutluyum,» diyordu. «Güneş ne kadar güzel... Ohh gökyüzü mavi ma-

vi, pırıl pırıl.»

Küçük Alman kızı nereye baksa hoşlanıyor, gördüğü her şeyi, her yeri beğeniyordu. Arabaya binerlerken Ece'nin annesinin elini tuttu. Derin bir içtenlikle: «Frau Günel... Muti... Ece Muti... Beni de Muti. Bana bu çok güzel fırsatı verdiğiniz için size binlerce teşekkür. Candan teşekkürler...» dedi.

O dakikadan itibaren Helga Ece'nin annesine Muti demeye başladı...

Arabada, Ankara'ya doğru ilerlerken iki küçük kız, daldan dala atlayarak durmadan konuştular. Birbirlerine anlatmak istedikleri çok şeyleri varmış gibi bir hava içindeydiler...

■

ECE'NİN odasında Helga'ya da bir yer yapılmıştı. İki arkadaş aynı odayı paylaşacaklar, bu odada diledikleri gibi serbest kalacaklardı.

Helga'nın valizlerini açıp yerleşmesi uzun sürmedi. Eli işe yatkındı. Annesi dışarda çalıştığı için genellikle ev işlerinde ona yardım ederdi. Hele kaç yıldır kendi işlerini hep kendisi yapıyordu.

Helga Vogel eşyalarını yerleştirirken:

«Mutfak işlerine bayılırım,» diyordu. «Çok nefis sos yaparım. Sosisleri yakmadan kızartırım. Patatesten tam beş türlü salata yapmasını bilirim. Hele benim yaptığım sandviçlere bütün arkadaşlarım bayılırlar.»

Bir hafta Ankara'da Helga'yı gezdirmişlerdi. Hafta tatilinde babası Çubuk Barajına, Gazi Orman Çiftliğine, çiftlikteki hayvanlar bahçesine götürmüştü.

Çiftlikte Vedat Atatürk'e ait bir olayı anlatmıştı. Gazi Çiftliği'nin kuruluşu ile ilgiliydi.

Eskiden, başkent olmadan önce Ankara bozkırların ortasında, sıradan bir Orta Anadolu ilçesi gibiymiş. Susuz, ağaç-

sız... Atatürk ağacı, yeşili çok seviyor. Ağaçlandırılmasını istiyor her yerin. Bir gezi sırasında yolu buralara düşüyor. Köylülerle ağaç ve ormanlar üzerine konuşuyor.

Köylüler, buralarda ağaç yetişmez, diyorlar. Susuzdur bu toprak...

«Nasıl anlarsınız susuz olduğunu?.»

«Toprağa bir testi gömeriz, içi su dolu bir testi. Bırakırız geceleyin. Sabah bakarız, toprak suyu içmiş, testi kupkuru.»

Atatürk elindeki bastonu dikiyor yere.

«Siz ne söylüyorsunuz? Bunu bile diksem şu toprağa, yeşerir,» diyor.

Ve o günden sonra başlayan çalışmalar boşa gitmiyor. İşte yemyeşil ağaçlar... İşte Gazi Orman Çiftliği... Ata'nın milletine armağan ettiği yerler...

Helga çiftliği beğendiği kadar belki ondan da çok Atatürk'ün Çiftliği kuruşu

olayı ile ilgileniyor.

«Tanrı siz Türkleri çok sevmiş. O kadar çok sevmiş ki, armağanların en büyüğünü size vermiş, Atatürk sizin olmuş,» diyor. Sonra sözlerini şöyle tamamlıyor:

«Ohh hayır, bu doğru değil... Atatürk, bir Tarih. Bir olağanüstü önder... Dünyanın olmuş biraz da... Hepimizin olmuş... Yüreklerde yaktığı özgürlük ateşiyle insanlığa en büyük iyiliği yapmış.»

■

BİR AKŞAM güneş batarken ve bir gece Çankaya'ya çıktılar. Şehre yükseklerden baktılar. Güneşin renk cümbüşünde şehir başka güzel, ay aydınlığında, yıldızlar göklerden inercesine yakın ve parlak görünürken başka güzeldi. Masallardaki ülkeler gibi etkiliyor, büyülüyordu insanı...

Ece yıldızlara baktı, baktı. Duygulu bir sesle:

«Bu gece gökyüzü neye benziyor biliyor musunuz?» dedi. «Çok yaklaşmış bize. Bütün kandilleri yanan bir cami kubbesi sanki...»

Sonra dedesinden dinlediği, iki katlı taştan evi anlattı arkadaşına. Atatürk'ün Çankaya'daki Cumhurbaşkanlığı Köşkü kurulmadan önce oturduğu o basit evi...

■

ANNE DE onları Gençlik Parkında gezdirdi. Lunaparka girdiler. Atlıkarıncada fırıl fırıl döndüler. Salıncaklarda kolan vurdular. Otomobilleri elektrikli alanda birbiriyle çarpıştırıp eğlendiler. Minyatür trene binip tur attılar.

Suların aşağıya doğru süzüldüğü bir yerde durup fıskıyeden fışkıran suyu seyrettiler. Renkli ampuller konmuştu, havu-

zun içine. Sular maviye, yeşile, kırmızıya dönüşüyor, insanı bulunduğu yerden uzaklaştırıyordu.

Helga ellerini çırpıyor, her gördüğü şeyle yakından ilgileniyordu. Kâğıt helvasını ilk defa görüyordu. İçine dondurma konmuş kâğıt helvasını yerken, buna orijinal bir pasta demiş, hepsini güldürmüştü.

■

ECE: «Ankara'da bir konuğa gösterilecek çok değerli şeylerden biri tiyatrolar,» demişti. «Ne yazık ki, şimdi tatildeler. Bir iki grubu da Anadolu turnesinde. Görmeni isterdim bizimkileri... Devlet Tiyatrolarının sanatçıları, dünyanın en büyük, en ünlü sanatçılarıdır. Yani o ayardadırlar demek istiyorum. Çok güzel oyunlar sahneye konur. Bir keresinde de Türkiye'ye kışın gel. Gidelim hepsine de.»

Böylece, hafta neşe ile rüzgâr gibi geçmişti. Vedat birçok fotoğraf çekmişti. Bunlar ne güzel bir anı olarak kalacaktı.

Sonra İstanbul'a hareket ettiler. Boğaziçi Ekspresinde yolculuk iyi geçti. Hava çok sıcaktı. Güneş yakıcı idi. Ama Helga'nın hoşuna gidiyordu. Eskişehir'den sonra pencerenin önünden ayrılmamış, yeşillikleri, akar suları, çok yüksek yalçın kayaları, durgun Sapanca gölünü zevkle seyretmişti.

Bostancı'da trenden inip bir taksi ile Suadiye'ye geldiler. Dedesinin deniz kıyısındaki evini görünce Helga sevinçten deliye dönmüştü. Babaanneye o da babaanne, dedeye o da dede diyordu. O da Ece gibi onların ellerini öpüyor, kucaklarına atılıyordu.

Babaanne de dede de Helga'yı çok cana yakın bulmuş, sevmişlerdi. Babaanne: «Doğrusu çocuklar, Almanların böylesine sıcak kanlı olduklarını bilmezdim.

Bu ne tatlı şey böyle... Ateş parçası... Kırk yıllık tanışmışız gibi baksanıza bizi hiç yadırgamadı,» diyordu...

Ece ile Helga eşyalarını açıp yerleştirmeden bahçeye çıkmışlar, sonra acele mayolarını giyip denize atlamışlardı.

«Deniz çok durgun. Parlak bir ipek kumaş sanırsın...»

«Dedem onu senin için ısmarladı Helga...»

Helga bu sözle Ece'nin ne demek istediğini anlamadı. Ama zaten Ece de bunu başkasından duymuştu. Yalıya misafir gelen bir genç adamdan. Denizi çok beğenen arkadaşına böyle söylemişti.

Helga rıhtımda durmuş, zevkle denize bakarken: «Burada bir hafta kalmak az,» diyordu. «Burada bir yıl kalsam yine doyamam. Ohh Türkiye çok güzel memleket... Bu deniz evi...»

«Biz deniz kıyısındaki bu tip evlere yalı deriz Helga. Söyle bakayım, Türk-

çe... Yalı.»

«Yali...»

«Hayır. Yali değil yalı... Son harf i değil, ı...»

■

İSTANBUL'DA da hafta çok çabuk geçti. Tatlı ve güzel bir rüya gibi... Babası Ayasofya Müzesine, Sultanahmet Camisine, Boğaz'a, Adalara ve Çamlıca'ya götürdü.

Helga camiyi gezerlerken, burası mavi camidir, demişti. Akrabaları ve Türkiye'de bu camiyi gören bütün yabancılar böyle söylüyorlardı, onun da bu ad kafasında böyle yer etmişti.

Sahil yolunda Florya'ya gittikleri gün plajda Helga sevincinden durduğu yerde duramamıştı. Plaj çok kalabalıktı. Deniz önlerine mavi bir ayna gibi serilmişti. Güneş ışınları üstünde elmaslar gibi titreşi-

yordu. Helga kumları avuçlarının içine alıyor, çenesine sürüyor: «Kum değil ipek. İpek de değil... Altın tozu...» Ve sonra Türkçe söylüyordu: «Burada çok deniz güzel... Marmar Deniz çok çok güzel.»

Ve işte şimdi de Akdenizdeydiler. Üç yıldır bu geziye çıkmak için sanki Helga'yı beklemişlerdi. Ve ona böyle bir gezi yaptırabildikleri için bütün aile memnundu.

İZMİR'DE KAVUŞMA

BABA gelmeden İzmir'e çıkmak istemediler. Yolcuların çoğu şehri gezmek için karaya çıkmıştı. Vapur rıhtıma yanaşıyordu İzmir'de.

İzmir körfezi bir havuza benziyordu. Limanda daha başka gemiler de vardı. Birkaç tane de yabancı bandıralı şilep... Küçük beyaz bir vapur İzmir'le Karşıyaka arasında gidip geliyordu.

Öğle yemeğinde tam sofraya oturmuşlardı ki, salonun kapısı önünde baba

göründü. Ece ile Helga yerlerinden fırladılar. Yemek salonu akşamki gibi kalabalık olsaydı bu coşkunluk dikkatleri çekebilirdi. Ama masalar yarı yarıya boştu.

Çocuklar babaya doğru koştular. Biri bir elini, biri ötekini tuttu. Baba da ikisini omuzlarından tutarak neşeli neşeli masaya doğru yürüdü.

İşte şimdi gezinin tadı yerine gelmişti. Baba, hepsine sevinç, kuvvet ve mutluluk getirmişti.

«Canınız sıkılmadı ya çocuklar?»

«Ohhh babacığım, öyle çok, öyle çok aradık ki seni... Şimdi geminin tadı tuzu geldi. Tat seninle geldi babacığım, tat seninle geldi.»

«Papi... Doktor Papi... Ben şimdi daha çok mutlu...»

Vedat iki kızın bu hallerini hoş görmüyor, şımarıklıklarına veriyorsa da misafir alınmasın diye sesini çıkarmıyordu. Oysa kardeşini, duygularını ulu orta açı-

ğa vurdukça hep paylaıdı. Onun da kendisi gibi sakin ve ağır başlı olmasını, duygularını kontrol altına almasını, başkalarının önünde taşkınlıklar yapmamasını isterdi.

■

YEMEKTEN sonra onlar da karaya çıktılar. İzmir'i gezdiler.

Anne: «Şehir hızla büyüyor, gelişiyor,» dedi. «Üç yıldır görmüyordum. Tanınmayacak kadar değişmiş...»

Kordon Boyunda bir faytonla gezdiler. Helga arabadan çok hoşlandı. Münih dolaylarında bir saraydan, bu sarayda verilen Oda Müziği konserlerinden ve sarayın parkında üniformalı arabacıların kullandığı arabalarla tur yapıldığından söz etti.

Kadifekale'den İzmir şahane görünüyordu. Hele geceleri ışıklar yanınca, yıldızlar gökyüzünden kopmuş da yerlere

serilmiş hissini veriyordu.

Büyük Efes Otelini Helga'ya göstermek için orada oturup bir çay içtiler. Havuz başında oyalandılar. Vapura döndükleri zaman yolcuların çoğu gelmişti. Vapura İzmir'den binen yeni yolcular da vardı. Şimdi hareket etmek üzere olan S/S Samsun onlara çok daha güzel ve çekici görünüyordu.

EŞSİZ MARMARİS

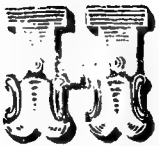

HELGA yarımadaya, tepelere, ormanlara, kumsala ve denize baktı, baktı. Gördüğü güzellikler karşısında derin bir heyecan duyuyordu.

«Yalnız bu Marmaris yeter, memleketinize güzel Türkiye demek için,» dedi. «Bu olağanüstü Marmaris yeter.»

Motorla karaya çıkmış, küçük şehri şöyle bir dolaşmış, sonra denize girmişlerdi. Deniz o kadar sığ, durgun ve temizdi ki dipteki kum görünüyor, renk renk çakıl taşları bir bir seçiliyordu.

Çocuklar yürüyor, yürüyor, ta nerelere kadar açılıyor, deniz ancak öyle boy veriyordu. Su ılıktı. Ve Suadiye'deki denizden bin kere temiz... Helga ile Ece denize doyamıyor, bir türlü çıkmak istemiyorlardı. Unutulmaz güzellikte bir gündü.

Yolcular motorlara doluşmuş, yarımadayı dolanıyorlardı. Onlar da tura katıldılar. Marmaris, kıyılarından motorla geçince çok daha güzel görünüyordu. Yeşilin en güzel tonları ve denizin ışıltılı mavileri...

Marmaris deniz gezisi bittikten sonra yeni yapılan otellerden birinin terasında oturdular. Otelin arkası göz alabildiğine çam ormanı idi. Yüzü uzak ufuklara kadar serilen denize dönüktü.

Baba, otellerin, motellerin, kampinglerin turizmdeki önemini anlatıyordu:

«Eskiden otelsizlikten, bugünkü bakımlı karayollarının olmayışından yolculuk yapmak çok zordu. Sıkıntılıydı. Dün-

küler ne zahmetlere katlanırlardı bir yerden bir yere gidebilmek için. Bugün biz istediğimiz yere, istediğimiz araçla gidebiliyoruz. Rahat ve kolay... Yarın her şey daha da mükemmel olacak...»

Babası konuşurken Ece Yurttaşlık Bilgisi dersinde Gülsevil öğretmenin bir gün neler söylediğini hatırladı:

«Bizde turizmin önemi geç anlaşıldı çocuklar. Bu yüzden geri kaldık. Kalkınamadık. Oysa bizim memleketimiz turizm bakımından bir altın damarıdır. İşlenirse tükenmez bir gelir sağlar, bir döviz kaynağıdır.»

«Şimdi karayolları çok güzel,» dedi Vedat. «İyi de bakıyorlar. Her yerde otel, motel de var.»

Anne: «Bir de pansiyonculuk yaygınlaşsa ve gelişse,» diye fikrini söyledi. «Giderek iç turizm de hızlanıyor çünkü...»

Ece turizm üzerine yapılan konuşmaları dinlerken otelci olmaya özendi. Böyle

güzel bir yerde bir otelim olsa ve onu ben yönetsem diye aklından geçirdi. Vedat'ın alay etmeyeceğini bilse bu fikrini açığa vururdu. Ama Helga'nın yanında, şimdi de bu çıktı gibilerden sözlerle küçük düşürülmek istemiyordu.

Bir yerlerden hafif bir müzik geliyordu. Tatlı, hoş bir melodi... Bu tatlı müzik gördüğü güzellikleri şiirleştiriyordu. Ece'nin kalbi yaşama sevinci ile doldu. Geniş bir soluk aldı. Sanki bu solukla Marmaris'in bütün havasını ciğerlerine doldurmak, beraberinde götürmek istiyordu. Coşkunlukla:

«Yaşamak güzel, çok güzel bir şey,» dedi.

Babası gülümsedi:

«İnsanların mutlu olmaları için çevrelerindeki güzellikleri görmeleri yeter,» diye kızının saçlarını okşadı.

Anne, önlerinde mavi atlastan bir örtü gibi serilmiş uzanan denize baktı, bak-

tı:

«Tabiat çok cömert davranmış bizler için,» dedi. «Nimetlerini dört elle vermiş bize. Değerini bilmek gerek.»

Güneller ve Helga Vogel gözleri arkada kalarak, Marmaris'e doyamadan vapura döndüler...

BEBEK BONCUK YUTTU

ETHİYE'YE yaklaşırlarken bir çığlıktır koptu. Kamarasından fırlayan bir genç kadın: «Yetişin, çocuğum ölüyor. Bir doktor yok mu?» diye çırpınıyordu.

Sesi duyan koridora doğru koşmaya başladı. İkinci Kaptan geminin doktorunu almaya gidiyordu. İyi bir rastlantı, Doktor İlhami Günel kamarasındaydı. Ve doktor, doktor diye dövünen genç kadının kamarası da aynı koridor üzerindeydi.

Doktor hemen yerinden kalktı. Hızla kamaradan çıktı. Sesin geldiği yana yöneldi. Kamaranın açık kapısından rüzgâr gibi içeriye daldı. Çok genç bir kadın, çocuğum ölüyor, diye ağlayıp çırpınıyordu. Bebek yatakta mosmor, gözleri dışarıya uğramış kıvranır bir haldeydi.

İkinci Kaptan koridordaki kalabalığı dağıttı. Önde geminin doktoru, arkasında beyaz önlüklü hemşire koridora inen merdivenlerde göründüler.

Genç anne, tanımadığı bir erkeğin bebeğe yaklaştığını görünce: «Boncuk yuttu,» dedi. «Kolyedeki boncukların birini.»

Ne yutması? Boncuk bebeğin boğazında kalmış, soluklarını kesiyordu.

Doktor İlhami Günel bir atılımda çocuğu kavradı. Başını arkaya çekip parmağını bebeğin ağzına daldırdı. Hareketsiz görünen bebekte bir kıpırdama oldu. Doktor çengel gibi parmağını bebeğin boğazında takılı kalan boncuğa değdirdi. Var

gücü ile yuvarlağı kavradı. Boncuk bebeğin ağzından fırladı. Hafifçe kana bulanmıştı. Şimdi bebek kısık kısık sesler çıkarıyor, doktorun kolları arasında çırpınıp ağlıyordu. Kurtulmuştu.

Doktor İlhami Günel çocukla uğraşırken geminin doktoru ve Hemşire kapının yanında durmuş, durumu gözlüyorlardı.

Bebeğin beş altı yaşlarındaki ağabeysi karşıki yatakta suçlu suçlu duruyordu. Çünkü kardeşinin eline kolyeyi veren kendisi idi. Tuvalet masasının üstünde gördüğü kolyeyi almış, bir süre onunla oynamıştı. Anlaşılan oynarken kolyeyi oraya buraya çarpmış, savurmuş, kolyenin ipi örselenmiş yahut klipsi kopmuştu.

İki doktor aralarında alçak sesle bir şeyler konuştular. Doktor İlhami Günel bebeğin tedavisini geminin doktoruna bıraktı. Genç anneye, geçmiş olsun, diyerek kamaradan çıktı.

Genç kadın arkasından koştu. Koridorda doktoru durdurdu. Gözleri yaşlarla dolu idi. Çok büyük bir korku ve heyecan geçirmiş, bitmiş tükenmişti.

«Ölüyordu çocuğum Doktor Bey. Ölüyordu yavrucuğum. Kurtardınız. Onu bizlere bağışladınız. Teşekkür ederim. Size çok çok teşekkür ederim. Ama böyle korkunç bir olay karşısında... Ohh ne diyeceğimi bilemiyorum.»

Doktor İlhami Günel: «Şimdi söylenecek bir şey yok. Lütfen kamaraya dönün. Doktor size yatıştırıcı şeyler verecek. Sizin de dinlenmeye ihtiyacınız var. Yarın sabah konuşuruz.» diyerek genç kadını kamarasının kapısına kadar getirdi. Selâm verip güverteye yöneldi.

■

ECE ile Helga geminin doktorunu çok cana yakın bulmuşlardı. Saçları şakakla-

rına doğru kırlaşmıştı. Yüzündeki çizgiler bile o yüze tatlı bir anlam kazandırmıştı. Gözlerinin içi hep gülüyordu. Sigarayı bırakmış, aldanmak için daima ağzının kenarında yanmayan bir puro bulunduruyordu.

Doktor kolay kolay öfkelenmezdi. Ama şimdi genç anneye çıkışmak gereğini duyuyordu. Bu yaşta çocukların önüne böyle tehlikeli şeyler bırakılmazdı. Hele bir bebek de varsa evde... Boncuğu şu afacan oğlan da yutabilirdi ve yuttuğu zaman yanında kimse bulunmayabilir, boğulur giderdi.

İğne, düğme, bozuk para, incik boncuk gibi şeyler ortada bırakılacak şeyler miydi? Tehlikenin büyüklüğünü anlatmak için başından geçen bir iki olaydan söz ediyor, örnekler veriyordu.

Genç kadın doktoru suç üstünde yakalanmış bir çocuk haliyle sessiz sessiz dinliyordu. Aslında ne ölçüde suçlu oldu-

ğunu biliyor, anlıyordu o. Dikkatsizliğinden ötürü utanç içindeydi.

Geminin doktoru çocuk yaşta denecek kadar genç olan annenin bu halini çabuk fark etti. Yumuşadı. Zaten söyledikleri yine onun iyiliği içindi. O sırada revire gönderdiği Hemşire kamaraya girdi. Elindeki ilâcı doktora verdi. Kendisi de iğne yapmak için enjektörü hazırladı.

Kamarada gerekli işler sona erdi. Babacan doktor genç kadına gülümsedi: «Hemşire Hanım bir süre sizinle kalacak. Bebekle o uğraşır. Şu yaramazı da ben alıp gideceğim. Fethiye'de dolaşırız iki kafadar. Siz de şöyle rahat bir uyku çekersiniz. Hadi geçmiş olsun ve iyi akşamlar kızım.»

Doktor yanlarına geldiği zaman Ece ile Helga babayı soru yağmuruna tuttular. Bıraksalar hemen gidecek, bebeği göreceklerdi. Olayı çok merak ediyor, bütün ayrıntılarıyle öğrenmek istiyorlardı. Ney-

se ki, gemi Fethiye'ye yanaşmak üzereydi. Çocuklara yanaşma sırasında gemi adamlarının çalışmalarını ve iskeleyi seyretmek daha çekici geldi.

AH ŞU YUMURCAK İŞTE DENİZE DÜŞTÜ...

OLCULARIN korktukları şey Antalya'da oldu. Küçük büyük, karaya çıkmamış olan bütün yolcuların akılları başlarından gitti.

Sonunda böyle olacağı belliydi. «Bu yumurcak denize düşmeden sağ salim evine varırsa çok şaşarım.» diyordu bir yaşlı kadın. Bir başkası: «Görürsünüz, bu çocuk denize düşecek. Şu caaanım yolculuğu burnumuzdan getirecek. Canım çocuk değil afet bu. Kaçtır yüreğimi ağzıma getirdi.»

Ve dedikleri oldu. Beklenen olay Antalya'da patlak verdi. Çocuk denize düştü.

Orta yaşlı bir kadınla torunu ikinci mevkide seyahat ediyorlardı. Kadın iki ay yanında kalmış olan torununu İskenderun'a götürüyordu. Çocuğun annesiyle babası orada oturuyorlardı.

Çocuk yedi yaşındaydı. Aşırı yaramaz, durduğu yerde duramayan, çok canlı, hareketli bir şeydi. Geminin güvertelere çıkan, salonlara, kamaralara, koridorlara inilen merdivenlerinde cirit atıyordu. Bu merdivenlerden korkuluklara tutunmadan inip çıkıyor, güvertelerde koşturuyor, küpeştelere dayanıp bacaklarını denize doğru sallıyor, koca vapurda her yere dalıp çıkıyordu. Gördüğü her şeyle ilgileniyor, yolcularla konuşuyor, havuzun tadını belki herkesten çok o çıkarıyordu.

Anneannesi her an tetikteydi ama yi-

ne de her gittiği yerde onu izleyemiyor-
ıu. Zaten olacak şey değildi bu. Başa ç
kılacak gibi değildi bu çocukla...

Antalya'ya gelmeden önce bir süre ortalarda görünmedi. Kayboldu dediler. Bütün gemide kıyı bucak aranmadık yer kalmadı. Yolculardan biri: «Belki de karaya çıkanların ardına takılmış, o da Fethiye'de gemiden çıkmıştır. Sonra şurada burada gezip dolaşır, sağına soluna bakınırken vapuru kaçırmış, oralarda kalmıştır,» diye ortaya bir fikir attı.

Çocuğun anneannesi ağlıyor, yolculardan yaşlı bir adam:

«Meheldir, çek... Başıboş bırakır mısın bacak kadar yumurcağı? Yol boyu hepimizin soluklarını kesti. Ha şu merdivenlerden yuvarlanıp paramparça olacak... Ha şu denize düşüp balıklara yem olacak... Aaa tedirgin etti ortalığı... Bunca yolculuk yaptım. Böylesine rastlamadım. Azıp kudurma diye işte buna derler,» di-

ye kadına adamakıllı çıkışmıştı.

Herkes kadıncağıza yükleniyordu. İşte biri daha...

«Çocuk eğitimi ha? Sıfır... Sıfır... Önce ana babayı eğiteceksin. Sonra da onların yetiştirdiği çocuklarda terbiye arayacaksın.»

Yolcular arasında bu konuda ileri geri konuşulurken çocuk bulundu.

Haber koca gemide rüzgâr gibi esti.

Haberi veren bir genç kızdı. Çocuğu makine dairesinde bulmuşlardı.

Genç kız verdiği haberin ilgiyle karşılandığını görünce anlatmaya başladı:

«Efendim, çocuk makinelerin çalıştığı yere o daracık uzun merdivenlerden bir güzel inmiş. Nasıl inebildiğine doğrusu herkes şaştı. Makinistlerin yukarıda kaybolan çocuk olayından haberleri yok. Çocuk cin gibi... Makinelere de çok meraklı. Soru üstüne soru yağdırmış gemicilere... Derken nöbet değiştirme zamanı

gelmiş. Yeni gelenlerden gemideki telâş öğrenilmiş. İçlerinden biri hemen yukarıya fırlamış. Doğru Süvariye...

Neyse çocuğu anneannesine teslim etmişler. Kadın bıraksalar bu sefer yumurcağı bir güzel pataklayacakmış. Ama yolcular araya girmiş bağışlatmışlar. Ortalık yatışmış...»

Yatışmıştı ortalık ama geçiciydi bu. İşte Antalya'da küpeşteden sarkmış, dengesini kaybedip denize düşmüştü...

Gemide bulunan hemen herkes çocuğun düştüğü yere koştular. Doktorla karısı Antalya'da bulunan bir arkadaşlarını görmek için şehre gitmişlerdi. Çocuklar vapurda idi. O ara Vedat İkinci Kaptanla oturuyordu. Denizcilik üzerine yine koyu bir sohbete dalmışlardı. İkinci Kaptan gençti. Vedat'ın okumaya, öğrenmeye çok meraklı olduğunu anlayınca ona karşı yakınlık duymuştu. Vedat dünyaca tanınmış gemicilerin, büyük kaptanların serüvenle-

rini tüm biliyordu.

Gemideki telâş, koşuşmalar, sesler...

Ve birinin: «Çocuğun biri denize düştü» feryadı...

İkinci Kaptan kurşun gibi yerinden fırladı. Vedat da arkasından. Ece ile Helga olay yerinin hemen birkaç adım ötesindeydiler. Resimli dergileri karıştırıyor, yan gözle de çocuğun hareketlerini izliyorlardı.

Biraz önce Ece: «Bu çocuk bugün denize düşmezse ben bir şey bilmiyorum,» demişti.

Helga daha iyimserdi: «Cin gibi çocuk. Şeytan çekici... Onda denize düşecek göz var mı? İlgi çeksin, ortalığı telâşa versin diye böyle yapıyor. Blöf bununkisi...»

«Ama hiç de aldıran yok... Boşuna öyleyse azıp kuduruyor.»

Ece bunu söyler söylemez olan oldu. Çocuk baş aşağı denize yuvarlandı.

İki küçük kız bir an solukları kesilmiş gibi şaşkın kaldılar. İlk toparlanan Helga oldu: «Helfe... Helfe...» diye bağırmaya başladı. Çevrede onun ne demek istediğini anlayan yoktu.

Bu sırada Ece toparlandı. Sesinin bütün gücüyle: «İmdat!» diye bağırmaya başladı.

«İçinizde yüzme bilen yok mu? Koşun, yetişin. Çocuk denize düştü diyorum size...»

Üst güvertede Ece ile Helga çırpınırlarken alt güverteden bir gemici kendini atmıştı denize... Elbiselerini bile çıkarmayı düşünmemiş, çocuğu kurtarmaya koşmuştu.

Şimdi gemide bulunan herkes ayaklanmıştı. Olay geminin her yerinde duyulmuştu.

Çocuğun anneannesi deli gibi ortalarda koşturuyordu. Saçını başını yoluyor: «Allahım, nedir benim bu başıma gelen-

ler? Emanettir dostlar, emanet... Ben şimdi anasına, babasına ne derim? Aman Allahım hele babasına ne cevap veririm? Mahkemelerde nasıl hesap veririm?»

Durum çok nazik ve tehlikeli olduğu halde gemicinin biri kadına ters ters baktı: «Böyle yaramaz bir çocuğu dizinin dibinden ne ayırırsın anne?» dedi.

«Zaptoluyor mu?»

«Bağlasaydın zaptolmuyorsa...»

Gemi yana yatmıştı. Halk güvertelere yığılmış, küpeştelerden sarkmış, denize bakıyordu.

Çocuğu kurtarmak için denize atlayan gemici geniş kulaçlar atarak yüzüyordu. Derken suyun yüzünde çocuğun başı göründü. Göründü ama görünmesiyle kaybolması bir oldu. Gemideki tayfalardan biri denizdeki arkadaşına işaretler etmeye başladı.

Denizdeki tayfa döndü. Bir yay çizdi. Çocuğun başının göründüğü yere doğ-

ru yüzmeye başladı. Birkaç metre ilerisinde çocuğun başı bir kere daha göründü.

Bir kadın: «Denize düşen kimse boğulmadan önce üç kere dalar çıkarmış. Dibe gider, suyun yüzüne çıkar üç kere... Sonra da boğulurmuş,» dedi.

Ece, bunun doğru olup olmadığını babamdan sorarım diye düşündü. Helga kendi diliyle: «Korkunç, korkunç...» deyip duruyordu.

O anda denizdeki tayfanın daldığını gördüler. Bir süre ne o, ne de çocuk göründü. İkisi de gitti diyenler oldu. Sonra tayfa çocuğu suyun yüzüne çıkardı. Yumurcak hareketsiz duruyordu.

Gemiciler çoktan bir sandal indirmiş, denize bir de kalın ip atmışlardı. Başka bir tayfa hemen denize atladı. Çocuğu arkadaşından aldı. İki gemici denizdekileri flikaya çektiler.

Başta Süvari, bütün kaptanlar, Çark-

çıbaşı, telsizci, birçok da tayfa kaza yerinde toplanmıştı.

Çocuk çok su yutmuştu. Hemen baş aşağı çevirdiler. Geminin doktoru kusturmak için ilâç hazırlamış, bekliyordu. İlk yardım için yapılması gerekli her şey yapılıyordu.

Bir genç kadın çocuğun üstüne kapanmış, hayat öpücüğü veriyordu. Ece artık kendini tutamıyordu.

«Bakamayacağım artık Helga. İçim fena oluyor,» ve başladı ağlamaya...

Helga arkadaşını ellerinden tutmuş: «Ağlaman gereksiz,» diyordu. «Görürsün kurtulacak. Hayat öpücüğü kurtaracak onu... Bak, soluk veriyor işte. Kalbi durdu ise bile yine çalışacaktır. Ben kaç kişinin bu yoldan kurtarıldığını gözlerimle gördüm.»

Ve Helga'nın dediği oldu. Çocuk kurtuldu...

KAÇAK ÇOCUK

NTALYA'DAN hareket ettikten bir süre sonra Vedat'ta tuhaf bir hal baş gösterdi. Durgunlaşmıştı. Ara sıra ortadan kayboluyor, sonra bir kenara çekilip uzun uzun düşünüyordu.

Oğlundaki bu hali önce anne fark etti.

«Vedat, tedirgin bir ha in var oğlum. Bir yerin mi ağrıyor?»

«Hayır anne, bir yerim ağrımıyor.»

«Ama neşeli değilsin. Canın bir şeye

sıkılmışa benziyor.»

«Geçer anne.»

«Bakıyorum, Antalya'dan beri İkinci Kaptanın yanına da gitmiyorsun. Mersin'de bizden ayrıldın. Çarşıda dolaşıp alışveriş ettiğini söyledin. Neler almıştın?»

«Önemli şeyler değildi aldıklarım. Ama şey... Şey anne.»

«Nedir Vedat'çığım? Söyle de ferahla...»

«Bir şey var... Bir şey oldu anne.»

«Ne oldu?»

«Daha fazla saklayamayacağım. Sana söylemeliyim bunu anne.»

«Dinliyorum Vedat.»

«Çarşıdan ekmek, peynir falan... Yani biraz yiyecek öteberi aldım.»

Genç kadın şaşırdı. Gemide yemekler o kadar iyi ve boldu ki, çok iştahlı birinin bile bu yemeklerle doymaması düşünülemezdi. Kaldı ki Vedat gibi öyle boğazına hiç de düşkün olmayan bir çocuğun...

Anne şaşırdı.

«Anlamadım,» dedi.

«Yiyecek bir şeyler aldım dedim. Ama kendim için değil.»

«Ya kim için?»

«Gemide kaçak bir yolcu var anne.»

Genç kadın telâş ve heyecan eseri göstermemeye dikkat etti. Sakin bir sesle konuştu:

«Anlaşılan sen bu kaçak yolcuya rastladın. Tanıştın onunla.»

«Evet anne. Ben yaşta bir çocuk. Öyle zor bir durumda ki...»

«Anlat bana başından...»

«Şöyle oldu anne. Antalya'dan ayrılırken fotoğraf çekmek için geminin baş tarafına gittim. Ta en uca... Cankurtaran sandallarından bir ses... Başımı çevirdim. Sandalların üstlerine örttükleri branda aralandı. Benim yaşlarımda bir çocuk vardı içinde... Yavaşça beni yanına çağırdı. Vapura kaçak girdiğini ve çok

aç olduğunu söyledi. Bir parça ekmek istedi. Hemen kamaraya indim.»

«Ekmek yok tabiî.»

«Kutuda pek az bisküvi kalmış. Hepsini aldım., Arif'e götürdüm. Sonra, sonra da... Akşam yemeğinde, kahvaltıda falan sizlere belli etmeden bir parça bir şeyler kayırdım kendi yiyeceklerimden. Ama bunlar yetmezdi. İdare et, Mersin'den kumanyanı getiririm dedim.»

«Anladım. Tamam. Ona yiyecek götürmekle iyi yapmışsın ama bu, gizlenmesi asla doğru olmayan bir olaydır. Hiç değilse, bunu gidip İkinci Kaptana haber verebilirdin Vedat...»

«Evet anne, evet... Ama...»

«Ne aması oğlum? Örtbas edilir bir olay değil bu.»

«Yakalanırsa Süvariye götürürler. O da ilk iskelede zavallıyı gemiden çıkarır, karakola teslim eder.»

«Tabiî. Bunda zorunluk vardır.»

«Anne, ben bu çocuğa yardım etmemizi istiyorum.»

«Nasıl bir yardım?»

«Arif bana hayatını anlattı. Evinden kaçması için çok haklı nedenler var.»

«Neymiş o nedenler?»

«Babası alkolikmiş. Gece gündüz içiyor, evde de annesine çok eziyet ediyormuş. Kendi yediği dayaklara, kendisine edilen işkencelere aldırdığı yok... Yok ama annesinin hırpalanmasına dayanamıyor. Aslında babası iyi bir ayakkabıcı imiş. Yaptığı pabuçlar İtalyan ayakkabıları ile yarışabilirmiş. Tanınmış bir usta... Ama içki mahvetmiş onu. Artık çalışamıyormuş. Arif diyor ki, daha fazla dayanamadım. Kaçtım evden. Biliyorum annem üzülecek. Ama iş arayacağım. Bir iş bulup ekmeğimizi çıkaracak olursam annemi yanıma alacağım, diyor. Görüyorsun, evinden kötü niyetle kaçmamış anneciğim.»

«Bütün bu söylediklerinin doğru olduğuna sen inandın mı Vedat?»

«İnandım anne... Onu görsen sen de inanırsın. Arif hiç de kötü bir çocuğa benzemiyor.»

«Nerede inecekmiş vapurdan?»

«İskenderun'da...»

«Zaten daha önce inecek iskele de yok ya... Oh ama daha Mersin'den hareket etmedik.»

«Orada okuldan tanıdığı bir arkadaşı varmış. Onu bulacakmış. Babası oranın tanınmış kişilerinden diyor. Çiftlikleri varmış. Belki kendisine çiftlikte bir iş verirler diye umut ediyor.»

Genç kadın bir süre düşündü.

«Önemli bir olayla karşı karşıyayız Vedat... Bunu babana anlatmalıyız...»

«Ben de öyle düşündüm anne. Ama babama senin söylemen daha doğru olmaz mı?»

«Babanla sen de rahat rahat konu-

şabilirsin. Bilirsin ki, baban çok anlayışlıdır ve sırasında sana da, kardeşine de arkadaş olmayı bilir.»

«Evet anneciğim. Ancak babamın İstanbul'da çözümlemek zorunda olduğu bir işi var. Nasıl bir iş olduğunu açıklamadınız ama her halde çok önemli... Yeteri kadar zihninin bu işle uğraştığı anlaşılmıyor mu?»

Anne hamal Yusuf Garip serüvenini hatırladı. Bundan Vedat'a söz edip etmeme arasında bir süre kararsız kaldı. Sonra:

«O da ayrı bir problem ya...» dedi. «Neyse şimdi biz bu çocuğu yalnız bırakamayız. Mademki sen ona rastladın. Onu gördün, onunla tanışıp konuştun. Elimizden geleni yapmamız gerek...»

«Ohh anneciğim, sen bir meleksin. Sen dünyanın en iyi kalpli annesisin.»

«Arif'ti değil mi çocuğun adı?»

«Evet, Arif.»

«Ona yeterince yiyecek götürdün mü bari?»

«Bir bütün ekmek ve biraz da katık. Ama ekmeğin yarısını daha götürdüğüm dakikada yedi.»

Genç kadının içi burkuldu. Çocuk kim bilir ne kadar açtı? Belki de günlerce bir şey bulup yiyememişti?

«Bak Vedat... Sen sık sık onun yanına gidip dikkatleri üstüne çekmemelisin. Anlıyorum, aklın ondadır. Ama yardım edeceğiz diye çocuğun başına dert açmayalım. Ben şimdi babanla konuşurum. Durumu en iyi biçimde ancak o idare edebilir.»

Vedat annesini öptü. İçi rahatlamış olarak kamaraya indi. Biraz uzanmaya kendisini dinlemeye ihtiyacı vardı. Yorgundu. Arif'e rastladıktan sonra ne yediği yemekler içine sinmiş, ne de deliksiz bir uyku uyuyabilmişti.

ANNENİN söylediği gibi işi en iyi biçimde baba yoluna koydu. Önce çocuğu gördü. Sonra bir kamarot gönderip Süvari ile görüşmek için bir randevu aldı.

Süvari tanınmış bir deniz kurdu idi. Dış hatlarda uzun süre çalışmış, gemisiyle hac seferleri yapmış, birkaç defa büyük fırtınalara yakalanmış, bir defasında da gemisini büyük bir yangından kurtarmıştı.

Adnan Kaptanı denizciler arasında sevip saymayan yoktu.

Doktor İlhami Günel olayı kısaca anlattıktan sonra:

«Ben bu çocuğu korumak isterim Adnan Kaptan,» dedi. «Önce Antalya'dan İskenderun'a biletini alayım. Nasıl bir işlem gerekirse lütfen söyleyin.»

Adnan Kaptan düşünüyordu. Bilet işi kolaydı. Paraya dayanıyordu. Doktor da bunu ödemeye hazırdı. Ancak zabıtaya haber vermeden olmazdı. Bakalım çocuk

doğru mu konuşuyordu? Her şeyden önce bunu anlamak gerekti. Vapur henüz Mersin'de olduğuna göre durumu daha çabuk ve daha kolay öğrenebilirlerdi.

Adnan Kaptanla Doktor İlhami Günel karaya çıktılar. Karakola gittiler. Komiser olayla çok ilgilendi. Kaçak çocuklara acırdı. Hangi çocuk ortada akıl alır bir sebep olmadan yuvasını bırakırdı? Sıcak ekmeğini aşını bırakır da sokaklara atardı kendini? Bir iki serüven düşkünü, aklı bir karış havada, serseri ruhlu olanları başka, hiç bir aklı başında çocuk bunu yapmazdı. Sokaklarda başıboşluk en kötü bir evden daha kötü idi.

Durumu anladıktan sonra komiser yapılması gereken şeyleri açıkladı. Antalya'ya telefon edecek, ora zabıtasınca araştırma, soruşturma yapılacak, elde çocuğun adresi bulunduğuna göre işin içyüzünü anlamak öyle pek zor olmayacaktı.

Öte yandan Süvari de çocuğu göz al-

tında bulunduracak, sorumluluğu üstüne alacak, çocuğun anlattıkları gerçek değilse İskenderun'da zabıtaya teslim edecekti.

■

ARİF Yılmaz, Gemi Kâtibinin gösterdiği yerde kalacaktı. Yanında değiştirecek çamaşırı, gömleği, pantolonu falan yoktu.

Anne, Vedat'ın bir pantolonu ile bir gömleğini, bir de süveter çıkardı. Vedat paketi hemen Arif'in baş altında kalacağı yere götürdü.

Arif önce duşa girip bir temiz yıkandı. Giyindi. Vedat'la birlikte geminin bir köşesine çekildi. İki arkadaş baş başa vermiş, şimdi kaçaklık durumu ortadan kalktığı için daha rahat konuşuyorlardı.

Ece ile Helga da olanı biteni öğrenmişlerdi. İki küçük kız için bu olay ilgi

çekici bir serüvendi. Hayalleri işliyordu artık...

Ece: «Sakın bu çocuk eylemcilerden biri olmasın?» diyor. Helga: «Sizin memlekette gangsterler var mıdır?» diye soruyordu.

Sonra ikisi de casus olduğunu ileriye sürüyor, gemiye ortalığı karıştırmak ya da gizli şeyleri öğrenmek için girmiştir. Karanlık işler peşindedir, deyip hep olumsuz noktalar üzerinde duruyorlardı. Böylece iki küçük kız polis hafiyesi kesilmiş, Arif'in bütün hareketlerini izliyor, onu bir an bile gözden uzak tutmamaya çalışıyorlardı.

O gece erkenden kamaraya çekilmiş, yine Arif'ten konuşuyorlardı. Vedat Arif'i de almış, İkinci Kaptanın odasına gitmişti.

Ece ile Helga bu baş başa kalıştan memnundular.

«Bir hırsız şebekesinden de olabilir.

Çetenin başı, belki de zengin yolcuları soysun diye onu vapura sokmuştur.»

«Acaba bir yerinde bıçak, tabanca falan saklamış mıdır? Ya cepleri patlayıcı maddelerle dolu ise?...»

«Ama silâh saklasa kaptan bilirdi.»

«Nereden bilir?»

«Kaptan üstünü başını aratmadan serbest bırakır mı?»

«Ama belki de biz haksızlık ediyoruz. Çocuk gerçekten iş aramak için yola çıkmıştır.»

«Babaannem, her söylenen söze inanmamalıdır, der. Oysa annem inanır. Karşısındakinin kendisine yalan söylemek zorunda olmadığını kabul eder.»

Helga yatağında kalktı oturdu.

«İnanmak da iyi, inanmamak da...»

«Nasıl yani?»

«Bilmem işte. Hep inanmak da olmaz. Hep inanmamak da olmaz.»

İki küçük kız neye inanıp neye inan-

mamak gerektiğini anlayıp bir karara varamadılar.

Bu arada Arif eli yüzü tertemiz, saçları taranmış, efendi efendi Vedat'la konuşuyordu. Kaçak yolculuk yapmaktan kurtulduğu için memnundu. Doktorla karısı çok iyi insanlardı. Kendisine çocukları imiş gibi bakıyorlardı. Vedat'a gelince, Arif'in gözünde o dünyanın en iyi kalpli çocuğu idi. Akıllı, düşünceli ve ölçülü... Sanki bir büyük adammış gibi ağır başlı...

İki kıza gelince, onlar kendisini benimsememişler, biraz uzak duruyorlardı. Belki de kendisini suçlu sayıyor, ondan şüpheleniyorlardı.

■

ANNESİ için üzülmese Arif kendisini mutlu sayacaktı. Ama annesi?. Babasına da acıyordu. Eskiden ne kadar iyi idi. Onu bu içkiye arkadaşları alıştırmıştı. İyi

bir ayakkabı ustası diye aranırdı. Gece gündüz içmeye başlayınca herkes ondan yüz çevirmişti. Artık annesi evlere hizmete gidiyor, elâlemin evini temizleyip, çamaşırlarını yıkayarak evi geçindirmeye çalışıyordu. Annesinin böyle ağır bir işte çalışmasını istemiyordu. Zayıftı. Her gün **aynı yorucu** işi yapmak onu daha da zayıflatmıştı. Günden güne eriyor, tükeniyordu zavallı...

Arif'le konuştukça Vedat onun hayatındaki acıları daha iyi anlıyordu. Bu aileye yardım edebilselerdi... Babası doktordu. İçki düşkünü kimselerin, alkoliklerin hastanelerde tedavi edildiklerini duymuştu.

Babası Arif'in babasını bir hastaneye yatırsa...

Çok beğendiği bir aktör vardı. Devlet Tiyatrosu sanatçılarındandı. Her rolde sanatının doruğuna yükseliyor, olağanüstü başarılar gösteriyordu. İçki yüzün-

den Devlet Tiyatrosundan ayrılmıştı. İçki yüzünden özel tiyatrolarda tutunamıyordu. Tam perde açılacağı sırada bakarlardı gelmemiş. Bir yerde sızıp kalmıştır. Her şey altüst olur, perde açılamazdı.

Sahnede, beyaz perdede ve radyo oyunlarında ön planda gelen böyle bir sanatçının bu hallere düşmesi... Ona hayran olan seyirciler üzülüyor, acıyorlardı.

Annesi de onu çok beğenirdi. Bir gün resimli bir dergide onun içkiden kurtulduğunu okuyup sevinmişti. Sırtına bir tüp geçirmişler. Bu tüp durdukça içki isteği de duyulmazmış.

Arif'le konuşurken Vedat bunu düşünüyordu. Bu sanatçı gibi Arif'in babası da içkiden kurtarılamaz mıydı? İçkiden vazgeçince yine eskisi gibi iş yapar, evin geçimini sağlardı. Arif'in annesi ev hizmetlisi olarak yıpranmaktan kurtulurdu. Arif okuluna gider, yüksek öğrenim yapar, mühendis olurdu.

Arif Yılmaz ilkokuldan beri mühendis olmak istiyordu. Kafalı çocuktu.

■

İKİ küçük kız yavaş yavaş Arif'e ısındılar. Helga bir çikolata verdi, Ece de üstüne pul yapıştırılmış bir kartpostal...

Arif çok duygulandı. İkisine de candan teşekkür etti. Dört çocuk bir masanın çevresinde oturdular. Salonda bir yolcu pikaba günün sevilen plaklarını koymuş çalıyordu. Arif bu müziğin yabancısıydı. Ötekiler gibi anlayamıyordu. Ama akşam garipliği çökmüştü ortalığa. Güneş ufuklarda batıyor, sular kararıyordu. Çocuğun içindeki sızı artıyordu.

Bıraktığı kâğıdı okuyunca annesi ne yapmıştı?

Ağlamış mıydı?

O da şimdi oğlum nerededir, aç mıdır, açık mıdır, başına dertler mi gelir, diye

düşünüp üzülüyordur her halde...

Niçin evinden kaçmıştı?

Antalya'da kalıp orada bir iş arayamaz mıydı?

Ama mahallede arkadaşları rahat vermiyorlardı ki... Sarhoşun oğlu diye alay ediyorlardı onunla. İçlerinde yalnız Altan vardı kendisiyle uğraşmayan... Ötekiler işi azıtınca üstlerine yürüyor, Arif'in kendisini savunmak için giriştiği dövüşlere o da Arif'ten yana katılıyordu.

Mahallede hiç kimse bu kavgaların nedenini düşünmüyor, hep Arif'i suçluyorlardı. Bıkıp usanmıştı mahalleden...

Sarhoşun oğlu diye küçümsenmekten acı duyuyordu. İçini bir aşağılık duygusu sarmıştı. Bunun için uzaklaşmak istemişti oralardan. Yoksa gurbetlere çıkmak kolay mıydı?

Ama ne yapıp yapıp bir iş bulacak, çalışacak, adam olacak, mahalleliyi bu yaptıklarından utandıracaktı.

İSKENDERUN'A yaklaştıkları sırada süvariye telsiz geldi. Mersin karakolundaki komiser: «Çocuğun söyledikleri doğru. Annesiyle bağlantı kuruldu. Geniş bilgi postalanacak,» diyordu.

Adnan Kaptan telsizi iki kere okudu. Duygulu adamdı. Yoksullara çok acırdı. Hele mutsuz çocuklara... Gücü yetse şu çocuğu himayesine alıp okutur, yetişmesine yardım ederdi. Ama evde kötürüm bir babası, hastalıklı bir anası, karısı ve iki de çocuk... Bütün bu insanların geçiminden yalnız kendisi sorumlu idi. Kaptanlık maaşından başka bir geliri yoktu.

Adnan Kaptan hemen Doktor İlhami Günel'e haberi verdi. İkisi de rahat bir soluk aldılar. Ve o andan itibaren, Doktor, Arif'e ve ailesine nasıl yardım edilebileceğini düşünmeye başladı.

■

KARI KOCA, uykuları kaçmış, kama-

rada karşılıklı oturuyorlardı. Doktor: «Umut ederim, İskenderun'da babamdan bir mektup buluruz,» diye zihinlerini uğraştıran dilsiz çocuk konusunu açtı.

Anne: «Durum nasıl bir gelişme gösterdi. Öyle merak ediyorum ki...» dedi. «Her halde baba, gazetelere ilânları vermiştir. Karakolla da bağlantıyı sürdürüyordur. Acaba çocuğun ailesi ortaya çıktı mı dersin? Yani bulundu mu?»

«Çocuğu kaybolan her ailenin bir kere bu gazete ilânlarından heyecanlanacağı muhakkak... Karakollara ve bizimkilere telefonlar yağıyordur.»

«Adres verildiğine göre eve de gelen olur sanırım.»

«Her halde... Neyse ki, annem böyle işlerden sıkılmaz. Tersine, sevaplı iş der, geleni gideni de iyi karşılar, telefonları da.»

«Zavallı Yusuf Garip... Ne düşünüyorum biliyor musun İlhami? Hamallık

fena iş değil ama adam bana çok halsiz göründü. Bu ağır işi daha kaç yıl yürütebilir? Ona başka bir iş bulunamaz mı?»

«Nasıl bir iş? İlkokul diploması bile yokmuş. Laf arasında bunu ağzından aldım. Biliyorsun şimdi apartman kapıcısı olmak için bile ilkokul diploması gerekli.»

«Ben Arif'in babasını da düşünüyorum. Antalya'da doktorlardan bir tanıdığın yok mu İlhami? Hem sonra bir tanıdığın olması da öyle pek gerekli değil. Dönüşte Antalya'da hastaneye gidip şu adamı tedavi ettirmek için bir şeyler yapabilirsin sanıyorum.»

Doktor başını salladı:

«Bizim gezi olayla başladı. Ve olaylar zincirleme gidiyor.»

Anne güldü:

«Benim de Ece gibi olaylar gemisi diyeceğim geliyor. Ne olaylar, ne olaylar...»

«Bizimkisinin olaylar gezisi olduğu muhakkak. Bakalım işlerin içinden nasıl

çıkacağız?.»

O sırada kamaranın kapısına vuruldu. Gelen Vedat'tı. Ece ile Helga'nın kamarada, yataklarında olmadığını haber vermek için gelmişti.

OYA ONAT'IN KAMARASINDA

OKTOR İlhami Günel saatına baktı. Gece yarısına geliyordu. Kızların bu saatta çoktan uyumuş olmaları gerekti. Acele giyindi.

Anne, önce epey bir telâşlandı. Bozuldu. Ama sonra birdenbire aklına bir şey geldi. Sakinleşir gibi oldu.

«İlhami,» dedi. «Dur, acele etme. Hemen ortalığı telâşa vermeyelim. Önce ben gidip Oya Onat'ın kamarasına bir bakayım.»

«Soprano Oya'nın mı?»

«Evet.»

«Ne işleri olur gecenin bu saatında elâlemin kamarasında?»

«Görmüyor musun? Kızlar gün geçtikçe onun delisi oldular. O da çocuklardan hoşlanıyor ki, yüz veriyor. Kızlar gitmese kendisi çağrıyor. Ben hemen gidip bir bakayım.»

«Dur. Kamaraya kadar ben de seninle geleyim.»

Vedat kamaraya döndüğü zaman kulağına bir kâğıt hışırtısı geldi. Tavandaki lambayı yaktı. O zaman Helga'nın yastığının üzerine iliştirilmiş kâğıdı gördü.

Ece: «Biz Oya Ablanın kamarasına gidiyoruz,» diye yazmıştı.

Vedat, Arif'ten ayrılıp kamaraya gelince kızları yataklarında görememiş, paniğe kapılmıştı. Çünkü vakit epey geçti. Zaten denize bir çocuğun düşmesi olayı onu çok etkilemişti. Ya kızlar güverteye

çıktılarsa? Ya denize uçtularsa? Rüzgâr sertti. Fırtınalı havalarda denizcilerin bile uçtuklarını okumuştu. Bunun için düşünüp taşınmadan hemen annesiyle babasının kamarasına koşmuştu. Ama şimdi dikkatsizliğine, telâşçılığına kızıyordu. Annesiyle babasını boşuna heyecanlandırmıştı.

■

ANNE, Oya Onat'ın kamarasının önünde bir an durdu. İçeriden neşeli sesler, gülüşmeler geliyordu. Eliyle kalbini bastırdı. Çünkü buraya gelinceye kadar onun da aklına bir sürü kötü şey gelmişti.

Anne, kamaranın kapısını tıkırdattı.

İçeriden Oya'nın sesi:

«Kimsiniz?»

«Oya Hanım, benim, Ece'nin annesi.»

«Bir dakika Hanımefendi. Açıyorum. Çocuklar burada.»

Kapı kilitliydi. Oya anahtarı çevirdi.

Kapıyı açtı. Bu arada Doktor İlhami döndü, kendi kamaralarına gitti.

Vedat orada, kapının önünde kendisini suçlu hissederek duruyordu. Elindeki kâğıdı babasına uzattı: «Özür dilerim baba. Sizleri tedirgin ettim.»

«Neymiş o kâğıt?»

«Kızların mesajı...»

Doktor kâğıdı Vedat'ın elinden aldı. Okudu.

«Hadi iyi geceler Vedat. Yarın görüşürüz.»

■

ECE ile Helga anneyi görünce şaşırdılar, bozuldular. Epeyce de korktular.

Helga: «Muti,» dedi. «Muti...»

Türkçe kelimelerle özür dileyemeyeceğini anladı. Başladı acele acele Almanca konuşmaya... Konuşurken de bir Oya' ya, bir Ece'ye bakıyordu. Onlardan yar-

dım ister gibiydi. Çünkü gecenin bu vaktinde bu ziyareti yapmak fikri kendisinden çıkmıştı.

Oya Onat hemen duruma hâkim oldu.

«Oturmaz mısınız efendim? Ece ile Helga öyle tatlı, öyle cana yakın çocuklar ki, bayılıyorum onlarla konuşmaya... Bu gece de tatlı bir sohbete daldık. Vaktin bu kadar geciktiğini fark edemedik.»

Anne kanepenin ucuna ilişti.

«Sizi rahatsız ettiler Oya Hanım. Uykusuz bıraktılar.»

«Ohh rica ederim, böyle söylemeyin. Rahatsızlık ne demek? Tersine çok, çok memnun oldum. O kadar yerinde sorular soruyorlar ki... Çok da ilgi çekici olaylar anlatıyorlar. Onları dinledikçe bütün vapuru gezmiş, yolcuların hepsini de görmüş gibi oluyorum. Emin olun, çok iyi bir gece geçirdim onlarla...»

Ece yüreklendi:

«Anneciğim, biz kamaraya geldiği-

mizde Vedat daha gelmemişti. Uykumuz yoktu. Helga, Oya Ablayı ziyaret etsek dedi. Ben de can atıyordum buraya gelmek için... Ne olur ne olmaz, belki bizi ararsınız diye not bıraktık kamarada...»

«Not mu bıraktınız?»

«Tabiî anneciğim. Haber vermeden nasıl gelirdik? Notu görmediniz mi? Ama siz bizim burada olduğumuzu bilemezdiniz ki...»

Anne güldü. Çevresine bakındı. Oya Onat kamarasını tam bir sanatçıya yaraşır biçimde düzenlemişti. Tanınmış bazı sanatçıların ve Konservatuvar öğretmenlerinden bazılarının portreleri vardı masanın üstündeki çerçevelerde... Bir de tanımadığı bir genç kadın fotoğrafı...

Anne ve çocuklar az sonra Oya Onat'a iyi geceler dileyerek kamaradan çıktılar. Anne de kamaranın kapısında, yarın görüşürüz, diye çocuklardan ayrıldı.

Evet, yarın görüşülmesi gerekli bazı

şeyler vardı.

Ancak yolculuğun tadını kaçırmamak özellikle Helga'yı tedirgin etmemek için bu gece ziyaretinin üzerinde fazla durmadılar.

■

VAPUR İskenderun körfezine henüz demir atmıştı ki, karşıdan vapura doğru gelmekte olan bir motor göründü. Acentadır dediler.

Doktor İlhami Günel babasından beklediği mektup için ilk çıkacak yolcular arasında karaya çıkmayı düşünüyordu. Oysa Acenta postayı getirmişti. Geminin kâtibi kamarotlara yolcular adına gelen kart ve mektupları teslim etti

Postadan Günel ailesine bir tomar mektup ve kart çıktı. Bunların arasında merakla beklenen mektup da vardı.

Doktor, babasının gönderdiği mektu-

bu okuduktan sonra karısına henüz bir şey yok gibilerden bir işaret yaptı. Helga ailesinden gelen mektubu, bir arkadaşının yolladığı kartı okudu. Sonra hep birlikte motorla İskenderun'a çıktılar.

Vapur körfezde iskeleden epey uzakta demirlemişti. Denize düşen çocuğun anneannesini motora bindirmek mesele oldu. Kamarotun biri koluna girmiş, geminin merdivenlerinden inmesine yardım etmişti. Ama dalgaların etkisiyle motor sallandığı için motora atlamaya korkuyordu. Oldukça şişmandı. Torunu, denize düşme olayından sonra yolculuğun geri kalan bölümünü geminin revirinde geçirmişti. Hem tedavi amacıyla hem de insanların başına yeni bir dert açmaması için... Bir tayfa kucakladığı gibi çocuğu motorcuya teslim etmişti.

Ama anneanneye laf anlatılamıyordu. Yolcuların ve motorcunun sabrı tükeniyordu. Kadını merdivenlerden indiren ka-

marota biri bir işaret çaktı. O da kadını kollarının altından kavradığı gibi motora attı.

Kadının bacaklarının havada bir sallanışı, kendisini motorda paraları toplayan gencin kolları arasında bulduğu zaman gözlerini fal taşı gibi bir açışı vardı ki, vapurda ve motorda manzarayı görenleri kahkahadan kırdı geçirdi. Şakalar, hoppalalar, maşallahlar gırla gidiyordu.

Kadın önce kızacak, söylenecek gibi oldu. Sonra o da işi şakaya vurdu. Başladı bir hikâye anlatmaya...

«Çok eskiden Burhaniye'de benim bir Ahretannem vardı. Ömrü hayatında deniz yüzü görmemiş. Vapur desen, pampur diyor ama ne olduğundan haberi yok. Olsa, pampurun damında kırmızı kiremitler mi var, yoksa toprak dam mı diye sorar mı?»

Kadın çevresine bakındı. Anlattıklarını dinleyen olduğunu görünce yine baş-

ladı konuşmaya:

«Neyse sözü uzatmayalım, vakti saatı gelmiş. Kızı gelin edecek. Çeyiz düzme için İstanbul'a gidecek olmuşlar. Onların bineceği vapur da denizin ortalık yerinde durmuş. Kayığa zor binen bizim Ahretanne vapurun o daracık merdivenlerini görünce diretmiş. Nerdeyse kadıncağızı inekleri, atları çektikleri gibi vinçle çekecekler vapura.»

Kadını belki daha da konuşturacaklardı ama motor iskeleye yanaştı. Ve bu defa da kadını iskeleye çıkarma telâşı başladı...

■

İSKENDERUN'DA Orduevi'nin güzel bahçesinde oturdular. Vedat fotoğraf çekmeye başladı. Helga ile Ece deniz kıyısında dolaştılar. Doktorla karısı çaylarını içerken İstanbul'daki olay üzerine ko-

nuşmaya başladılar:

«Babam üç büyük gazeteye çocuğun fotoğrafını bastırıp ilânları vermiş. Karakolla bağlantı halindelermiş. Karakola gidip gelenler olduğu gibi bizim eve de gelenler oluyormuş. Telefonlar da tabiî. Ama henüz çocuğa sahip çıkan yokmuş.»

Anne düşündü.

«Belki de sokağa bırakılmış bir çocuktur.»

«Bu da akla gelebilir ama sanmam. Genellikle bebekleri bırakıyorlar.»

«Korkunç şey.»

«Bu bir sosyal problemdir Süreyya. Bırakalım şimdi bu acı gerçekleri...»

«Haklısın. Tatildeyiz.»

«Bu arada iyi bir haber. Babam, çocuğu bir boğaz-kulak mütehassısına baktırmış. Ses telleri sağlammış. Kulaklarında, boğazında bir arıza görülmemiş.»

«Bana öyle geliyor ki İlhami, bu çocuğun dili korkudan tutuldu. Bir şok ge-

çirmiş olmalı...»

«Olabilir.»

«Hatırlıyor musun, hani Bahçelievler'de oturduğumuz sıra, yanımızdaki evde birileri oturuyordu. Baba çok sertti. Çocukları çok dövdüğünü söylerlerdi. Büyüğü korkudan, dayak korkusundan kekeme oldu diyorlardı.»

«Evet hatırladım. Ne iyi bir çocuktu.»

«Bir şey anlatmak istediği zaman içim parçalanırdı. Öyle bir zorluk çekerdi ki...»

«Yusuf'un küçük kız, bir şokun etkisiyle bu hale geldiyse yeni bir olay, aşırı bir heyecan belki çocuğu eski haline döndürebilir.»

«Bakalım dönüşte nelerle karşılaşacağız?»

«Evet, durum ancak orada kesinleşecek. Şimdi ne söylesek boş...»

Çocuklar yanlarına geldiler.

«Oya Abla burada da inmedi vapurdan...»

«Dinlenmeye çok ihtiyacı olduğunu söylemişti ya...»

«Evet ama güzel yerler görürdü. Gezdiğim yerlerde onun gemide yalnız kaldığını düşünüyorum. İçime sinmiyor.»

«Anlaşılan sen hep onun yanında olmayı istiyorsun Ece...»

«Öyle güzel konuşuyor, öyle hoş şeyler anlatıyor ki... Benim sesim de güzel olsaydı Oya Abla gibi bir ses sanatçısı olmak isterdim. Helga yazar olunca ilk kitabını Oya Abla'ya gönderecek. Çünkü kitabının kahramanı o olacak...»

Anne gülümseyerek iki küçük kızın yüzlerine baktı. Çocukluk hayalleri güzel şeydi. Bozmamalıydı. Bir gün büyüyecek, hayali gerçekten ayırt edebileceklerdi. Dünyayı kendi hayal pencerelerinden görmekten vazgeçecek, birer gerçekçi ola-

caklardı. Varsın şimdi bir parça hayalle avunsunlardı.

Vapurda tanıdıkları bir grup yanlarından geçti. İçlerinden biri durdu. İskenderun'un ünlü kebaplarını denemeye gittiklerini söyledi ve kendilerini davet etti.

■

MASANIN çevresinde kendi kendilerine kaldıkları zaman anne:

«Öğle yemeğini biz de bir kebapçıda yesek,» dedi. «Helga için de bir değişiklik olurdu.»

Baba: «Niçin olmasın?» dedi. «Şehri biraz dolaşır, sonra gözümüze kestirdiğimiz bir kebapçıya gireriz.»

Ece'nin gözleri parladı.

«Oh anneciğim, aklıma bir fikir geldi. Güzel bir fikir.»

Vedat kardeşinin gözlerinin içine baktı:

«Ben anladım. Oya Onat'ı da davet edelim diyecek. Ama şu kızın kafasına nasıl sokmalı, karaya çıkmak istemiyor, kalabalığa karışmaktan hoşlanmıyor işte...»

«Hiç de değil. O insanları her halleriyle kabul ediyor. İnsanları seviyor. Hayvanları da... Her şeyi seviyor Oya Abla...»

«Sen çevresini saranların en...»

Vedat sustu.

Ece ağlamaklı:

«Ama anne, baksana şuna...»

«Uydusu diyecektim. Demedim. Ne olmuş yani?»

Doktor İlhami Günel gazeteleri karıştırıyor, bu tür çatışmaları her zamanki gibi duymaz görünüyordu.

Anne ortalığı yumuşatmak için: «Ece'nin fikri bence de uygun. Oya Onat'ı yemeğe davet etsek, onun için de bir değişiklik olurdu.»

Ece acele Helga'ya konuşulanları an-

lattı. Helga ellerini çırpmaya başladı. İki kıza gün doğmuştu. Babanın ayağa kalktığını görünce biri bir koluna, biri öteki koluna asıldı. İskeleye yöneldiler.

■

YEDİKLERİ kebabın verdiği gevşeklikle küçük bir parka girip oturdular. Ağaçların altı serindi. Fıskıyeden havuza dökülen suyun sesi müzik gibiydi. Ağaçların arkasında, yolun ötesinde masmavi bir su ayna gibi parlıyordu. Ece, dünyanın en güzel yeri şu bizim memleket, diye düşündü. Bankta Oya Onat'ın yanında oturuyor, içinde derin bir mutluluk hissediyordu. Oya Onat köyüne ait ne güzel şeyler anlatıyordu.

YENİ ARKADAŞ ZEHRA

DNAN Kaptan yanında on bir, on iki yaşlarında bir kız çocuğu ile vapura döndü. Komşularından bir emekli Kurmay Albayla karısı, her sefere çıkışında kendisine hatırlatırlardı. Tek çocuklarını bir trafik kazasında kaybetmişlerdi. Acılı idiler.«Gittiğin yerlerde belki bir rastlantı olur, limanlarda çok bildiğin, tanıdığın vardır. Bize kimsesiz bir kız çocuğu bulursan evlât ediniriz. Onu okutalım, yetiştirelim derken hem bir garip yuvaya kavuşur,

hem de biz, şu dertli iki insan onunla oyalanır, avunuruz,» demişlerdi.

Bu karı koca, Adnan Kaptanın sefer dönüşlerini sabırsızlıkla bekler, sonra eli boş geldiğini görünce üzülürler, yeni bir sefere umut bağlarlardı.

İşte bu defa istedikleri olmuştu. İskenderun'da tanıdığı biri, Acentaya haber bırakmış, Adnan Kaptan gelince haberim olsun, demişti.

Adnan Kaptan karaya çıkınca hemen o tanıdığa gitti. Mağazasında onu görüp konuştu.

Kızın annesiyle babası bir gaz patlamasında ölmüşlerdi. Kıza sahip çıkacak yakın bir akraba yoktu. Adnan Kaptan bu çocuğu alıp götürebilirdi. Arayanı soranı olmayacaktı. Çocuğu şimdilik kendi yanlarında alıkoymuşlardı. Sekiz çocukları vardı. Kız bu kalabalık arasında belki horlanır, tedirgin olur diye adam zavallıyı kendi evinde temelli bırakmak iste-

miyordu.

Adnan Kaptan Zehra'yı alıp vapura döndü. Üstü başı tertemizdi. Elinde bir küçük valizi vardı. Bütün varı yoğu, mağaza sahibinin aldığı bu valizin içindeki birkaç parça çamaşırdan ibaretti. Çünkü gaz patlamasında gecekonduları ile birlikte eşyaları da yanmıştı. Bir de Çocuk Ansiklopedisi... Onu kendisine ilkokulu bitirme armağanı olarak öğretmeni vermişti.

Zehra, Kaptanın yanında İskenderun sokaklarında yürürken o günü düşünüyordu.

Sabahleyin erkenden kalkmış, sevinçle hazırlanmıştı. Saçları uzundu. Sabahları annesi su ile ıslatıp acıtmadan, çekiştirmeden tarar, iki örgü yapardı.

O gün ilkokul diplomasını alacaktı. Babası bir süredir işe gitmiyordu. Çalıştığı fabrikada kaza geçirmiş, hastaneye kaldırılmış, ameliyat olmuş, ölümü yene-

rek eve dönmüştü. Doktorlar daha bir ay evde dinlenmesi için rapor vermişlerdi.

Bu sıkıntılı günlerde annesi evin hem erkeği, hem kadını olmuş, bir yandan ne iş bulursa onu yapmış, bir yandan da her gün hastaneye gidip kocasını yoklamıştı.

Mutlu idiler. Birbirlerini çok severlerdi. Bazı akşamlar annesi: «Saraylarda oturanlarda bile bizim rahatımız yok,» derdi. «Başımızı soktuğumuz bir evceğizimiz var. Ama gecekondu imiş. Yetiyor ya... Çatısı, dört duvarı kendimizin ya... Ne devlet... Aşımız kaynar ocakta. Alacaklı kapımızı çalmaz. Konu komşu hatırımızı sayar. Kimsenin etlisinde sütlüsünde değiliz. Kızımız desen pırlanta. Eh bundan iyisi can sağlığı...»

Babası güler yüzlü, iyi kalpli bir adamdı. Yemez yedirir, giymez giydirirdi. Parayı çok zor kazandığı halde kendisinden yardım istense geri çevirmezdi. Sofra vakti komşunun biri gelse, ille de ye-

meğe alıkordu. Cömertti. İş yerinde de onu herkes severdi.

Zehra birbiriyle çok iyi geçinen, hırgürsüz yaşayan bu anne ile babanın arasında çok mutlu idi. Çok çalışkandı. Bütün derslerinden pekiyi alırdı. İlkokulu birincilikle bitirmişti. Parasız yatılı okul imtihanlarına girecek, kazanırsa babasının sırtından kendi yükü kalkacaktı. Devletin kızı olarak okuyacaktı.

Zehra doktor olmak istiyordu. Bir çocuk doktoru olacak, bütün hasta çocukları güler yüzle, sevgiyle tedavi edecekti.

Ateşli bir hastalığa yakalandığı zaman kendisine bakan o güzel genç kadın gibi, o iyi yürekli Doktor Hanım gibi... Zaten onu tanıdıktan sonra doktor olmayı amaçlamıştı.

Zehra doktor olunca annesine babasına bakacaktı. Onlara bir ev alacaktı. Ev işlerinde annesine yardım etmesi için birini bulacaktı. Babası ile annesi yaşlılık

yıllarını bir köşede rahat ve mutlu geçireceklerdi.

Belki bir daha göremeyeceği İskenderun sokaklarında yürürken ve gemiye gitmek için bindikleri motorda Zehra hep bunları düşünüyordu.

Evi onlara haber vermeden alacaktı. Döşetecek, sonra onları alıp götürecek, anahtarı teslim edecek, evinize hoş geldiniz, diyecekti. Sonra da ellerini öpüp, «Bana çocukluğumda verdiğiniz mutluluk için size teşekkür ederim,» diyecekti.

Zehra anılarının burasında yutkundu. Sanki boğazına bir şey takıldı. Ağlamak geliyordu içinden. Ama ağlamamalıydı...

■

O SABAH okula giderken önce babasının elini öptü. Babası da onu yanaklarından öptü. Tanrı seni korusun kızım, dedi. Babasından duyduğu son söz işte

bu idi. Tanrı seni korusun kızım...

Sonra annesinin boynuna sarılmış, sana güzel bir diploma getireceğim anneciğim, demişti. Pekiyi dereceli bir diploma. Okulunu birincilikle bitiren kızının diploması...

Annesi iki yanağını da koklaya koklaya öpmüş, hadi ders çalış, ödevlerini yaptın bitirdin mi dedirtmedin bana yavrum, demişti. Okumak için hiç üzmedin beni. Okulda iyi bir öğrenci, evde iyi bir evlât oldun. Mahallede herkes sever seni. Tanrı her şeyi gönlüne göre versin Zehracığım. İşte anneciğinin son sözleri de bu...

Köşeyi dönerken başını çevirip baktı. Annesi hâlâ sokak kapısının önünde arkasından bakıyordu. Gülümsedi. Elini salladı. O da salladı elini. İşte onu son defa böyle kapının önünde, kendisine gülümser, el sallarken görmüştü. Ve gözlerinde, bakmaya doyulmaz bir güzel tablo gibi

kalmıştı bu sahne. Yaşadığı sürece hep annesini böyle görecek, böyle hatırlayacaktı.

■

OKUL Müdürü diplomaları dağıtmıştı. Sonra bütün sınıf öğretmenlerinin çevresinde toplanmıştı. Onunla vedalaşıyorlardı. Öğretmeninden ayrılacağı için üzülüyordu. Bir fiske vurmamıştı hiç birine şu beş yıl içinde... Çirkin güzel, haylaz, çalışkan, uslu yaramaz demez herkesi eşit tutardı.

Ayrılırken ağlaşmışlardı. İşte onun tatlı sesi yankılanıyordu şimdi de: «Ağlama Zehra... Bu bir nöbet değiştirmedir. Gelecek ders yılında sizden boş kalan yerlerde yine benim öğrencilerim olacak. Yüzler ayrı ama amaç birdir. Sizler de yeni okullarınızda, sizden öncekilerin bıraktığı boş yerleri dolduracak, aynı ama-

ca doğru ilerleyeceksiniz. Yollarımız birdir yavrum. Ve okul hayatı budur...»

Hiç bir öğretmeni sizi sevdiğim gibi sevemem demek istemişti Zehra. Ama susmuştu. Eğer o gün Şefika Öğretmen kendilerinden ayrılır ayrılmaz yola çıkmasaydı, o felâket gününde Zehra doğru ona koşardı. Onun kollarına atılır, öğretmenim, öğretmenim, annemi de babamı da kaybettim. İkisini birden kaybettim, çok mutsuzum, diye derdini ona yanardı.

■

ELİNDE diploması, başarısından ötürü sevinçli, öğretmeninden ayrıldığı için üzgün, karışık duygular içinde eve geliyordu. Köşeyi dönünce kalabalığı gördü. Dumanlar çıkıyordu. Kalabalığın içinden biri kendini gördü. Geliyor, geliyor diye bağırdı. O korkunç kalabalıkta bir dalgalanma oldu. Komşular çevresini sardı.

Bütan gazının patladığını söylediler.

Bundan sonra ne söylediler? Ne yaptılar? Kulakları işitmiyor, gözleri görmüyordu. Başına tokmaklarla vuruyorlardı âdeta.

Gözlerini açtığı zaman bir komşu evindeydi. Komşular bir süre nöbetleşe kendisini evlerinde misafir ettiler. Sonra tüccar Halim Budak bir akşam gelip aldı. Evine götürdü. Orada durumu anlattı. İstanbul'da iyi bir ailenin yanına gönderecekti onu. Evlât edineceklerdi. Kendi kızlarının yerine koyacak, okutup adam edeceklerdi.

İşte İskenderun'a gelen geminin kaptanı kendisini o ailenin yanına götürmek için mağazaya gelmişti. Tüccar Halim Budak eve telefon etmiş, sonra çıraklardan birini yollamış, kendisini aldırmıştı.

Zehra nereye, kimin yanına gittiğini, bundan sonraki yaşama düzeninin ne olacağını bilmiyordu.

GEMİDE DEFİLE

İSKENDERUN'DAN sonra dönüş yolculuğu daha canlı, daha hareketli geçmeye başladı. Beyoğlu Olgunlaştırma Enstitüsünden bir grup öğretmenleriyle birlikte İskenderun'dan vapura binmişlerdi. O gece bir defile düzenlediler. Eski Türk motiflerinden esinlenerek hazırlanan kıyafetler şahane idi.

Birbirinden güzel, uzun boylu, zarif mankenler sanatlarının bütün inceliğini gösteriyorlardı. Gece elbiseleri, tayyörler,

döpiyesler, tuvaletler ve çeşitli spor elbiseler...

Mankenler salına salına o çok hoş yürüyüşleriyle güvertede bir baştan bir başa gidip geldikçe, giydikleri şeyler gözleri kamaştırıyor, ortalık alkışlarla çınlıyordu.

Helga deliler gibi ellerini çırpıyor, mankenleri alkışlamaya kanamıyordu.

«Büyüyünce ben bir manken olmalıyım Ece.»

«Hani yazar olacaktın?»

«Ama bu da bir sanat. Bayıldım şu mankenlere de giyip çıkardıkları şeylere de...»

«Mankenlik de bir sanat ama...»

«Ama ne?»

«Bilmem ki, bence sen bir yazar olmalısın. Hem Oya Ablaya da söz verdin. İlk kitabını onun üstüne yazacaktın.»

«Evet sahi... Ama hem manken, hem yazar olunmaz mı?»

Ece o bal rengi gözlerini kocaman kocaman açtı. Düşündü.

«Belki olunur... Yeteneğe bağlı...»

«Benim boyum da bu mankenlerin boyları kadar uzar mı acaba?»

«Elbet uzar. Bacakların uzun senin. Babaannem bacakları uzun olanların boyları uzun olur der.»

«Ece, hatırlıyor musun, ben daldan dala konan bir serçe kuşuyum demiştin.»

«Evet. Yani serçe kuşu gibi... Annem bazı bazı bana: 'Ah benim küçük serçem. Durduğun yerde duramayan, konacağı dalı araştırıp duran minik kuşum,' der.»

«Bak ben de fikir değiştirmeye başladım. Yazar olmayı isterken şahane bir defile gördüm. Mankenliğe özendim.»

«Biz daha çocuğuz da ondan Helga. Ne istediğimizi kesin bilemeyiz ki... Görüyorsun, hoşumuza giden bir şey çıkıyor karşımıza. Hop ona özeniyoruz. Bu-

gün böyle, yarın şöyleyiz. Saçma sapan bir şeyler yapmaya kalkıştığım zaman babaannem, büyüyünce senin de aklın başına gelir der. Belki de sahiden aklımız, başımızın içine iyice yerleşememiştir.»

GEMİDE DÜZENLENEN GEZİ

EDAT öğle yemeğinde heyecanlı görünüyordu. İskenderun'da Arif'ten ayrıldıktan sonra epey durgunlaşmıştı. Gerçi vapurun hareketinden önce Arif'in arkadaşını bulduğunu, arkadaşının da onu iyi karşıladığını öğrenmişti. Çiftlikte çalışma umudu kuvvetlenmişti Arif'in. Bununla birlikte Vedat yine de onun için üzüntü duyuyordu içinde.

Birinci yemekten sonra heyecanının nedeni anlaşıldı. Bir turistik gezi düzenlenmişti gemide. Programı çekiciydi. Bu

geziye katılmak isteyenler adlarını yazdırıyor, ödenmesi gerekli parayı geminin kâtibine yatırıyorlardı.

Ece ile Helga hemen kulak kesildiler. Onları coşturmak için sadece turistik gezi sözü yeterdi... İkisi de gezmeye, yeni yeni şeyler görmeye bayılıyorlardı.

Masa arkadaşları Frau Dülfer de biliyordu böyle bir gezi yapılacağını. O adını yazdırmış, parayı ödemişti.

Vedat anlatıyordu:

«Alanya'dan otobüsle hareket edilecek. Otobüs öncesinden kiralanıyormuş. İskelede beklermiş. Alanya şöyle bir gezildikten sonra bir mağaraya gidiliyormuş. Astımı olanlara havası iyi gelen bir mağara imiş...»

Anne: «Böyle bir mağaradan söz edildiğini ben de duymuştum,» dedi. «Tanıdıklardan biri gittiydi. Damlataş mağarası...»

«İşte o mağaradan sonra İncekum

plajına gidilecekmiş. Plaj bir ormanın eteklerindeymiş. Bir taraf orman, bir taraf deniz... Eşsiz bir yermiş diyorlar.»

Baba gülümsedi.

«Bakıyorum, bu gezi programı seni çok ilgilendirmiş Vedat.»

«Evet baba. Programda Manavgat çağlayanlarına gitmek de var. Öğle yemeği orada yenecekmiş.»

Ece sofra başında oturduklarını unuttu. Yerinde şöyle bir hopladı.

«Ohh yaşadık desenize...»

Vedat Manavgat'tan sonra daha nerelerin gezilip görüleceğini söylüyordu ama Ece'nin dikkati dağılmıştı. Eğer bu geziye çıkacak olurlarsa Oya Ablayı Antalya'da uğurlayamayacaklardı. Oysa onu geçirmeyi, ona güle güle demeyi öyle çok istiyordu ki...

OYA ONAT'IN KONSERİ

GECE Soprano Oya Onat'ın gemide son gecesiydi. Denizcisi, yolcusu hemen herkes Oya Onat'ın bir konser vermesini arzu ediyordu.

Genç sanatçı kimliğini bildirmeden bir yolculuk yapmak istemişti. Ancak geminin yolcu listesine adı geçmişti. Gazeteciler baskın yapmıştı. Gemide olduğunu bunun için duymayan kalmamıştı.

Oya Onat bu genel isteği yerine getirse bir türlü, getirmese kırılacaklar. Ne

yapmalı? Birkaç Lied, birkaç arya söylese doğru mu olur, yanlış mı? Gençti. Denemelerden geçmemişti. Atacağı adımları ölçülü atması gerektiğini çok iyi biliyordu. Bütün davranışlarında dikkatli olması gerekti.

Şan öğretmeni bir gün: «Tanınmış kişiler camdan evlerde otururlar,» demişti. «Onların özel hayatları yoktur. Her hareketleri gözlenir, izlenir. Bir gün sen de bir ünlü sanatçı olarak bu kafileye katılacaksın Oya. Dış dünyaya iyi hazırlanmalısın.»

Oya Onat kararsızlık içinde düşünüp dururken doktorun karısı imdadına yetişti:

«Zor durumda olduğunuzu anlıyorum,» dedi. «Belki bağlı olduğunuz kuruluşta, gemide bir konser vermeniz doğru karşılanmazsa diye düşünüyorsunuz. Bir bakıma çok haklısınız. Ancak şunu da he-

saba katmalısınız. Siz bu toplumun içinden yetişmiş bir halk çocuğusunuz. Sanatçısınız. Sanatınızla halka aitsiniz. Onları sanatınızdan yararlandırmak da bir görevdir.»

Bu sözler Oya Onat'ı kararsızlıktan kurtardı. Ve çok sevilen operalardan üç arya ile birkaç lied söyledi. Piyanoda bir genç kadın kendisine eşlik ediyordu.

Şubert'in, Mozart'ın halk şarkılarını söylerken Helga çılgına döndü: «Ohh benim müziğim... Vatanımın havasını hissediyorum şimdi. Kendimi yurdumda sanıyorum.»

Anne eğildi, Helga'nın kolunu okşadı: «Müziğin vatanı yüreklerimizdir Helga...» dedi.

Ve coşkun alkışlar arasında Oya Onat doktorların masasına doğru yürüdü. Masadakiler hep birden ayağa kalktılar. Kendisine yer gösterdiler.

Ece'ye dünyayı kendisine bağışlamışlar gibi geldi. Öylesine kıvançlı ve mutlu idi şimdi... Oya Abla oturmak için kendi masalarını seçmişti...

KARAYOLU İLE ANTALYA'YA

SABAH daha erken kalktılar. Kahvaltıdan sonra hemen vapurdan çıkacaklardı. İskeleye inerken ellerine özenle hazırlanmış birer paket verdiler. Paketin içinde kumanyaları vardı. Otobüs iskelede bekliyordu. Neşe içinde arabaya yerleştiler.

Geziye katılmayan yolcuların bazıları güvertelere çıkmış, Alanya'yı seyrediyorlardı. Üst güvertede Oya Onat kendilerine bakıyordu. Ece ile Helga ona sev-

giyle el salladılar.

Otobüsle önce Alanya'da bir tur attılar. Kızılkule'ye çıkıp Alanya'yı yüksek-lerden seyrettiler. Selçuklular devrinden kalma tersanenin kalıntılarını gördüler. Sonra Damlataş mağarasına gittiler.

Daracık merdivenlerden karanlığa doğru inerken yüzlerine serin bir hava çarptı. Karanlık denecek kadar loş mağarada iki küçük kız el ele biraz da ürkerek mağaranın oyuklarına ve sıralarda oturan astımlı hastalara bakıyorlardı. Üstlerine bir hal gelmişti. Konuşmak değil soluk almaktan bile çekiniyorlardı. Oysa mağara hiç de korkulacak bir yer değildi.

Mağaradan çıkınca ikisi de geniş bir soluk aldı. Ece: «Bazı bazı babaannemin ohh dünya varmış demesinin anlamını şimdi anladım,» dedi.

Helga da yüzünü güneşe çevirerek:

«En güzel şey güneş,» dedi. «Eski çağlarda yaşamış olsaydım güneşe tapardım ben.»

■

İNCEKUM plajına geldikleri zaman Helga, Ece'den öğrendiği cümleyi kullandı: «İşte burada ohh dünya varmış demeli.»

Orman işletmecilerinin ağaçlar arasındaki evlerinden birine girdiler. Boştu. Verandadan ormana, denize şöyle bir baktılar. Sonra acele soyunup mayolarını giydiler. Denize doğru koşmaya başladılar.

Helga suyun içinde her sevinçli anında olduğu gibi yine ellerini çırpıyor: «Git git hep diz boyu su,» diyordu. «Boğulmak tehlikesi yok.»

Çünkü Helga, Vedat şöyle dursun, Ece kadar bile yüzemiyordu.

Vapurdaki çocuklardan biri: «Var

mısınız yarışa?» diye seslendi.

«Varız, varız...»

«Ben yokum.»

«Benden de paso...» diye sesler birbirine karıştı. Ve yarış için ortada yalnız Vedat'la yarışı teklif eden çocuk kaldı.

Denizdekiler kıyıda sıralandılar. Büyüklerden hakemler seçildi. Nereden nereye kadar ve kaç dakika yüzecekleri belirtildi.

Kahve ocağında çay demleyen ihtiyar, bir düdük bulup çıkardı. Hakemlerden biri üç kere düdüğü öttürdü. Ve yarış başladı.

Seyirciler ikiye ayrılmıştı. Bir grup Vedat'ı tutuyor, bir grup ötekini... Ahmet adlı bu çocuk atılgan bir şeydi. İkinci mevki yolcularından olduğu için vapurda sık sık buluşamamışlar, birbirleriyle kaynaşamamışlardı.

Ahmet çok iyi yüzüyordu. Ama hırslı idi. İlle de kazanmak istediği çok belli o-

luyordu. Geniş kulaçlar atıyordu. Daha ilk dakikalarda Vedat'ı epey geçmişti.

Oysa Vedat ağırdan alıyordu. Sakindi. Spor zevkini tadarak bilinçli bir biçimde yüzüyordu. Kendine güvenen bir hali vardı. Gücünü hesaplayarak yarışı sürdürüyordu.

Ahmet yarışa çok hızlı başladığı, gücünü çabuk harcadığı için yorulmaya başladı. Dönüşte ne kadar çok yorulduğu açıkça anlaşılıyordu.

Bir yandan: «Hadi Vedat... Yaşa Vedat... Formundasın. Başaracaksın,» sesleri yükseliyor, bir yandan: «Ahmet... Ahmet... Başladığın gibi yüz... Hızlan Ahmet, biraz daha hızlan...» diye bağrışıyorlardı.

Helga yerinde zıp zıp zıplıyor, birbirine vurmaktan avuçları ateş gibi yanıyordu.

Yarışı epey bir ara ile Vedat kazandı. Alkışlar koptu. Helga, uluslararası bir

maç seyretmiş gibi aşırı bir heyecan duymuş, kızarmış, terlemişti. Ece'den öğrendiği kelimeleri zevkle kullanıyordu: «Aslan Vedat... Yaşa Vedat. Şa şa çok yaşa...»

Büyük küçük herkes bu şirin Alman kızının coşkunluğuna gülüyorlardı. Ortalığı derin bir neşe sarmıştı.

Vedat'ı ilk kutlayan Ahmet oldu. «Çok iyi idin,» dedi. «Tekniğin mükemmeldi. Seni candan kutlarım.»

Vedat, Ahmet'in elini sevgiyle sıktı. İki yüzücü öpüştüler. Sonra kahve ocağının tahtadan uzun masasının çevresinde toplandılar. Taze demlenmiş çayın kokusu, rüzgârın getirdiği nefis çam kokusuna karışıyor, deniz tatlı şıpırtılarla kendi şarkısını söylüyordu.

■

MANAVGAT çağlayanının karşısında bir süre durdular. Bu göz kamaştırıcı

güzellikte çağlayanı sessiz ve kıpırtısız seyrettiler. Kayalardan kayalara, taştan taşa çarparak beyaz köpükler saça saça yatağına dökülen suyun sesini dinlediler.

Helga çok etkilenmişti. «Bu şahane güzellik karşısında ne söyleyeceğimi bilemiyorum. Olağanüstü bir çağlayan bu. Büyülüyor insanı,» diyor, suya eğiliyor, mücevherler kadar güzel görünen renkli çakıl taşları topluyordu.

Vedat, belki renkli resimlerin en güzellerini burada kazanmıştı. Fotoğraf çekmeye yetişemiyordu.

Çağlayanın kıyılarına tahta masalar, iskemleler konmuştu. İsteyen bu masaların çevresinde toplandı. Anne ile Ece, Helga ve Zehra suya çok yakın masaların birini seçmiş, oturmuşlardı.

Vedat, yüzme yarışından sonra daha yakından tanıyıp beğendiği Ahmet'le bir ağaç kütüğüne yerleşmişti.

Gemiden verilen kumanya paketleri

burada açıldı. Buz gibi ve tertemiz sudan içerek neşe içinde yemeklerini yediler. Aşçıbaşı iyice özenmiş, nefis bir kır yemeği hazırlamıştı geziye katılan yolcular için.

Çam ağaçlarının gölgesinde, coşkun bir su başında yenen bu yemeğin tadı ve anısı kuşkusuz uzun süre konuşmalarına konu olacaktı. Çünkü yemekte eşsiz bir müzik de vardı. Çağlayan bitmez tükenmez coşkunluğu ile şarkısını onlar için söylüyordu sanki...

■

REHBERLERİ kolejli bir gençti. Son sınıfta imiş. Yaz tatillerinde turistlere rehberlik ederek harçlığını çıkarıyormuş. Konuşması düzgündü. Uğradıkları yerlerde ve yol boyunca gördükleri yerler ve eserler üzerine açıklamalar yapıyor, bilgi veriyordu.

Şimdi de Aspendos Açıkhava Tiyatrosu'nun taş basamaklarına oturmuş, rehberin bu tiyatro üzerine söylediklerini dinliyorlardı. Önceleri Ece, Zehra gibi dikkatini Kolejli rehberin sözlerine verememişti. Türkçe konuşulduğu için Helga da bir şey anlamıyor, etrafına bakınıyordu. Birden Ece canlandı. Anlatılan olaya karşı ilgisi arttı. Çünkü bu tiyatronun kuruluşu üzerine hoş bir hikâye anlatıyordu rehber...

O çağda buralara hükmeden kralın çok güzel bir kızı varmış. Bu kıza memleketin iyi tanınmış iki genci delicesine tutkunmuş. Gençlerin ikisi de değerli... Çok iyi yetişmiş birer mimar ve mühendismiş.

Kral yakından tanıdığı ve değerlerini bildiği gençler arasında bir seçim yapamıyormuş.

Nihayet bir gün demiş ki, bu memlekete en yararlı şeyi hanginiz yapar ve-

ya getirirseniz kızımı ona vereceğim.

Gençler hemen harekete geçmişler. Aradan bir yıl, iki yıl, üç yıl geçmiş. Üçüncü yılın sonunda gençlerden biri krala bir anahtar teslim etmiş. «Majeste,» demiş. «Memlekete getirdiğim su hazinesinin anahtarıdır. Halkın içsin içsin serinlesin. Yıkansın yıkansın arınsın.»

Hemen yola düşmüşler. Kral barajı görmüş. Hayran olmuş. Ülke halkı suya kavuşmanın sevinci içinde şenlikler yapar, bayram ederken öteki genç çıkagelmiş. «Bir tiyatro yaptım Kralım,» demiş. «On beş bin kişilik bir açıkhava tiyatrosu... Halkın burada sanatın sönmez ışığı ile aydınlansın. Ruhu müzikle gıdalansın.»

Kral devlet adamlarını yanına almış. Haberi alan halk da arkalarından, doğru gelmişler Aspendos'a... Anfi biçiminde bir tiyatro ki, göz kamaştırıcı. Basamak basamak çıktıkça göklere yaklaşır gibi. Kra-

lı bir düşüncedir almış.

Prensese âşık gençlerin ikisinin de yarattığı eser yüce. Su ve sanat. Kral şaşırıp kalmış durumda. Seçim olanaksız...

Nihayet kararını açıklıyor kral: «İkinizin eseri de olağanüstü nitelikte eserlerdir. Ben değerde eşitlik görüyorum. Prensesi getirin. Onu ortasından ikiye böleceğim. Bir bölümünü ülkemizi suya kavuşturan Mimara, bir bölümünü de şu muhteşem tiyatroyu yapan delikanlıya vereceğim.»

Halk arasında bir kaynaşma oluyor. Ortalığı derin bir korku ve heyecan sarıyor. Gözler Kralın huzurunda bekleyen iki genç âşıkta.

Ama birdenbire tiyatroyu yapan mimar oradan uzaklaşıyor. Bir anda gözden kayboluyor. Nereye gittiği bilinmiyor hiç bir zaman. Ve ne olduğu da. Prensesi öylesine seviyor ki, onun ikiye bölünmesi fikri bile onu deliye döndürme-

ye yetiyor.

Ece ile Helga tiyatronun son basamağına kadar çıktılar. Ece, yaz aylarında Devlet Tiyatrolarının bu açıkhava tiyatrosunda tarihî kostümlerle büyük eserler temsil ettiklerini anlattı. Sonra: «Biliyor musun Helga?» dedi. «Sanki bana o güzel prenses şu sahnenin arkasından, şu tiyatronun bir köşesinden çıkacakmış gibi geliyor.»

Helga: «Hayalet mi yani?» dedi.

«Yok canım. Prensesin kendisi...»

Helga: «Komik,» diye başını salladı. «Böyle şeyler masallarda olur. Oysa biz şu Aspendos adındaki açıkhava tiyatrosunun taş basamaklarında durmuş dünyaya yükseklerden bakıyoruz. Ne in, ne cin, ne de peri. İnsanız işte...»

Ece çevresine dikkatle baktı. Sonra tatlı ve yumuşak bir sesle:

«Gerçek dünyada yaşadığımızı biliyorum Helga,» dedi. «İnsanoğlu insanız

tabiî. Cinlikle perilikle bir ilişkimiz yok. Ama olsun. Hayalden bile olsa o paylaşılamayan güzel prensesi görebilmek umudu zevkli bir şey...»

■

ANNE onları Antalya parkında bıraktı. Vapur henüz gelmemişti. Vedat, Ahmet, Zehra, Ece ve Helga... Beş çocuk parkı gezip dolaşacak, sonra bir bankta oturup anneyi bekleyeceklerdi.

Vedat, annesinin Arif'in annesini aramaya gideceğini biliyordu. Babası geminin düzenlediği geziye katılmamış, bir dolmuşla daha önce karadan Antalya'ya hareket etmişti. O da Arif'in babasını hastaneye yatırmaya uğraşacaktı.

Çocuklar Antalya'nın o çok güzel, bakımlı, büyük parkında gezdiler, dolaştılar. Ara yollar tertemiz asfalttandı. Parkın her yanına banklar konmuştu. Türlü

çiçek vardı. Denize yükseklerden bakılıyor, basamak basamak dar bir yoldan denize iniliyordu.

Parkı baştan sona gezip dolaştıktan sonra bir banka oturdular. Vedat, Ahmet'le birlikte hemen banktan kalktı, fotoğraf çekmek üzere ikisi oradan ayrıldılar.

Ece ile Helga, Zehra'yı çok sevdiler. Hele bu gezide hep bir arada oldukları için arkadaşlığı daha da ilerlettiler.

İskenderun'dan ayrıldıktan sonra Adnan Kaptan iki küçük kızı Kaptan köşkünde çaya çağırmış, onları Zehra ile tanıştırmıştı. Çaya gitmeden önce de Anne, Ece'yi bir kenara çekti. Kısaca Zehra'nın aile durumunu, nereye gittiğini anlattı. «Helga'ya da gerekeni söylersin. Konuşmalarınızda, davranışlarınızda dikkatli olursunuz,» dedi.

Zehra akıllı bir kızdı. İlkokulda sıradan bir öğrenci olmamış, iyi çalışmış-

tı. Öğretmenine çok bağlı idi. Öğretmeninin okulu bitirme armağanı olarak son gün kendisine verdiği Ansiklopediyi çay günü onlara da göstermişti.

İyi bir okuma alışkanlığı vardı. Dünyada en çok sevdiğim, aradığım şey kitaptır, diyordu. Ev ödevlerini yaparken çeşitli kitaplardan, harita ve ansiklopedilerden yararlanmayı alışkanlık haline getirmişti. Doktor olmak istediğini söylerdi hep...

Adnan Kaptanın çayında o gün çok hoş vakit geçirmişlerdi. Burası vapurun en üst katında yuvarlak gibi bir güverte idi. Denize çok yükseklerden bakılıyordu. Güneş batarken ufuktaki renkleri seyretmiş, bu kızılımsı, morumsu, altınımsı renklerin denize vurduğu zaman dalgaların üstünde yaptığı renk oyunlarına bakmaya doyamamışlardı.

Ece, Adnan Kaptan'a: «Kızlardan da

kaptan olur mu efendim?» diye sormuştu.

Adnan Kaptan küçük kızın bu sorusuna gülmedi. Yumuşak bir sesle:

«Olmasına elbet olur. Neden olmasın? Çağımızda kadınlara da her iş alanı açıktır. Ancak Yüksek Denizcilik Okuluna henüz kız öğrenci yazılmadı. Umut ve temenni ederim, ilerde bir gün denizlerde de kadınlarımızın üstün başarıları görülecektir Ece yavrum,» dedi.

Ece, Vedat'ın her gün biraz daha İkinci Kaptanla dostluğu ilerlettiğini düşündü. Acaba Vedat liseyi bitirdikten sonra Yüksek Denizcilik Okulu'na gider, kaptan olur muydu? Olursa onun gemisiyle her yerlere, bütün denizlere onunla giderdi Ece. Modern bir Evliya Çelebi olmak güzel şeydi.

Helga: «Deniz böyle uslu iken güzel ama kudurunca kötü. Ben fırtınalı havalarda denizden hoşlanmıyorum,» diyordu

Adnan Kaptana...

Zehra da: «Denizle oyun olmaz. Denizden korkmuyorum diyen doğru söylemiyordur derdi benim babam,» diye konuşmaya katıldı. Ama sözün burasında bir an sustu. Yutkundu. İçinden ağlamak geldi. Ama kendini tuttu. Kimsenin neşesini kaçırmaya hakkı yoktu. Dert kendinindi, kendine aitti... Ve konuşmasını sürdürdü: «Ben denizi fırtınalı havalarda da seviyorum,» dedi. «Bizim İskenderun'da bazı bazı dalgalar dağlar gibi yükselir. Koca rıhtım boyunu sular döver. Ortalık su altında kalır. Ben o zaman bile korkmam denizden. Çünkü onu çok seviyorum.»

Sonra Adnan Kaptan onlara başından geçen olaylardan, değişik yerlerden ve yabancı ülkelerdeki insanlardan söz etti.

Üç çocuk Kaptanın gemisiyle uğradığı limanları, tanıdığı kişileri o anlat-

tıkça görür gibi oluyorlar, her anlattığı şeyi ilgiyle dinliyorlardı.

Bir aralık Ece: «Kaptanlar batma tehlikesi karşısında gemilerini bırakmazlarmış. Gemileriyle birlikte denize gömülürlermiş Kaptan Amca,» dedi. «Sahi mi bu? Yani neden?»

Kaptan, Ece'nin gözlerinin içine baktı. Ve ciddî bir sesle:

«Evet çocuğum,» dedi. «Bir kaptan için tehlike anında gemisini bırakmak yüz karasıdır. Ve ölümden beterdir.»

Ve Adnan Kaptan bu konuda birkaç örnek verdi çocuklara.

■

ÇOCUKLAR çaydan sonra Kaptan Köşkünün güvertesinde yalnız kalınca daha iyi kaynaştılar birbirleriyle... Zehra, deniz kızlarının gemicileri büyüleyerek denizlere nasıl çektiklerini anlattı.

«Yarısı balık, yarısı insan deniz kızlarının olağanüstü güzellikte sesleri varmış. Söyledikleri şarkılarla gemicileri büyülerlermiş. Bu şarkıları duyunca gemiciler dayanamaz, bu seslerin çekiciliğine kapılır, denizlere gider, kaybolurlarmış.»

Helga ile Ece bu yeni tanıdıkları arkadaşı dikkatle dinliyorlardı. Zehra davranışları ile insanı etkiliyor, kendisine çabucak bağlıyordu...

Çok masal, hikâye ve atasözü biliyordu Zehra... Hele bilmece... Masal söylerken taklitler yapıyor, söylediği masalı yaşıyor ve dinleyenlere de yaşatıyordu.

«Ben hayvanları çok severim,» diyordu Zehra... «Çok da acırım bazılarına... Kafeslere kapatılanlara acırım, özgürlüklerini yitirdikleri için... Sokak kedilerine, sokak köpeklerine rastlamak bile istemem. İçim parçalanır. Çok açtırlar. Bir deri bir kemik kalmışlardır.»

Zehra bunları anlatırken bir an yine

daldı. Annesinin kumruları gelmişti aklına... Evleri yanıp yıkılmadan önce kapının önüne iki kumru gelirdi. Annesi onlara ekmek kırıntıları, buğday taneleri verirdi. Kumrular annesine öylesine alışmışlardı ki, yemi onun avucunun içinden yer, omuzlarına konarlardı.

Ohh annesi, o güzel, o baldan tatlı annesi... Şimdi nerelerdeydi? Zehra onun, babası ile annesinin, ikisinin de güzel, büyük bir bahçede dinlendiklerine inanıyordu. İlerde bir gün o da o bahçeye gidecek, onlara kavuşacaktı...

Ece sessizliği bozdu: «Sokak kedilerinin çöp bidonlarında yiyecek aramaları benim de içime dokunur,» dedi. «Elimde olsa kocaman bir barınak yaptırır, sokaklarda aç aç sürünen bütün kedileri toplarım. Orada bakar, karınlarını doyururdum hepsinin de...»

Helga, kediden çok köpekleri seviyordu. Münih'de, evlerinde bir köpekleri var-

dı. Akşamları okul kapısının önünde kendisini beklerdi. Tasmasında adı ve kime ait olduğu yazılı idi. Eve Kaplan'la, köpeğin adı Kaplan'dı, evet Kaplan'la birlikte dönerdi.

Annesi bazı bazı tasmasının arasına bir pusulacık sıkıştırır, onu kasaba, bakkala, manava falan yollardı.

Ece ile Zehra'yı köpeğin bu postacılığı çok ilgilendirmişti. Soru üstüne soru yağdırmaya başladılar. Sonra Zehra bir kitapta okuduğu olayı anlattı onlara...

«Memleketin birinde iyi eğitilmiş bir köpek varmış. Sabahları fırına gider, evin ekmeğini o alırmış.»

Zehra yavaş yavaş anlatıyor, Ece de ondan dinlediklerini Helga'ya naklediyordu. Helga hemen sordu:

«Ekmeği nasıl taşırmış köpek?»

«Küçük bir sepetin içinde tabiî. Boynuna asılı bir file yahut da...»

«Sonra?»

«Günlerden bir gün köpek eve ekmeği getirmemeye başlamış. Köpeğin sahibi, n'oldu bu köpeğe? Kendisi mi yiyor bizim ekmeği, yoksa sepetten başkalarına mı kaptırıyor? Soysuzlaştı mı dersiniz? diye söylenip duruyormuş.

Bir gün, üç gün, beş gün... Nihayet kadın, köpeğin ardına düşmüş. Uzaktan uzağa başlamış onu izlemeye... Bir de ne görsün? Yıkık bir yapının direkleri arasında kuytu bir köşecik. Üç tane minik yavru. Bir de yaralı, hasta bir köpek... Yavruların anası.

Kadın çok duygulanmış. Köpeğinin hasta bir sokak köpeğine ve onun aç yavrularına yardım etmesi içine dokunmuş. Yaralı köpeği bir veterinere göstermiş. Tedavi ettirmiş. Yavrular büyüyüp kendi başlarını kurtarana kadar da onları gözetmiş.»

S/S SAMSUN ufukta göründü. Üç kız heyecanla oturdukları yerden kalktılar. Ece vapurdan önce Antalya'ya geldikleri için memnundu. Böylece Oya Ablayı bir kere daha görebilecekti. Vapur demir atmadan, yolcular iskeleye çıkmadan önce orada bulunmak istiyordu.

Kızların ayaklandıklarını görünce Vedat yanlarına geldi.

«Ne diye ayaklandınız böyle?»

Ece heyecanla: «Bak ufukta bizim vapur göründü,» dedi.

«Ama ufukta.»

«Olsun. Gidip iskelede motorları beklesek olmaz mı?»

«Tabiî olmaz.»

«Anlamadım.»

«Annemi burada bekleyeciğimizi unuttun mu Ece?»

Ece duraladı.

O sırada Ahmet yanlarına geldi. Kollarının arasında minik bir kedi yavrusu

vardı. Ece vapuru unutup kediye döndü:

«Aman ne şirin şey bu böyle? Nerede buldun onu Ahmet?»

«Karşıki bankın üstünde. Kuyruğu ile oynamaya çalışıyordu.»

Zehra yavruya dikkatle baktı: «Bu sokak kedisi değil,» dedi. «Baksanıza ne kadar bakımlı. Temiz. Tüyleri pırıl pırıl. İyi beslenen kedilerin tüyleri böyle parlak olur bilirsiniz.»

Helga yavru kediyi Ahmet'den aldı.

«Köpekleri severim ama bu kedi çok güzel,» dedi. «Bunu da sevdim. Ankara kedisi midir? Çok tüylü...»

«Ankara kedisi olamaz,» dedi Zehra. «İki gözü de aynı renkte bunun...»

Ece: «Sahi,» dedi. Ve Ankara kedilerinin iki ayrı renkte olduğunu Helga'ya söyledi.

O sırada parkın içindeki villalardan bir kız çocuğu çıktı. Çevresine meraklı meraklı bakınıyor: «Finten... Finten,» di-

ye sesleniyordu.

Helga'nın kucağındaki yavru kedi kulaklarını dikti, kıpırdadı. Çocuklar, bankın üstünde buldukları kedinin o villaya ait olduğunu anladılar ve hepsi birlikte oraya doğru yürümeye başladılar.

Eve yaklaştıkları zaman Helga kucağındaki yavruyu yavaşça yere bıraktı. Kedi hızla eve doğru koşmaya başladı.

Kapının önünde duran küçük kız söyleniyordu:

«Finten... Finten... Ah yaramaz. Yine kaçtın öyle mi? Kapıyı açık bulma sen. Kafeste kapalı esirsin sanki...»

Sonra karşıda duran çocukları fark etti. «Günaydın,» dedi. «Finten'i siz getirdiniz sanırım. Çok teşekkür ederim.»

Çocuklar da «Günaydın,» dediler.

Şimdi karşılıklı duruyorlardı öylece. Evin önündeki kız Finten'i içeriye bırakıp geldi. «Size kendimi tanıtayım,» dedi. «Ben Ayşim... Ayşim Göksever... Gelse-

nize bizim eve. Konuksunuz sanırım bizim Antalya'da.»

Vedat: «Evet,» dedi. «Konuk sayılırız. Az sonra şu karşıki vapura binip gideceğiz.»

Ece: «Bizi evinize çağırdığınız için teşekkür ederiz,» dedi.

Sonra arkadaşlarını ve ağabeysini tanıttı Ayşim'e. Zehra, kediye niçin Finten adının verildiğini anlamak istedi. Ayşim güldü.

«Ağabeyim Lise bitirme imtihanlarına hazırlanıyordu. O gün Edebiyat Dersine çalışırken pencerenin önünde bu yavru kediyi gördük. Komşunun kedisi üç tane yavru yapmış. Onlardan biri. Yavrular için kapı arıyormuş. Bizimki kendiliğinden geldi bizim eve. Annem önce almak istemedi. Tüy döker falan diye. Ama o şimdi bizden de çok seviyor onu. Ha sahi, adı neden Finten onu söyleyecektim. Kitapta Finten'den bir parça o-

kuyormuş, ondan.»

Vedat. «Hamit'in tiyatro eseri,» dedi.

Zehra: «Liseli olunca biz de okuruz,» derken sustu. Bir an öylece düşündü kaldı. Acaba onu lisede okutacaklar mıydı?

O sırada parkın kapısı önünde Anne göründü. Çocuklar sevinçle ona baktılar.

Vedat Ayşim'e elini uzattı: «Vaktimiz olsaydı evinize gelirdik,» dedi. «Bize yakınlık gösterdiğiniz için çok teşekkür ederiz.»

Çocuklar birbirleriyle candan vedalaştılar. Annenin yanına gidip hep birlikte iskeleye gitmek için parktan çıktılar.

■

HELGA, Antalya sokaklarına bayıldı. Kaldırım kıyılarına dikilmiş portakal, turunç ağaçları ne kadar hoştu. Caddenin ortasından incecik bir akarsu geçi-

yordu. Suyun iki kıyısında palmiyeler vardı. Türkçe olarak:

«Çok güzel Antalya... Ben sevdim çok Antalya...» deyip duruyordu.

İskeleye geldikleri zaman büyük bir kalabalıkla karşılaştılar. Davullar dövülüyor, zurnalar çalınıyordu. El ve ayak vurarak bu coşkun müziğe tempo tutanlar çoktu. Neşeli gruplar motorlara doluşup gemiye doğru yollanıyorlardı.

Samsun vapuru demir atmış, vapurun çevresine motorlar dolmuştu. Vapurun merdivenlerinden sıra sıra yolcular iniyordu.

Hemen bu şenliğin nedeni anlaşıldı. Bu kalabalık, Oya Onat'ın karşılayıcılarıydı. Gökköy'den çoluk çocuk, yaşlısı, genci büyük bir kalabalık genç sanatçıyı karşılamaya gelmişlerdi. İçten gelen bir sevgiyle düzenlenen bu tören görülecek şeydi. Sevinçten, mutluluktan gözleri yaşlarla dolan kadınlar, güler yüzlü erkek-

ler... Durdukları yerde duramayan ateş parçası çocuklar...

Oya Onat'ı getiren motor iskeleye yaklaştı. İkinci, Üçüncü Kaptanlar, Baş Makinist, Telsizci ve Doktor da aynı motorda idiler. Değerli sanatçıya karaya çıkarken eşlik ediyorlardı.

İskelede Oya Onat'ı geçirenlerle karşılamaya gelenler birbirine karıştı. Bir an bir kargaşalık oldu. O şimdi paylaşılamayan önemli bir varlıktı.

«Köömüzün adını gazatalara bastırdın. Tüm memlekete duyurdun bizim Gokköy'ü... Köömüzün gözel gızı, hoş geldin. Yaşa, çok yaşa. Tanrı seni kem dillerden, kem nazarlardan korusun Oya gız...»

Oya Onat sesin geldiği yana yöneldi. Kalabalığa karıştı. Bir kuş gibi atıldı kendisine doğru açılan kollara...

«Nazife Yengem benim... Nazife Yengem... Güllü Ablam... Muhtar Emmi. Ohh bütün sevdiklerim, canlarım...»

Tarihi
kalıntılar
Helga'nın çok
ilgisini
çekti

Genç kız duyguların sonsuz coşkunluğu içinde söyleyecek söz bulamıyordu. Ağlamamak için kendisini zorladığı kesindi.

Ortalık biraz durulunca Ece ile Helga ellerinde kırmızı, beyaz karanfillerle Oya Ablaya doğru gittiler. Doktor İlhami Günel çiçekleri son dakikada iskeleye yetiştirmişti.

«Sevgili Oya Abla... Sizi hiç ama hiç bir zaman unutmayacağım. Gördüğüm her iyi ve güzel şey bana sizi hatırlatacak. Sizin gibi yararlı olmaya çalışacağım ben de... Memleketimiz için... Milletim için...»

Oya Onat, eğildi, Ece'yi yanaklarından öptü. En güzel sözlerle küçük yol arkadaşına teşekkür etti ve başarılar diledi.

Sıra Helga'da idi şimdi... Zarif bir reverans yaparak Oya Ablaya buketini sundu. Önce Türkçe öğrendiği kelimelerle bir şeyler söylemek istedi. Ama heyecandan bildiği bütün kelimeleri unutmuştu

şimdi. Başladı kendi diliyle konuşmaya... Bir gün memleketinin sahnelerinde, dünyanın ünlü sahnelerinde Türkiye'yi temsil ettiğinde, ben Oya Ablanın küçük dostuyum, diye öğüneceğini, bundan duyacağı kıvanç ve mutluluğu anlatmaya çalışıyordu.

■

GÖKKÖY halkı, köylerinin kızını, kendilerinden bir parça olan bu değerli varlığı alıp gittiler.

Bizimkiler de vapura döndüler...

OYA ONAT'IN ARMAĞANLARI

AMARADA bir sürprizle karşılaşacağından habersizdi Ece... Vapura döndüklerinde Zehra, Kaptan Köşküne çıktı doğru. Vedat ile Ahmet aldıkları gazete ve dergileri karıştırmak için güvertede kaldılar. Anne ile Babanın Arif Yılmaz'ın ailesi üzerine birbirlerine anlatacakları şeyler vardı. Onlar da bir masanın başına geçip oturdular. Doktor İlhami Günel epey yorgun görünüyordu. Ama halinden işlerin yolunda gittiği anlaşılıyordu...

Ece ile Helga Antalya'da aldıkları hatıra eşyayı yerleştirmek için kamaraya girdiler. Ve ikisi de ilk bakışta yastıklarının üzerine bırakılan paketleri gördüler. Hemen ellerindeki paketleri masanın üstüne fırlatarak yastıklarının üstündekine atıldılar.

Helga çığlığı bastı. Paketin içindeki bir zarftan Oya Onat'ın adına yazdığı imzalı fotoğrafı çıkmıştı çünkü. Türkçe ve Almanca karmaşık bir dille sevinç gösterilerine daldı Helga... Pakette ayrıca bir de küçük kadife kutu vardı. Kutunun içinde pırıl pırıl gümüşten ince bir zincire geçirilmiş Atatürk'ün portresi...

Kamarasına gittikleri o gece, konuşma sırasında Oya Onat'a, Atatürk bütün dünyanın en büyük adamıdır, bir özgürlük güneşidir o, büyükbabam Birinci Dünya Savaşından tanıyordu kendisini... Ona hayrandı. Onu tanımak şereftir, mutluluktur derdi, dediğini hatırladı.

Helga Vogel, Atatürk'ün portresini öptü. Hemen bu değerli kolyeyi boynuna geçirdi.

Ece'nin armağanı büyükçe bir zarf içinde bir tomar yazı idi. Bu tomara bir de mektup iliştirilmişti:

«Sevgili Ece,

Kamaramın kapısında bizi kabul eder misiniz dediğin zaman sende kendi çocukluğumu buldum. Çocuk sevgisi sevgilerin en eşsizi. Temiz, bulanmamış, içine bir şeyler karışmamış bir sevgi... Bunun için değeri yüksektir. Teşekkür ederim.

O gece ve buluştuğumuz her gün sana baktıkça, senin konuşmalarını dinledikçe hep Şükran Öğretmenin karşısında kendimi görür gibi oldum.

Bende çocukluğumun unutulmaz anlarını canlandırdın Ece. Eğretmenini ne kadar çok sevip saydığını her fırsatta dile getirdin. Ben de öğretmenlerimin içinde birini çok sevdim. Bu sevgi kalbimin

derinlerinde yaşadığım sürece yaşayacaktır.

Şükran Öğretmene duyduğum sevgiyi ve ona neleri borçlu olduğumu senin de bilmeni istedim.

Vapurda son gece eşyalarımı toplarken bu kâğıtlara baktım. İlk konserimin heyecanını duyduğum günlerde yazmıştım bunları. Bir kere daha okudum. Çocukluğumun bir parçasını sana armağan etmek arzusunu duydum.

En iyi dileklerim ve sevgilerimle...»

Oya Ablan

Helga bir Oya Onat'ın fotoğrafına bakıyor, bir Atatürk'ün portresini kalbinin üstüne bastırıyor, Ece masanın başına geçmiş, Oya Ablanın anılarını okuyordu...

■

ÇOCUKLUK anıları...

«Gözlerimi açtım, hemen kapadım.

Demek bir rüya idi gördüklerim? Ne güzel bir rüya...

Dedemlerin köyündeymişim. Çeşme başında. Yüzümü güneşin doğduğu yana çeviriyorum. Bir kanat sesi... Dönüp bakıyorum. Beyaz bir güvercin çeşmenin yalağına başını sokup çıkarıyor.

Eskiden bu çeşme başı kalabalık olurdu. Şimdi kimseler yok. Köyde çıt çıkmıyor. Güvercin ıslak kanatlarını çarpıyor. Haydi başla diyor.

Şaşırıyorum. Güvercinler insanlar gibi konuşurlar mı? Çevreme bakıyorum. Kimseler yok. Güvercin omuzuma konuyor. Kanadına dokunuyorum. İpek gibi... Yumuşacık tüylere gömülüyor parmaklarım.

«Benim için bir şarkı söylemez misin?» diyor.

«Kuşların konuştuklarını bilmiyordum.»

«Her canlı konuşur. Tabiî kendi di-

liyle... Anlayan anlar.»

«Şarkı söylememi istiyorsun ama bugün benim sesimi yormamam gerek. Akşama konserim var.»

«Ve sen bu yüzden çok heyecanlısın.»

«Evet. İyi bildin.»

«Korkuyor musun?»

«Bilmem... Ama başaramazsam çok fena olacak.»

«Niçin başaramayacakmışsın?»

«Bilinmez ki... Bu ilk konserim benim.»

«İyi çalıştın.»

«Çalıştım ama...»

«Aması ne?»

«Bu benim ilk konserim dedim ya... Koskoca bir salonda. Büyük bir sahnede. Önce halk önünde. Sesim çıkmazsa, falso yaparsam, söyleyemezsem... Öğretmenlerimi düşünüyorum. Ohh böyle bir şey olursa ben onların yüzlerine nasıl ba-

kabilirim? Ben nasıl yaşayabilirim başaramazsam?»

«Kuruntu bu seninkisi... Kendine güvenmelisin. Sesin pırıl pırıl. Tekniğin üstün. Çok da iyi hazırlandın. Kuşkunun gereği yok.»

«Ohh beyaz güvercin, öğretmenim de son provada böyle söylüyordu. Ama sen kimsin? Ve ben bu kadar önemli bir günde niçin köyde bulunuyorum?»

«Hele sen ilk aryaya başla.»

Başlıyorum programımda ilk söyleyeceğim aryaya... Kendi sesimle uyanıyorum.

Güneş doğuyor. Pırıl pırıl bir bahar sabahı. Yeni bir gün başlıyor. Annesi, sabahları Candan'ı uyandırmak için odasına girdiğinde, haydi Candanım, yeni bir gün başlıyor. Her yeni gün iyi ve güzel şeylerle yüklüdür, dermiş.

Candan benim en iyi arkadaşım...

Öğretmenim ayrılırken: «Erkenden

yat. Uyu, dinlen. Vereceğin konseri düşünme. Bütün bir günü dilediğin gibi geçir. Yarın akşam Büyük Tiyatro'da görüşürüz,» dedi.

Erkenden yattım ama uyuyamadım. Konseri düşünmemek elimde mi? Aklımda hep o... Uyumak için sayılar sayıyorum. Biraz dalıyorum, bakıyorum yine uyanmışım. Gözlerimin önüne altın başaklı buğday tarlalarını getiriyorum. Başaklar rüzgârın yelpazesiyle hafif hafif sallanıyor. Yok, yine uykudan eser yok. Saatlar geçmek bilmiyor. Sabırsızlanıyorum Bir sabah olsa.

Sabah oldu işte. Şimdi de bir akşam olsa, her şey olup bitse diye titizleniyorum.

Her şey bugünle başlayacak. Başarırsam geleceğin kapıları açık bana... Başaramazsam... Hayır, hayır kötü şeyler düşünmenin sırası değil.

OKULDA iken sabahları daha beş dakika yatakta kalabilmek için yüreğimiz titrerdi. Ne tatlı idi o sabah uykuları... Zilin sesini duymamak için başımı yastığın altına sokardım. Nöbetçi öğretmen karyolalarımızın başında durur, uykucu tembeller olduğumuzu söylerdi. Bugün de öyle bir gevşeklik var bende. Yataktan çıkmak istemiyorum.

Küçük radyomun düğmesini çeviriyorum. Tatlı bir sabah müziği. Halk türküleri... Bu sesler beni dedemin köyüne götürüyor.

Köyün hemen hemen bütün kadınları dere boyunda. Çamaşır günüdür bugün. Çamaşırlar tokaçlanıyor. Genç kızlar yıkanan çamaşırları fundaların üstüne atıyor. Yaşlı ağaç dallarına bağladıkları iplere seriyorlar.

İplerin üstünde rüzgârın keyfine göre sallanan, uçuşan çamaşırları seyrediyorum.

Bir yanda ocaklar çatılmış, kazanlar, tencereler, çaydanlıklar kaynıyor. Kızgın küle patatesler gömülüyor. Bütün çocuklar, bu kabuğu nar gibi kızarmış, kokusu mis gibi, külde pişmiş patatese bayılırız.

Yaz aylarını çok severim. Tatil olur olmaz. Evimiz köyüne gitmek için can atarım. Evimiz köyün bir ucundadır. Tek katlı, kerpiçten, toprak damlı bir ev. Ev küçüktür ama bahçesine diyecek yoktur. Evin dört yanı bahçe... Önde renk renk çiçekler. Yanlarda maydanoz, nane, tere, domates, bütün sebzeler. Arka bahçede de meyve ağaçları.

Baharda meyve ağaçları çiçek açar. Ne renk, ne renk... Pembesi, beyazı, sarısı, eftunu...

Ben bu köyde doğmuşum. Bu küçük evde. Beşiğimi hâlâ saklarlar. Annem bu köye gelin gelmiş. Bir sandıkta gelin olduğu gün giydiği sırma işlemeli elbise ile duvak diye yüzüne örttükleri krep ve bir

tutam tel saklı durur.

Annemin gelinliği, şehirlerde giyilen beyaz gelinliklere benzemiyor. Al atlas üstüne sırma ile çiçekler işlenmiş. Üç etekli uzun bir entari. Ağır da. Harman sonu düğün olduğuna göre annem bu kalın ve ağır elbisenin içinde kim bilir ne kadar terlemiş, bunalmıştır?

Ben annemi de babamı da tanımadım. Bir yaşımda iken cennetlik olmuşlar. Ninem böyle söylediği için ben de böyle kabul ediyorum.

Annemin köyüne gelin almaya gidiyorlarmış. Annemin emmisinin kızı da bu köye gelin gelecekmiş. Babam atlılarla alayın önnüde gidiyormuş. Kır bir atı varmış babamın, çok severmiş.

Annem de arabada imiş. Alay büyük bir neşe içinde bizim köyden çıkmış. Köyden çıkmadan önce de köy alanında gelin alıcılar toplanıncaya kadar davullar dövülmüş, zurnalar çalınmış. Delikanlılar

oynamışlar, güreşmişler, halay çekmişler.

Annemin emmisinin kızı, komşu köyler içinde güzellikte bir tane imiş. Bizim köyden Ağanın oğlu, annemi gelin almaya gittikleri zaman onu görmüş. Çok beğenmiş. Olursa o olur, ondan başkasını istemem, demiş babasına.

Ağa, dedeme gelmiş. Dedem bizim köyün yaşlılarından. Herkes hatırını sayar, sözünü dinler.

Ağa ile dedem sundurmada oturmuşlar. Baş başa verip konuşmuşlar. Bir süre sonra annemi köyüne, ailesine el öpmeye götürdükleri zaman Ağanın karısı da bizimkilerle gitmiş. Ninem, kısmetmiş, çabucanak söz kesildi, diye anlatır.

Ninem hikâyenin düğün bölümüne gelince içini çeker. Gözleri odanın bir köşesine dalar gider. Hikâye acıklıdır. Yalnız Emmi kızının değil, bizim de hikâyemizdir bu. Çünkü annemle babam an-

nemin köyüne, Emmi kızını gelin almaya gitmişler de bir daha geri dönmemişler.

Köyde kız evi bir düğün yapmış, bir düğün ki, hâlâ anılır, anlatılır bizim köyde bile... Kazanlar dolusu etler, pilavlar, zerdeler. Fırınlar dolusu sıcak dumanı üstünde, kabuğu nar gibi taze ekmekler. Ayran, şerbet iç içebildiğin kadar. Yenmiş, içilmiş, çalınmış, söylenmiş, güreşilmiş.

Gelini türlü kumaşlar, çevreler, kreplerle atlarının başları donatılmış arabalardan birine bindirmişler. Öndeki arabaya. Annem de gelinin yanı başında. Atlılar önde koşturur, arabalar atların arkasından... Bir koşu... Bir şenlik... Genç kızlar, taze gelinler şarkılar, türküler söyleyerek, güzel gelin duvağının arkasında sessiz sessiz ağlayarak... Gitmişler, gitmişler, tam bizim köye yakın köprüye gelmişler. Derenin suları çağıl çağıl. Derken bir çatırtı kopmuş. Tahta köprü çök-

müş. Düğün alayındakilerin çoğu köprüden dereye uçmuş. Babam kır atının üstünde. Annem, Emınisinin kızı güzel gelinin arabasında... Derenin köpüklü suları arasında akıntıya kapılıp gitmişler.

Düğün alayında, kazadan kurtulanlar köye kara haberi getirince, Ağanın oğlu deliye dönmüş. Bir koşu tutturmuş. Soluğu yıkık köprünnü başında almış. Arkasından yetişmişler. Kendini suya atacak sanmışlar. Ama o suya falan atlamamış. Başını ellerinin arasına almış. Köprünün ucunda bir taşın üstüne oturmuş. Gözlerini dikmiş suya.

Yedi köyün en güzeli,
Güzellerin kadersizi,
Gençliğine doyamadan,
Ardında kalana bakamadan,
Vardın gittin nerelere?
Hangi güzel bahçelere?

diye bir türkü yakmış.

Ağa, oğlunu büyük şehirlere götürmüş. Ünlü doktorlara göstermiş. Delikanlı düzelmemiş. Her akşam, düğün alayının köyde bulunacağı saatta dere boyuna gider, yerine taştan yenisi yapılan köprünün başında oturur, köprünün öteki ucuna bakar, güzel gelini bekler dururmuş.

Annemle babamı tanımadığım için bu hikâye beni ninem gibi, dedem gibi üzüp ağlatmaz. Ama anlattıkları zaman yine de bir tuhaf olurum. Kalbimde sanki incecik bir tel kopacakmış gibi titrer. Yüzlerini görmediğim, hayal edemediğim annemle babam için derin bir özlem duyarım içimde.

■

DEDEMLE ninem beni yadigâr diye daha da çok sevmişler. Bir dediğim iki olmazdı. Gözümün içine bakar, üstüme titrerlerdi. Komşularla. Güllü Abayla de-

re boyuna gittiğim zaman içleri rahat etmezdi. Sanki annemle babamı alan sular beni de götüreceklermiş gibi...

Dedem kendisini toprağa vermişti. Bütün gün, sabahtan akşama ya tarlalara gider, ya evin bahçeleriyle uğraşırdı.

Evin önünde bir sundurma vardır. Her yanı hanımelleri, sarmaşık gülleriyle sarılıdır. Yere hasırlar serilir. Minderler atılır. Dedem gün batarken bu sundurmada oturur, çiçeklerine karşı çubuğunu içer.

Ninem de ya çıkrıkta, ya da iğ ile yün eğirip oyalanır. Bütün gün kapı önlerinde, dere boylarında, okulda koşar, oynar, yorulurum. Akşam yemeklerinden sonra ders çalışmaktan çok sedire uzanmayı, ninemi seyretmeyi severim.

Ninem mırıl mırıl bir şeyler söyler hep... Sanki yanında biri varmış da onunla konuşuyormuş gibi. Dönerken dönerken

çıkrığın sesi ninni gibi gelir bana. Uyuklarım.

Çıkrıkla yün eğirmediği zaman elinde iğ vardır. İki parmağının arasında iği fırıl fırıl döndürmesine, el kadar koca parçalar halindeki yünleri iplik gibi inceltip bükmesine bayılırım.

Bizim köyde bezle halı dokunur. Hemen hemen her evde ya halı ya da bez dokuyan bir yeni gelin, bir genç kız vardır. Nineler halılar üstüne efsaneler anlatır...

Ninem çok masal bilir. Kış geceleri konu komşu genellikle bizde toplanır. Çünkü ninem evden öyle pek çıkamaz. Misafire bayılır. Komşu kızlar, yeni gelinler ev sahibiymiş gibi ortalarda dolanır, Güllü Abama yardım ederler. Güllü Aba o kazadan sonra, kocası ölüp yapayalnız kalınca ninem bırakmamış, bizim eve yerleşmiş. Ne akıllı ve bilgilidir o. Altın gibi bir kalbi vardır. Ninem kadar severim onu...

Ev komşularla dolunca mısır, patla-

tır, helva karar, kızgın küle kestane gömerler. Cin mısırları tavada pıtır pıtır patladıkça, bembeyaz kar çiçekleri gibi açılıp ortalığa saçıldıkça keyfimden durduğum yerde duramam.

Maniler söylenir, türküler çağrılır. Bilmeceler ve en tatlısı bizim köyün Nazife Yenge diye bayıldığı komşumuzun söylediği masallar.

Nazife Yengenin masal söyleyişi daha bir hoştur. Ballandıra ballandıra anlatır masalı. Ağzının içine baktırır. Komşu köylerde ne olup bittiyse, ilçede, kentte ne havadis varsa ille de Nazife Yenge duyar, bilir. Ninem ona muhtar diye takılır.

Nazife Yenge tek başına oturur bir göz evinde. Tabanı topraktan bir odası vardır. Avuç içi kadar da bir bahçesi. Çocuğu olmamış. Kocası da savaştan dönmemiş. Kocasının askerlik anılarını anlat-

maya başladı mı Kurtuluş Savaşını yaşar gibi oluruz.

On yedime yeni bastımdı der. Altı aylık gelindim. Alim gönüllü yazıldı, başı çekti. Kemal Paşa'yı görmüş. Memleket üstüne, savaş üstüne söylediklerini dinlemiş. Vurulmuş Paşa'ya. Duramam gayrı buralarda dedi. Çeşme başında ayrıldık. Ayrılış o ayrılış...

Alimin ardından köyün bütün delikanlıları, orta yaşlısı, sırası geldi ihtiyarı da çekti gitti cephelere...

Nazife Yenge anlatırken o günleri yaşayanlardan Hatçe Nine ya biz kadınlar el bağlayıp diz üstü mü oturduk, derdi. Anlatırdı kağnıların serüvenini.

Büyükler konuşurken biz çocuklar, bir ikide genç kız, bir köşeye çekilir, fincan oynardık. Yüzük hangi fincanın altında saklı? Bildik mi bir sevinç, bir sevinç... Bilmeyip ebe olunca da ne cezalar neler...

NAZİFE Yenge ara sıra nineme söylenecek olurdu:

«Bu kızı şımartacaksınız. El bebek gül bebek... dediği dedik, çaldığı düdük.»

«Şımarmaz Nazife Gelin, şımarmaz.»

«Erkek çocuklara taş çıkartıyor anam. Bir dövüş çıkmasın çocukların arasında. Kırıp geçiriyor ortalığı. Koca koca oğlanları bile korkutmuş. Basıyor tekmeyi, savuruyor taşı...»

Ninem içini çekiyor:

«Ne yaparsın Nazife Gelin... Olmuşu olacağı topu topu bir tane. Hepsi çekildi gitti bir yana... Kala kala elimizde bir bu kaldı. Bizim adamla ikimiz dünyayı onunla görürüz. O olmasa tadı tuzu mu olur bu ölümlü dünyanın?»

«Eh sen de haklısın Nazlı Hala... Hani demem o ki, böyle hoppa, gözüpek büyürse sonunda sıkıntısını kendiceği çeker.»

«Tanrı büyüktür. Sıkmaz inşallah.»

«İnşallah...»

Böyle konuştuğu için ona kızmam. Daha doğrusu kızamam. Onun sözleri de halleri de batmaz insana. Azarlasa bile hoş gelir.

Köyde en çok onun harmanında eğlenirim. Dedemin ortakları Nazife Yengenin harmanını da kaldırırlar. Düvene binmeye bayılırım. Ama öküzlerin çektiklerinden çok atlarınkine...

Dedemin ortakçıları isteğime karşı duramazlar. Bir kaza olmasın diye korkarlar ama yine de olmaz diye dayatamazlar.

Elime kamçıyı alıp düvene atlayınca dünyalar benim olur. Bir şarkı tuttururum. Bir türkü tuttururum. Artık o anda içimden ne gelirse...

Hasan Dayı hemen oracıkta, tetikte durur. Karısı yemek getirdiğinde elindekileri çardağın altındaki kütüğün üstüne bırakır, gelir.

«Yasayasın Oya, sen çok yaşayasın,»

der. «Ne de yanık çağırırsın şu türküleri. Harman yeri çınlar senin o tatlı sesinle. Kurdu kuşu dile getirir, şavk verirsin ortalığa...»

Daha da bir keyiflenirim. Yavaşça kamçıyı dokundururum atların sırtlarına. Hızlanırım. Hızlanırım... Buğdaylar altın sarısı sapların arasında çıtır çıtır... Güneşli, ışıl ışıl bir gökyüzü. Uzaktan çağıltısı gelen dere... İlerdeki ağaç kümeleri arasında cıvıldayan kuşlar. Her şey ne kadar güzel. Bu güzellikler içimi bir hoş eder. Taşlara, topraklara, ağaçlara, sulara, canlı cansız her şeye karşı içimde bir sevgi coşar. Derin bir tutku gönlümü sarar. Bir sevinçtir dolar içime...

■

AKŞAM saatlarında harman yerinde savrulan buğdayları seyretmeyi de düvene binmek kadar severim.

Rüzgârın çıkmasını bir bekleyiş vardır. Esinti başladı mı bir kaynaşmadır gider. Harmancılar tepeleme ürünün içine yabaları daldırır, rüzgâra karşı savururlar. Saman bir yana, altın taneleri gibi buğdaylar bir yana...

Sonra çuvallar dolusu buğdayın köye taşınması... Öküz arabaları ağır ağır, gıcır gıcır... At arabaları tıkır tıkır.

Çuvalların üstünde oturmuş, şarkılar söylerim. Çiftçiler, kız değil, bülbül derler. Tozlu yollarda, yüzüm, ellerim, kollarım, bacaklarım güneş yanığı, bir güzel gün daha yaşamış olmanın mutluluğu içinde köye dönerim.

Dedem sundurmada, ninem sokak kapısının önünde, merakla yola baktıklarını belli etmemeye çalışarak karşılarlar beni.

Kuş gibi fırlarım yerimden. Arabadan atlarım. Bir koşu ninemin boynuna sarılırım. «Seni bir özledim nineciğim, bir özle-

dim. Ama harman yeri öylesine güzeldi ki...»

Yüzümü okşayan ellerinden dedemin o andaki ruh halini anlarım. Keyfi yerindeyse boynuna sarılır, yanağını yanağına dayarım. Gözlerimi yumarım. İçimi tatlı, ılık bir şey doldurur. Mutluluktur bu. Rahatlıktır. Yaşama sevincidir.

«Dedeciğim, Hasan Dayı bugün bana sen adam olacaksın kız,» dedi. «Adam olmak ne demektir?»

Ninem, dedemin yüzüne bakar. Ne diyecek diye... Anlaşılan adam olmanın ne demeğe geldiğini o da merak eder.

Dedem çubuğunu tazeler. «Adam olmak,» der. «Adam olmaktır. Yani senin anlayacağın, iyi ahlâklı, çalışkan, özü sözü doğru bir kız oldun mu, yalan söylemedin mi, kimsenin kötülüğünü istemedin mi adam oldun demektir. Bak Oya, kim olursa olsun, biri senden yardım istedi mi elinden geleni yapacaksın. Kötülüklerden

kaçıp iyiliklere yöneleceksin. Kimsenin malına, varlığına göz dikmek yok. Kendi halinden hoşnut olmayı bilmen gerek.»

Ninem yüzüme bakar. «Anladın mı?» diye sorar.

«Ama adam olmak çok zor nine.»

Dedem oturduğu yerde kıpırdar:

«Zor mu? Neymiş zor olan?»

«Adam olmak dede... Çünkü ben çalışkan değilim ve çalışmayı da sevmiyorum.»

«O da ne demek?»

«Yalan söylemeyeceksin demedin mi adam olmak için?»

Ninem: «Çalışmayana...» der, sözün sonunu getiremez.

«Ekmek yok mu demek istiyorsun nine?»

Dedem yerinde doğrulur: «Bir gün gelir, çalışmanın gereğini sen de anlarsın evlât,» der. «Çalışmak kadar hiç bir şey

insanı güçlendirmez ve mutlu etmez. Hele büyü, anlarsın ne demek istediğimi...»

■

ŞÜKRAN Öğretmenin gelişi unutulmaz bir olay oldu bizim köy için. Tatil bitmiş, okul açılmıştı. Baharın sonunu, koca yazı hep kırlarda, dere boylarında, açık havada geçirmiştim. Kuşlar gibi serbest, oyunla, eğlence ile geçen günlerdi. Elime kitap almamıştım.

Okulun açılacağına yakın günlerde içime bir ateş düştü. Beşinci sınıfa geçmiştim ama okulu sevmemiştim, sevememiştim.

Okula başladığım ilk gün... Ninemin eline yapışmış, gitmem de gitmem diye tutturmuştum. Ağlıyordum, kendimi yerden yere atıyordum. Ninem hastalanmamdan korkuyor: «Üstüne varmayalım,» diyordu. «Bir hal gelecek üstüne. Ne olsa

kız evlât. Gitmesin varsın.»

Dedem ilk defa sertleşmişti bana karşı: «Ne demek gitmesin varsın? Senin kanundan haberin yok mu? Sen istemesen de dayanırlar kapıya Muhtarıydı, hocasıydı, nesiydi çeker götürürler zorlan... Cezası da cabası...»

Dedemin sertliği karşısında şaşırmış, ağlamayı kesmiştim. Ürkek ürkek yüzüne bakıyordum. Komşu kızlar kapının önünde beni bekliyorlardı. Aralarında benim gibi okula ilk başlayacak bir oğlan vardı: Selim... O tersine uçuyordu sevinçten. Ayaklarına lastik pabuçları geçirmiş, elini yüzünü bir güzel yıkamış, annesinin diktiği bezden çanta koltuğunun altında, alay eder gibi bana bakıyordu.

Dedem orada olmasa, üstüne atılır, adamakıllı pataklardım ya... Alay etmeyi anlardı o zaman...

Dedem: «Hadi bakalım, öp ninenin elini. Hayır duasını al da mektebine öyle

başla...» dedi.

Ninemin gözleri dolu dolu... Buruşuk elini uzatıyor bana. Bu mavi mavi damarları çıkmış, kemikli eli sevgiyle öpüyorum. Öpüp başıma koyuyorum.

«Hayırlı, uğurlu olsun yavrum. Bu ilk mürüvvetin senin. Daha başka mürüvvetlerini de görürüz inşallah.. Hadi Tanrı seni korusun Oya.»

Ninemin boynuna atılıyorum. Başımı göğsüne bastırıp bir an öylece sessiz duruyorum. Artık ağlamak gelmiyor içimden...

Ağlasam da, ölsem de yararı yok. Nasıl olsa gidilecek şu okula. Sonra dedemin elini öpüyorum. Sırtımı okşuyor.

«Hadi Allah zihin açıklığı versin. Akıl fikir versin Oya.»

Kapının önünde beni bekleyen kızların arasına katılıyorum. Bizim köşeyi dönerken başımı çevirip bakıyorum. Dedem-

le ninem kapının önünde, arkamdan bakıyorlar.

O gün böyle ayrılıklardan çok daha uzunlarının beni beklediğini aklıma bile getirmeden okulun yolunu tutuyorum.

■

KIZ, erkek karışık, loş bir sınıfa düşüyoruz.

Cilasız, eski, üstlerine çakı ile yazılar, resimler kazılmış sıralara oturuyoruz. Karşıda sözde bir kürsü... Bir de kara tahta.

Yaşlı bir kadın öğretmen geliyor. Yüzü gülse ya biraz... Hayır, gülümseme denen şey yok bu yüzde.

Kalınca bir ses: «Günaydın.»

Ne diyeceğimizi bilmiyoruz ki...

İlçeden bizim köye yollamış onu. Anlaşılan bizim köyü sevmemiş, beğenmemiş. Suratı asık.

«Yandık,» diyor. «Bunlar daha selâm vermeyi bile bilmiyorlar. Bana bakın, gözünüzü açın... Öğretmen sınıfa girdi mi ayağa kalkılır. Günaydın denir.»

Bu ses içime ürperti veriyor. Hemen ayağa kalkıyorum. Bütün çocuklar da kalkıyorlar. 'Günaydın' diyoruz ama doğrusu içimden Günaydın demek yerine Günkara demek geliyor.

Ve günler böylece birbirini izliyor.

■

SINIFTA öğretmenden en çok dayak yiyen ben ve Selim...

Selim, kâğıtlardan sinek yapıp uçuruyor derslerde. Dayak. Kutu içinde minik bir fare getirip dersin ortasında salıveriyor sıraların arasına... Bir çığlıktır kopuyor. Kızlar sıraların tepelerinde zıp zıp zıplıyorlar. Oğlanlar fareyi yakalamak

için cetveller, oradan oraya koşuşturuyorlar.

Öğretmen öfkeden tirtir titriyor. Var gücü ile yapışıyor Selim'in kulağına...

Bana öyle gelir ki, Selim'in kepçekulak diye anılmasında bu öğretmenin çok rolü vardır.

Selim'in yaramazlıkları anlatmakla bitmez. Günün dörtte üçünü sınıfın kapısı önünde, tek ayak üstünde cezada geçirir. Öğretmenin üstüne eşekarısını sardıran da odur...

Beni de haylazım, dikkatsizim, ders dinleyeceğime pencereden dışarısını seyrediyorum diye sevmezdi öğretmen... Doğrusunu söylemek gerekirse okulu sevmiyordum. Bütün gün bu can sıkıcı hava içinde kapanıp kalmaktansa kırlarda koşup oynamayı üstün sayıyordum.

Dışarısı aydınlıktı. Güneşi seviyordum. İçimi ısıtıyor, aydınlatıyordu. Gökyüzünü seviyordum. Pamuk yığınları gibi o

bembeyaz bulutların arasında imişim, onlarla birlikte uzak uzak yerlere gidiyormuşum gibi geliyordu bana... Başka sular, başka ülkeler, başka insanlar gördüğümü sanıyordum. Gözlerimi yumuyor, o tatlı bulutlar arasında uçuyor, uçuyordum...

Hele bizim derenin kayalardan döküldüğü yere bayılıyordum. Sular taştan taşa çarparak, tatlı sesler çıkarıp beyaz köpükler içinde toz gibi dağılıp havaya karıştıkça, çağıldadıkça hep kulaklarıma müzik sesleri doluyordu. Sular şarkı söylüyordu benim için. . Benim de içimden şarkılar söylemek geliyordu. Yepyeni sesler, yepyeni şarkılar...

Bir ağacın altında otların üstüne uzanıp yatmak varken kapalı odalarda, beni hiç sevmediği her halinden anlaşılan bir öğretmenin karşısında oturmak, azar işitmek, dayak yemek... Ellerime iğne batırır, kanatırdı. Dişimi sıkar, gık demez, ağ-

lamazdım. Ama o sert parmakları kulaklarıma yapışınca... İşte o zaman deli olurdum. Kulağımı çekmesin de ne yaparsa yapsındı. Tek ayak tutsun saatlarca. Cetvelin keskin yanı ile vursun, vursun, canımı yaksındı... Sınıftan atsın, okulun fareli odunluğuna kapatsın. Ama kulaklarımı Selim'in kulaklarına döndürmesin...

Tam dört yıl bu öğretmen bizim sınıfı okuttu. Emekli olup köyden gittiğinde gözlerimden bir damla yaş akmadı. Ayıp olmasın diye bütün çocuklara katılıp yola kadar ben de onu geçirmeye gittim ama eh işte... Görev diye yaptım bunu. İçimden gelerek değil...

Ve sonra beşinci sınıfa başladığım gün... O yeni öğretmen... Bana bir gün en çok sevindiğin, mutlu olduğun gün hangi gündür, diye sorsalar, beşinci sınıfa başladığım gündür derim. O bir güneş gibi doğdu bizim sınıfa...

Bahçede toplandık. Müdür, bayrağı

al gel, dedi. Koştum, getirdim. Bayrak töreninde bayrağı tutarken kalbim çarpıyor, hafifçe ellerim titriyordu. Bayrağı tutmak şerefti. Bir büyük mutluluktu. Ninem görmeliydi. Dedem görmeliydi... Törende benim bayrak tuttuğumu görünce dedem gururlanır, ninem kıvanırdı. Azıcık da ağlardı ninem.

Heyecandan yeni gelen öğretmeni fark edememiştim. Zaten o da ufak tefek, gencecik bir kız... Öğrencilerin arasına karışmış, yakası beyaz pikeden, siyah önlüklü...

Müdür, İstiklâl Marşından sonra açılış konuşmasını yaptı. Gözümüzü açıp iyi çalışmamız, devamsızlık etmememiz, birbirimizi severek koruyarak okul disiplinine uygun davranışlarla iyi birer öğrenci olmamız, birbirimizin hak ve özgürlüğüne saygı göstermemiz için öğütler verdi.

Müdürün konuşması bitince alkışladık. Sonra her öğretmen kendi sınıfını al-

dı, öne geçti.

Ben bayrağı teslim ettikten sonra sınıfa koştum. Kapının önünde duruyordu. Başımı eğdim, yavaşça sınıfa girdim. Az sonra o da sınıfa girdi. Ayağa kalktık.

O kadar güzel bir gülüşü vardı ki, sesi de tatlı mı tatlı. Bal gibi...

«Günaydın çocuklar,» dedi.

Candan, gönülden karşılık verdik: «Günaydın öğretmenim.»

«Oturabilirsiniz,» dedi.

Oturduk.

O bize bakıyor, biz ona bakıyorduk. Yine gülümsedi. Sanki sınıfa güneş girmiş, ortalık ışıl ışıl yanıyordu. Pırıl pırıldı eski sıralar, soluk kara tahta, sınıftaki her şey...

«Adım, Şükran Esen... Bir iki gün içinde sizin de adlarınızı öğreneceğim. İstanbul Çapa İlköğretmen Okulu'ndan bu yıl mezun oldum. Meslek hayatıma bu güzel köyde, sizin sınıfınızda başlıyorum ço-

cuklar. Sevinçliyim. Mutluyum.»

Az durdu. Yüzünde tatlı bir gülümseme vardı.

«Biraz da heyecanlıyım.»

Hepimiz sıralarımızda, kulak kesilmiş, onu zevkle dinliyorduk. Bir görüşte sevmiştik. Gençti, güzeldi, tatlı idi ve bizi sevecekti. Her halinden, bakışlarından, sesinden, duruşundan anlaşılıyordu bizi yadırgamadığı...

«Bir gün sizler de hayata atılır, herhangi bir işe başlarsanız, ilk gün, işe başlama günü, bugün benim neler hissettiğimi daha iyi anlarsınız.

Köye dün geldim. Köyün tepeden görünüşü iç açıcı. Durdum, baktım, çok beğendim.»

Köyümüzü beğendi diye yerlerimizde sevinçle kıpırdadık.

«Bütün köyü gezip görünce çok daha fazla ısınacağım muhakkak. Sizler de çok cana yakın çocuklarsınız. Arkadaş olaca-

ğız. Meslek hayatına yeni başlayan bir öğretmen olduğum için bazı şeyleri sizinle birlikte öğreneceğim ben de... Karşılıklı sevgi, saygı, güven ve dayanışma... İşte parolamız bu çocuklar. Anlaşacağız ve başarılı olacağız...»

Birkaçımız kendimizi tutamadık. «Evet, başarılı olacağız. Sizi çok sevdik öğretmenim,» diye bağrıştık.

Sonra nasıl çalışacağımızı, ödevlerimizi nasıl yapacağımızı, gruplar kurup ekip çalışmalarımız olacağını anlattı. Bu, sade, özlü, güzel bir yıllık çalışma programı idi.

Şükran öğretmeni dinlerken içimde birdenbire çalışmaya karşı bir istek uyandı. O anda okul gözüme çok güzel göründü. Yalnız okul değil, okulla ilgili her şey güzel ve sevimliydi artık...

Şükran öğretmeni candan, yürekten dinleyecek, gözümü dört açacak, ödevlerimi, derslerimi günü gününe hazırlayacak.

onu üzmeyecektim. Bütün sınıf fazla yorulmaması için elimizden geleni yapmalıydık.

Ben içimden bunları geçirirken kendimi ne kadar güçlü hissetmeğe başlamıştım.

«Şimdi birer kâğıt çıkarın. Adınızı, soyadınızı ve okul numaranızı kâğıdın baş tarafına yazarsınız. Altına da okulu bitirdikten sonra ne yapmak istediğinizi, başınızdan unutamayacağınız bir olay geçtiyse kısaca onu ve birkaç satırla bana kendinizi tanıtmanızı istiyorum.

Böylece dersimize bir kompozisyonla başlayalım, ne dersiniz?»

Hep birden bütün sınıf: «Çok güzel, çok güzel,» diye bağrıştık.

Hemen kâğıt, kalem aldık. Başlarımız önde, harıl harıl yazmaya koyulduk.

«Okulu bitirdikten sonra ne yapmak istediğimi bilmiyorum. Şimdiye kadar bunu düşünmek aklıma gelmedi. Bundan son-

ra ilk işim bunu düşünmek olacak.

Başımdan birçok olay geçmiştir. Ama yazmasam daha iyi. Belki de okulda yediğim dayakları, cezaları hak etmişimdir.

Ben çalışmayı sevmeyen bir kızım. Uslu akıllı bir çocuk olamıyorum. Derenin şarkısını, kuşların cıvıltısını dinlemek ders dinlemekten güzel. İçimden her zaman şarkı söylemek geliyor. Kırlarda dolaşırken, uykumun kaçtığı gecelerde kulaklarıma müzik sesleri geliyor. İnsanlar savaşacaklarına şarkı söyleseler diyorum.

Ama bugün çalışmak için bir istek duydum içimde. Çalışmanın gereğini anladım galiba...»

Benim kompozisyonum aşağı yukarı böyleydi sanırım.

Hafta sonuna kadar Şükran öğretmen derslerden sonra her birimizle ayrı ayrı konuştu. Hepimizin de adlarımızı belledi.

Konuşma sırası bana geldiğinde kalbim çarpıyordu.

Bahçede bir ağaç altında idik. Şükran öğretmen, elinde benim kâğıdım, yüzüme bakıyordu.

«Oya, demek sen şarkı söylemeyi çok seviyorsun?»

«Evet öğretmenim.»

«Sesini dinlemek isterim. Müzik dersinde deneriz olur mu?»

«Nasıl arzu ederseniz efendim.»

«Annenin yahut babanın sesi güzel midir?»

«Benim annemle babam yok öğretmenim.»

Şükran öğretmenin yüzünde bir gölge belirdi. Üzülmesin diye neşe ile: «Benim ninemle dedem var,» dedim. «Onları canımdan çok severim. Onlar da beni çok severler.»

Yüzü aydınlandı.

«Çok memnun oldum Oya. Biliyor

musun, yaşadığımız dünyada sevgi en büyük güç, en güzel şeydir. Sevgi içimizi ısıtmasa, kafamızı aydınlatmasa yaşamanın tadına varamayız. Başarılı olamayız. Çalışmak için istek, başarmak için güç ondan gelir.»

«Ben sizi de çok sevdim öğretmenim.»

«Ben de sizi, bütün sınıf hepinizi ilk görüşte sevdim. Bunun için ders yılı sonunda çok başarılı olacağız.»

«Evet öğretmenim. Ben bile çalışmayı sevdikten sonra...»

«Niçin ben bile diyorsun?»

«Çünkü öğretmenim, beşinci sınıfa gelene kadar çalışmayı sevmedim. Okulu sevmedim. Gerekli diye zorla derslere çalıştım, isteksiz ödev yaptım. Oysa şu bir haftadır çalışmak içimden geliyor.»

Bana çalışmayı sevdirdiğini söylemek, bunun için kendisine teşekkür etmek istiyordum.

Kalemi bıraktım. Yazdıklarıma bak-

tım. Satırlar arasından Şükran öğretmen bana gülümsüyor gibiydi. Hayatımda oynadığı rol büyüktü. Bu akşam konserimde başarılı olursam, bu başarı herkesten çok onun eseri olacaktı. Çünkü beni bugüne ulaştırmak için neler yapmamıştı? Neleri göze almamıştı?

■

MÜZİK dersindeyiz. Şükran öğretmen kemanın tellerine dokunuyor. Seslerimizi deniyor. Kulağımızı da... Biz, hiç birimiz kulak eğitimi diye o güne kadar bir şey duymamışız. Bilmiyoruz. Bir sesin güzel olup olmadığını biz, bütün köy, yedisinden yetmişine söylediğimiz türkülerden, şarkılardan anlarız.

Şükran öğretmen kulağımı da sesimi de beğeniyor. Derste fazla bir şey söylemedi ama bir pazar günü bizim eve geldi.

Ninemle dedem Şükran öğretmeni benden dinleye dinleye ezberlemişler. Onu

eski bir tanıdıklarıymış gibi candan karşıladılar. Hele ninem, onu nerelere oturtacağını, nasıl ağırlayacağını bilemiyordu.

Ayranlar içildikten, biraz şundan bundan konuşulduktan sonra Şükran öğretmen konuya girdi:

«Oya, zeki, canlı, yetenekli bir çocuk,» dedi. «Yanılmıyorsam Tanrı vergisi güzel bir sesi var.»

Dedem gülümsedi: «Çalışmayı sevmez. Haylazın biridir diye sen de yakınacaksın her hal öğretmen...»

«Hayır. Yakınmak aklımın ucundan geçmez. Çalışmasına çalışıyor. Elinden geldiğince... Ama nasıl söyleyeyim, temel biraz zayıf.»

Ninem: «Nasıl zayıf olmaz?» dedi. «Çalışmak için ancak bu yıl geldi aklı başına... Keramet sendeymiş Şükran Öğretmen.»

Şükran öğretmen, benim için neler

düşündüğünü bir bir söyledi. Bazı akşamlar ve pazar günleri beni çalıştıracak, geri kaldığım derslerde toparlanmamı sağlayacaktı. Benim köydeki okulu bitirdikten sonra ilçeye ya da kente gidip ortaokula girmemi öneriyor, sesim üzerine ancak ortaokulu bitirdikten sonra kesin bir karara varılabileceğini anlatmaya çalışıyordu.

Dedemle ninem benim ortaokulda okumamdan yana değildiler. Ben bir kız çocuğu idim. Köy okulu yeter de artardı bana. Beni yanlarından ayıramazlardı. Kendileri de köyü bırakıp bir yerlere gidemezlerdi.

O gün Şükran Öğretmen işi fazla uzatmadı. Konuyu değiştirdi. Tatlı tatlı ayrıldılar birbirlerinden...

Ama ben, ortaokula gitmeyi kafama koymuştum. Şükran öğretmeni öylesine çok seviyor, ona öylesine inanıyordum ki, o ne derse doğru idi, iyi idi...

ŞUBAT tatilinde köye, Şükran öğretmene bir arkadaşı misafir geldi. Yeni doktor çıkmış. Yakın komşuları imiş. Şükran öğretmen ilkokula başladığı zaman o beşinci sınıfta okuyormuş.

Köylü, öğretmenin misafirini ağırlamak için yarışa çıktı. Yemeğe çağıranlar, süt, yoğurt götürenler... Ninem de bizde bir akşam yemeği yenmesini istiyordu. Güllü Aba, gelecek olurlarsa neler pişireceğini sayıp döküyordu.

Geldiler. Süheyla Baykal çok güzel bir genç kızdı. İri iri gözleri vardı. Sesi kalınca idi ve konuşması insanı çok etkiliyordu.

Dedem, ninem onu çok beğendiler. Nerelere oturtacaklarını, nasıl ağırlayacaklarını bilemediler.

Doktor Süheyla Baykal, köyde kaldığı beş gün içinde köyün bütün çocuklarını muayene etti. Çantasında bir dolu ilâç getirmiş. Bu ilâçları dağıttı. Vitamin-

ler verdi. Sonra köycek onu şoseye, otobüs yoluna kadar götürdük, uğurladık.

Vedalaşırken bana: «Ninenle dedenin akılları yattı sanıyorum,» dedi. «Şükran öğretmen seni imtihanlara hazırlayacak. İmtihan için şehre geldiğinizde doğru bana ineceksiniz. Bekliyorum,» dedi.

Doktor Süheyla Baykal'ın dediği gibi oldu. Şükran öğretmen beni parasız yatılı imtihanlarına çalıştırdı. Öyle sıkı bir çalışma idi ki bu, ninem, eh yetti gayri, gız vaktinden önce bunayıp köşelerde galacan, diye üzülüyor, dedem ninemin bu sözlerine gülüyordu. «Ko çalışsın. İşleyen demir ışıldar. Önceki haylazlığının cezasıdır,» diyordu.

■

PARASIZ yatılı okul imtihanlarını kazandığım gün Şükran öğretmenle ikimizin sevincine son yoktu. «Bu ikimiz için

de güzel bir gün Oya,» diyordu. «Sana güveniyordum. Çabuk öğreniyorsun. Öğrendiklerini de unutmuyorsun. Kazanacağından emindim. Ama yine de ne olsa imtihandır. Belli olmaz diye kuşkulandığım da olmuyor değildi.»

Biz öğretmenimle sevinçten uçuyorduk ama dedemle ninemi bir düşüncedir almıştı. Ayrılacaktık birbirimizden. Beni gurbetlere yollamak onlara zor geliyordu. Güllü Abam köşelere saklanıp ağlıyordu. Ama Şükran Öğretmen: «Çocukların yetişmesi için büyüklere fedakârlık düşer,» diyordu. «Katlanmak gerek. Oya'da bir Tanrı vergisi var. Ben buna inanıyorum. Ortaokuldan sonra Devlet Konservatuvarı imtihanlarına girince durumu kesin anlaşılacak. O imtihanları başarır, müzik ustaları sesini beğenir, onu yetenekli bulurlarsa memleketimiz bir sanatçı kazanır.»

Zaman ve olaylar Şükran öğretmenin görüşlerinde yanılmadığını ortaya koydu.

Ah o Konservatuvardaki ilk imtihan günü...

Şükran öğretmen koridorlarda, imtihan odalarının kapıları önünde, sanki imtihanlara kendisi girecekmiş gibi... Bu kapıların arkasında, söz konusu olan kendisi, kendi kaderi imişçesine heyecanlı...

İmtihan odalarında yalnız memleketimizde değil, bütün dünyada tanınmış müzisyenler, ünlü müzik ustaları. Her biri eserler vermiş, eserleri dünya sahnelerinde, büyük orkestralarca çalınmış, radyo programlarına alınmış...

Piyanonun eşliğinde söylüyorum. Ortaokulda müzik öğretmenimin özellikle öğrettiği birkaç melodi.

Bulunduğum yeri unutmuşum. Gözlerimin önünde uçsuz bucaksız tarlalar, ağaçlar, akar sular ve sonsuz bir gökyüzü... Üstüme yıldızlar yağıyor. Rüzgâr saçlarımı uçuruyor. Bir yerlere doğru uçu-

yorum.

Başarmışım...

Son imtihandan çıktıktan sonra Doktor Süheyla Baykallardayız. Şükran öğretmen kıvançlı ve mutlu...

«Kazandı Oya...» diye müjdeyi ilk ona veriyor.

Beni imtihan eden o büyük müzisyenlerin, değerli hocaların adlarını bir bir söyleyerek: «Hepsi de Oya'nın sesini beğendiler,» diyor. Bütün dünyada eşine az rastlanır bir sesmiş. Bu sesi eğitecek, dünyaya bir soprano kazandıracaklar Süheyla...

Doktorun annesi bu büyük sevince katılıyor: «Kızım Şükran,» diyor. «İnsan vardır, bahçe yapar. Çiçek yetiştirir. İnsan vardır, insanın içindeki cevheri bulur, ortaya çıkarır. Topluma üstün insan kazandırır. Sen bunlardan birisin. Bu çocuktaki Tanrı vergisini sezdin. Çocuğun yolunu çizdin. Ve kaderini değiştirdin...»

Doktor Süheyla Baykal o güzel gözleri pırıl pırıl, dinlerken insanı etkileyen sesiyle: «Oya bir gün hiç kuşkusuz bir ses sanatçısı olarak hayata atılacak,» diyor. «O zaman işte benim emeğimin karşılığı, işte benim başarım diyerek mutlu olacaksın Şükran... Öğretmenliğin bütün zevki buradadır işte...»

■

DEVLET Konservatuvarı yüksek bölümünü bitirdiğim gün, diploma töreninde Doktor Süheyla ile öğretmenim yan yana, ön sıralarda oturuyorlar. Şükran öğretmen derin bir heyecan ve mutluluk içinde. Gözleri dolu dolu. Beni ayakta alkışlayanlara bakarak, bravo Oya seslerini dinleyerek zevklerin belki en coşkununu tadıyor.

Onu sahneye çağırmak, okulumuzun sahnesini dolduran çiçekleri ayaklarına

sermek, salondaki davetlilere, bu alkışlar asıl onun hakkıdır, ben onun bir eseriyim, demek istiyordum.

■

AYNI isteği o ilk konserimin sonunda da duydum. Ne gece idi, ne eşsiz, ne unutulmaz geceydi o...

Büyük Tiyatroda tek boş yer yok. Localar ve parter tıklım tıklım dolu. Devlet Başkanı da gelecek diyorlar. Kalbim kopacakmış gibi çarpıyor.

Konservatuvardaki öğretmenlerimin hepsi buradalar. Şükran öğretmen de Doktor Süheyla Baykal da salondalar.

Ankara'da okuduğum sürece Baykal ailesinden gördüğüm yakınlık unutulur mu? Bana gurbette olduğumu hissettirmemek için çırpınıp durdular. Anne sevgisini Doktor Süheyla'nın annesinde buldum. Annem sağ olsaydı sanırım onu da ancak

bu kadar sevebilirdim.

Birden herkes ayağa kalktı. Cumhurbaşkanı gelmişti. İstiklâl Marşı çalınıyordu.

Ve sonra işte beklenen an... Resitalim başladı. Başlangıçta, yandaki büyük locaya doluşan konservatuvar hocalarıma değdi gözlerim. Sonra her şey silindi Pırıl pırıl ışıklı salondan, özenle giyinmiş davetlilerden eser kalmadı. Gözlerimin önüne başka dünyalar serildi. Başka başka pencerelerden uçsuz bucaksız denizleri, yıldızlarla benek benek gökyüzünü, yeşil sorguçlu çam ormanlarını, parça parça bütün tabiat güzelliklerini görüyor, nerelerden geldiğini anlayamadığım olağanüstü sesler duyuyordum.

Ohhh... Şu sürekli alkışlar benim için miydi? Şaşırmışlıkla bakıyordum. Sahneye sepetler dolusu çiçekler getiriyorlardı. Davetliler öğretmenlerimi de sahnede görmek istiyorlardı. Büyük Tiyatro yerinden

oynuyordu.

İşte öğretmenlerim de sahnede... Beni yetiştirenler, bana emek verenler, beni bu düzeye ulaştıranlar... Hepsine, hepsine ne çok şey borçlu idim...

Birden bir ses... Piyanoda bana eşlik eden öğretmenimin sesi:

«Şükran öğretmen, lütfen siz de sahneye...»

İşte o zaman dünyalar benim oldu. Olduğum yerden koptum. Sahneye çıkılan merdivenlere atıldım. Şükran öğretmenin ellerine sarıldım. Ellerinin ikisini de öptüm, öptüm, başımın üstüne koydum.

Salonda bulunanlar aşırı derecede duygulanmışlardı. Konservatuvar Müdürümüz: «Bir dakika» dedi. «Lütfen bir dakika...»

Ve özlü bir konuşma ile Gökköy kızının hikâyesini anlattı. Ve bu hikâyenin baş kahramanı Şükran öğretmeni tanıttı. Ben onun bir eseriydim.

Müdürümüzün konuşması şöyle bitiyordu: «Tanrı yaratır. Tanrı'nın yarattığına öğretmen biçim ve ruh verir. Böylece onun eserini tamamlar.»

■

KÖYÜME gidiyorum.

Mutluyum.

Bir gün gerçekten bir sanat elçisi olarak memleketimi başka ülkelerde temsil edebilirsem, ancak o zaman bana gösterilen ilginin, verilen emeklerin karşılığını vermiş, beni yetiştirenlere, adam olmamda hisseli olanlara ve güzel yurduma borcumu birazcık olsun ödemiş sayacağım kendimi...»

■

ANNE, uzun süre ortalarda görünmeyen çocukları yoklamaya geldi. Helga yatağına uzanmış, bir derginin resimleri-

ne bakıyor, şarkı söylüyordu.

Ece bir tomar kâğıdın üstüne eğilmiş, dalgın dalgın kâğıtlara bakıyordu. Annesinin kamaraya girdiğini fark etmedi.

Helga yataktan kalktı.

Anne, Ece'yi omuzlarından tuttu.

«Ohh anneciğim, sen misin?»

«Nedir bu okuduğun Ece?»

«Anneciğim, bu bir hazinedir.»

«Anlamadım.»

«Oya Abla bana çocukluğunu armağan etti.»

«Ne çocukluğu? Ne armağanı?»

«Yani demek istedim ki, şey... Bunlar Oya Ablanın çocukluk hayatı. Çocukluk anıları... Roman gibi... Onları bana armağan etti. Kendisi yazmış.»

Genç kadın eğildi. İnce ince satırlarla yazılmış kâğıtlara baktı.

«Şimdi anlaşıldı,» dedi. «Hanidir ortalarda görünmeyişinizin nedeni şimdi anlaşıldı.»

«Anneciğim, bu anıları Helga'ya anlatmak isterdim ama Almancam yetmez. Yardım eder misin bana?»

«Ben de okursam olur tabiî.»

«Bu yazıları ömür boyu saklayacağım anne. Adam olmak için Oya Ablanın dedesinin söylediklerini hep hatırlayacağım. Oya Ablayı da öğretmenimmiş gibi seviyorum anne. Onu hiç ama hiç unutmayacağım. Ben de onun gibi öğretmenlerimin emeklerini boşa çıkarmayacağım. Onun gibi memleketime yararlı olmaya çalışacağım.»

Anne, kızının saçlarını okşadı. Dikkatle gözlerinin içine baktı. Ona şu anda Ece daha da büyümüş göründü...

HEP BERABER

OCUKLAR hemen hemen birbirlerinden hiç ayrılmak istemiyorlardı. Ahmet çok şakacı bir çocuktu. Taklitler yaparak arkadaşlarını gülmekten kırıp geçiriyor, ara sıra bazı şeyleri saklayarak onları şurada burada aratmaktan hoşlanıyordu. Vedat'la okudukları kitaplar üzerine konuşmaya bir başladılar mı, insan kendisini bir kitaplığa girmiş sanıyordu. İkisi de ayaklı kitaplıktı sanırsınız...

Zehra'nın da aşağı yukarı onlardan

pek geri kaldığı yoktu. Oysa o daha ilkokulu yeni bitirmişti. Onlar gibi liseli olsa kim bilir daha ne çok şey bilecekti.

Bodrum müzesini geziyordular ve Ahmet batık gemiler üzerine, adalarda, mağaralara saklanan definelere dair türlü şey anlatıyordu. Yine elinde kalemi, defteri vardı. Not alıyordu.

«Vedat, bak şöyle yazdm. Bodrum'da bir sualtı eserleri müzesi vardır. Müze, Sen Jan şövalyelerinin kalesi içinde kurulmuştur. Kale iç ve dış limanların birleştiği noktada yapılmış. Üç yanı su ile çevrili. Ege kıyılarında sünger avcıları denizden tarihî testiler ve bazı antik eşya çıkarırlarmış. Bu eserler dikkat çekmiş. Bir sualtı eserleri müzesinin kurulması gereklidir denilmiş ve kurulmuş.»

Zehra, Ahmet'in yazdıklarını dikkatle izliyordu ama Helga ile Ece o taraflı değillerdi. Onlar tatil, tatildir. Kafayı yormak değil dinlendirmek esastır, diye dü-

şünüyorlardı.

Müzeden sonra deniz kıyısında gezdiler. Burada çok güzel, sağlam tekneler yapılıyordu. Vedat, bir gün bir deniz motoru alacak olurlarsa tekneyi burada yaptırırız, daha ucuza mal oluyormuş, diye aklından geçiriyordu. Ahmet'e gelince, bir yelkenlisi olsa, rüzgâr bu yelkenlere dolsa, pupa yelken denizlere açılsa, serüvenden serüvene atılsa... Hayali çok geniş bir çocuktu. Neler yapmak istemiyordu ki büyüyünce...

■

KUŞADASI'NDA DA, İzmir'de de hep birlikte karaya çıktılar. Efes'i, Selçuk kalıntılarını, Meryem Ana evini birlikte gezdiler. Helga atlı arabalardan çok hoşlandığı için Kordon boyunda yine faytonla bir gezi yaptılar. Anne ile baba Zehra'yı çok beğenmiş, sevmişlerdi. Bütün davranışlarında ölçülü, ne zaman konuşmak, ne

zaman susmak gerektiğini biliyor. Bir şey sormak istediği zaman çok nazik. İyi eğitilmiş bir çocuk diyorlardı. Ahmet de iyi çocuktu. Akıllı ve zekiydi. Hep bir şeyler öğrenmek istiyor, yerinde sorular soruyordu. Beş çocuğun, aralarında çok iyi vakitler geçirdiklerini görmek onları memnun ediyordu.

İzmir'den hareket ettikten sonra hepsine bir durgunluk çöktü. Bu güzel gezi sona eriyordu. Ece'nin Olaylar Gemisi adını verdiği S/S Samsun her saat biraz daha İstanbul'a yaklaşıyordu.

Doktor İlhami Günel Adnan Kaptanın yanında idi. Vedat annesiyle Arif'ten konuşuyordu.

Doktor, Antalya'da hastaneye gitmiş, doktorlarla konuşmuş, Arif'in babasını hastaneye yatırmışlardı. Sıkı bir tedavi görecekti. İçkiden soğuyacak, alkoliklikten kurtulacak, iyileşecek, yine eskisi gibi iyi bir ayakkabıcı olacaktı.

Annesi de Antalya'da gidip Arif'in annesini bulmuş, evlerinde onunla uzun uzun konuşmuştu. Kadın nasıl teşekkür edeceğini bilememiş, dualar etmiş, epeyce de ağlamıştı.

Arif'ten annesine gelen mektup çok dokunaklıydı. Arif bir büyük adammış gibi annesine sahip çıkıyordu. Çiftlikte iş vermişlerdi kendisine. Karnı doyuyor, üstü başı düşünülüyor, harçlık da veriliyordu. Gelecekte iyi günleri olacaktı.

Vedat yine de onu içi burkularak düşünüyordu.

«Daha İskenderun'a gideli kaç gün oldu anne? Arkadaşını buldu. Evet, bu doğru... Arkadaşı da babasının kendisine iş vereceğini kesin söyledi. Ama üst baş meselesi, harçlık falan... Annesini teselli etmek, güçlendirmek için yazılmış şeyler olsa gerek.»

«Ne de olsa annesi ferahladı bu mek-

tupla Vedat bir kere sokaklarda açaçık kalmadığını biliyor. Bu bile yeter zavallıya...»

«Arif acaba ne diye parasız yatılı okul imtihanlarına girmedi. Şimdiye kadar hiç sınıfta kalmamış. Çalışkan çocuk. Başını kurtarırdı.»

«Yine kurtarır. En önemlisi moral meselesi... Babasının tedavi edilmesi başlı başına mutluluktur onun için.»

«Evet... Elbette.»

Başhekim söz vermiş. Annesini de yakında, bir hizmetli çıkıyormuş, onun yerine hastaneye alacakmış.»

«Bunu bana söylememiştiniz anne.»

«Dönüş öyle hareketli geçiyor ki, birbirimizi yemekten yemeğe görür olduk.»

«İstanbul'a gider gitmez Arif'e uzun bir mektup yazacağım. Ona bazı kitaplarımdan da göndereceğim anne. Olur değil mi?»

«Elbette. Kitaplar senin kitapların.»

O sırada Ahmet yanlarına geldi. Konuşma konusu değişti...

■

HELGA ile Ece yataklarında karşı karşıya bu yolculukta kendilerini en çok etkileyen olayların âdeta bir bilançosunu yapıyorlardı.

«Boncuk yutan bebek şimdi nerededir acaba?»

«Adana'nın sıcağında çırılçıplak uyuyordur beşiğinde...»

«Ya denize düşen o yaramaz oğlan?»

«Bütün gün evde, sokaklarda azmış kudurmuş, şimdi de yorgunluk çıkarıyordur yatağında...»

«Büyükannesinin motora bindirilişi çok komikti.»

«Motordaki konuşmaları da... Kadın baştan ayağa komedi zaten.»

«Ama en önemlisi Oya Abla...»

«Ooo elbette... Şimdi Gökköy'de ne yapıyordur acaba?»

«Şarkılar söylüyordur. Ben onu hiç unutmayacağım Ece.»

«Nasıl unuturuz? Öyle çok etkiledi ki bizi...»

«Bir gün konser vermek için bizim Münih'e gelirse, konser salonunun giriş yerinde onu bekleyeceğim. İmza alacağım programa. O zaman beni tanır mı dersin?»

«Elbette tanır. Biz onun küçük dostlarıyız. O da bizi unutmayacaktır.»

Ve iki küçük kız, Oya Onat'ın anılarıyle uykuya daldılar.

■

SABAHIN erken saatlarında İstanbul'a yaklaştılar. Kahvaltıdan sonra bütün yolcular güvertelere çıkıp şehri seyre daldılar.

Adalar... Mavilikler ortasında yeşil tepeler...

İstanbul'un Anadolu yakası...

Sarayburnu... Çalkantılı sular burunda...

İstanbul yakasında kubbeler, kubbeler, kubbeler ve o güzel, ince minareler...

Galata Kulesi şehrin bekçisi gibi.

Kızkulesi tarih yapraklarını çevirircesine...

«Eski çağlarda bir kral, kızını bu kulede saklamış. Doğru mu Ece?»

«Öyle söyleyenler de var ama ben inanmıyorum. Vedat, bu kulenin nöbetçi askerler için yapıldığını söylüyor.»

Rıhtım kalabalıktı. Yolcularını karşılamaya gelenler seçiliyordu. Adnan Kaptan görevinin başında idi. İkinci Kaptan, geminin baş tarafında durmuş, işaretler veriyordu.

Birden yolcuların arasından sesler yükseldi. Kalabalık bir gençlik grubu ge-

minin baş tarafında: «Şa şa Adnan Kaptan çok yaşa,» diye bağrışıyorlardı. Geminin her tarafından bu sese katılanlar oldu. Alkışlar koptu.

Çok güzel başlayıp, çok güzel devam eden ve çok güzel sona eren gezinin verdiği mutluluk parlıyordu bu seslerde. Ve bu mutlulukta büyük payı olan gemi süvarisinin kişiliğinde bütün gemicileri selâmlıyor, en genç tayfasına kadar hepsine teşekkür ediliyordu.

■

HAMAL Yusuf Garip'i ilk gören Anne oldu.

«Bak İlhami, şurada, senin bize işaret verdiğin yerde duruyor. O değil mi?»

«Evet, ta kendisi... Ben de kalabalığın arasında araştırıyordum onu.»

Çocuklar hamal Yusuf olayından habersizdiler. Oysa Anne ile Baba şehre yak-

laştıkça daha çok heyecan duymaya başlamışlardı. Bakalım burada ne ile karşılaşacaklardı?

Hafnal Yusuf vapura ilk girenler arasında idi. Geldi, Doktorun elini öptü. «Hoş geldiniz Hanımefendi,» diyerek Anneyi selâmladı. Çocuklara gülümsedi. Doktorla birlikte kamaralara yöneldiler.

Zehra sevimli bir gülümseme ile konuşuyordu: «Beni yalnız bırakmadınız. Bana çok, çok iyi davrandınız. İkinize de ne kadar teşekkür etsem azdır Ece. Lütfen teşekkürlerimi Helga'ya da söyler misin?»

Ece çok duygulu bir anı yaşıyordu şimdi... «Ohh Zehra, Zehracığım, sen öylesine iyi ve bilgilisin ki, seninle tanıştığım için kendimi şanslı buluyorum. Bana yazacaksın değil mi?»

«Yazacağım. Adresimi öğrenince adresimi de bildireceğim Ece...»

Helga da kendi diliyle Zehra'ya veda

etti. «Her şey iyi olsun. Her şey yolunda gitsin Zehra. Yine görüşürüz,» dedi. Sözlerine, Ece'den kendisine ait haberler alırsa sevineceğini ekledi.

Üç arkadaş içten bir sevgi ile öpüştüler, ayrıldılar.

Ece, Adnan Kaptanın kamaracısının salona götürdüğü uzun boylu adamla solgun yüzlü kadına dikkatle baktı. «Sert ve soğuk görünüşleri yok. Ilımlı bir halleri var. Zehra, onların yanında rahat edecek ve mutlu olacak,» diye düşündü.

■

YUKARDA çocuklar Zehra ve Ahmet'le vedalaşırlarken kamarada Doktor durumu anlamak istiyordu.

«Ne var ne yok Yusuf?»

«Sağlığınız Doktor Bey. Daha bir haber yok.»

«Çocuk nasıl?»

«Bildiğiniz gibi... Bıraktığınız gibi.»

«Bizimkiler nasıl? Sağlık durumları yolunda ya?»

«Şükür Tanrı'ya, hepsi iyidirler. Sağlıklıdırlar. Dört gözle yolunuza bakıyorlar. Anneniz Hanımefendi, bizim küçüğe bir merak sardı ki, sormayın. Yanından ayırmıyor.»

Doktor İlhami güldü. İşler yolunda idi demek? Güzel bir gezi sonunda can sıkıcı bir olayla karşılaşmak özellikle çocukların keyfini kaçıracaktı.

Doktor İlhami Günel bagajı Yusuf'a teslim edip karısının yanına geldi. Anne yüzü neşe ile pırıl pırıl hemen haberi verdi:

«İlhami, gemi yanaşır yanaşmaz Zehra'yı almaya geldiler. Vapura ilk girenler arasında idiler. Karı-koca ikisinin de iyi bir görünüşleri var. İnsana saygı ve güven veriyorlar karşıdan bile. Adnan Kaptanın kamaracısı onları salona götürdü. Son-

ra Zehra'yı getirdi. İkisi de öptüler çocuğu. Çok iyi karşıladılar. Üçü birlikte Kaptan Köşküne çıktılar. Adnan Kaptanın işi bitince...»

■

SUADİYE'YE geldiklerinde eşine az rastlanır bir sürprizle karşılaştılar. Daha kapıda müjdeyi verdiler:

«Çocuk konuştu.»

Müjdeyi veren bahçıvandı. Bir saata yakın bir zamandır bahçe kapısının önünde bekliyor, sokağı gözlüyor, her araba sesine kulak veriyordu.

Şoförü beklemeden koşup arabanın kapısını açmıştı ve bomba gibi atmıştı haberi doktorlara...

«Çocuk konuştu.»

Ve onların bir şey sorup bir şey söylemesine vakit kalmadan başlamıştı anlatmaya: «Anası babası geldi. İlkin Emniyet

Müdürlüğünden telefon açtılar. Karakoldan da komiser açmış bir telefon. Evin içinde bir telâş bir kıyamet... İki saat oldu olmadı koştular geldiler. Bir ağlaşma, bir çığrışma...»

Sözün burasında Halime koşup geldi. El öptü. Valizlerden birini aldı. Bahçeyi geçerlerken bahçıvanın kaldığı yerden sözü o aldı:

«Ah efendim, bir görmeliydiniz, bir görmeliydiniz. Tıpkı filmlerde olduğu gibi... Çocuk anayı babayı görünce bir kanatlı kuş oldu sanırsınız... Uçtu onların kucağına. Anne dedi. Baba dedi. Güldü, ağladı. Ardından da... Bülbül gibi şakıdı. Ne konuşma, ne konuşma...»

Çocuklar yalıya dalmış, bagaj indirilmiş, karı koca bahçıvanla Halime'den duyduklarının etkisi altında bir hoş, hamal Yusuf kapının önünde çömelmiş, donmuş, sanki taş kesilmiş...

Nihayet doktorla karısı da içeriye gir-

diler. Öyle bir sahne idi ki, alt kat salonda, anlatması zor mu zor...

Doktor İlhami Günel annesiyle babası ile kucaklaşıp hal hatır sorulduktan sonra çocuğun ailesiyle tanıştı. Bütün ev halkı salonda toplanmıştı ama Yusuf ortalarda yoktu.

Doktor salondan çıktı. Baktı adamcağız hâlâ bahçe kapısının önünde şaşkın şaşkın oturmakta.

«Yusuf, hadi gözün aydın. Bak dert bitti. İşler yoluna girdi.»

«Sağ ol Doktor Bey, sağ ol. Sayende oldu düzeldi.»

«Neden gelmiyorsun içeriye? Bu mutlu sahneyi görmek, bu güzel günü yaşamak herkesten çok senin hakkın. Çocuğun hayatını kurtaran sensin. Onu korudun. İyi bir iş yaptın Yusuf.»

«Sen olmasaydın Beyim, olmazdı hiç biri. Tanrı bir kuluna iyilik etmek isteyince bir iyi insanı çıkarırmış yoluna... Hızır

gibi imdada yetiştin. Tanrı gönlünün muradını versin.»

İkisi birlikte salona girdiler. Annesiyle babasının arasında, kollarını onların boyunlarına dolamış oturan çocuk, hamal Yusuf'u görünce top gibi yerinden fırladı. Koştu, bir solukta adamın kucağına attı yanaklarını bırakıp çenesini, boynunu öpmeğe başladı.

Yusuf Garip ağlıyordu. Yorgun yüzünden dizi dizi yaşlar iniyordu.

«Kızcağızım benim... Yavrucağızım benim... Küçük kuşum, can arkadaşım.»

Helga ile Ece'nin gözleri iri iri açılmış, bu gördüklerinden hiç bir şey anlamayarak şaşkın şaşkın bakınıyorlardı.

Vedat fotoğraf makinesini almış, üst üste fotoğraf çekiyordu. Babaanne, Bacı Kalfa ağlıyorlardı. Çocuğun annesiyle babası ne yapacaklarını bilemiyor, öylece sessiz sedasız oturuyorlardı.

ÖĞLE yemeğini hep birlikte bahçede, büyük çam ağacının altında kurulan sofrada yediler. Yemekte çocuklar da hikâyeyi öğrendiler.

Çocuğun annesiyle babası işçi olarak bir süre önce Almanya'ya gitmişlerdi. Giderken masraf karşılığı para vermiş, çocuğu komşulardan birine bırakmışlar. Gittikleri yere biraz alışıp yerleşince çocuğu aldıracaklarmış. İlk aylarda işler yolunda imiş. Sonra çocuktan haber alamaz olmuşlar. Sorup soruşturma, yazışma, derken çocuğun kaybolduğunu duymuşlar. Deli gibi gelmişler memlekete...

Gazetedeki ilânları gören tanıdıklardan haberi alır almaz da doğru karakola koşmuşlar. Başkomiser de kendilerini buraya yollamış. Bizim çocuğumuz dilsiz değildir ama resim ta kendisi, demişler. Yol boyu merak içinde bunalmışlar. Ya bizim çocuğumuz değilse diye... Ve çocuk ken-

dilerini görür görmez dili çözülmüş, başlamış konuşmaya...

■

YEMEKTEN sonra annesiyle babası çocuğu alıp gittiler. Yusuf, çocuktan ayrılırken kendini tuttu. Küçük kız dudaklarını bükmüş; «Ama sen de gel Amca,» diyordu. «N'olursun sen de gel...»

Doktorun karısı Yusuf'un ne kadar sarsıldığını anlıyordu. Küçüğü sevmiş, ona bağlanmıştı. Yalnız adamdı. O küçük kız, onun yalnızlık günlerinin can yoldaşı olmuştu. Hayatına renk ve ışık getirmişti. Özlediği evlât sevgisini onda bulmuş, ona vermişti.

Babaannenin fikri parlaktı. Yusuf Ağayı bırakmayacaklardı. Bahçıvan Yakup ona bahçıvanlığı öğretirdi. Komşu yalının İdris, sonbaharda köyüne temelli gidiyor-

du. Onlar da bir bahçıvan aramakta idiler.

Yusuf Garip için bundan daha iyisi düşünülemezdi.

■

O GECE Ece yatağında yine uykusu kaçmış düşünüyordu. Ertesi gün Helga'yı Yeşilköy'den uçakla yolcu edeceklerdi. Suadiye'de hafta rüzgâr gibi geçmişti. Gezmiş dolaşmış, güzel yerler görmüş, gülüp eğlenmişlerdi. Ona alışmıştı. Gidince arayacaktı.

Birkaç gün sonra Babaannesinden, Dedesinden de ayrılacaktı. Onları da arayacak, özleyecekti. Ama evine kavuşacaktı.

Okulların açılmasına az kalmıştı. Önce eski okuluna gidecek, sevgili Gülsevil öğretmeni görecekti. Ona, tatil dönüşü ilk ders bize bir kompozisyon yazdırırdınız,

diyecekti. Tatili nasıl geçirdiğimizi, neler yaptığımızı yazardık.

Ve anlatacaktı bu Akdeniz gezisini... Olaylar gemisinde geçen günleri, gördüklerini, öğrendiklerini, tanıştığı kişileri bir bir anlatacaktı öğretmenine... Bu bir sözlü kompozisyon olacaktı...

Sonra Ortaokul... Her dersin bir öğretmeni olacak. Oya Ablanın dedesinin söylediği gibi adam olmak için çalışacaktı. Çok çalışacaktı. Ve bir gün bir Oya Onat olamayacaktı ama belki Şükran öğretmen gibi, Gülsevil öğretmen gibi iyi bir öğretmen olur, onların yolunu izlerdi. İnsan yetiştirirdi o da.

Ve belki Doktor Süheyla Baykal gibi hayatını insanların iyiliğine, insanlara hizmete adayan ülkücü bir doktor...

Öğretmen, doktor, ev kadını veya herhangi bir meslek sahibi... Ama hangi işe atılırsa atılsın, önce, her şeyden önce

iyi bir insan olacaktı. Adam olacaktı. Ailesi için, kendisini yetiştiren güzel yurdu için, bu toplum için ve... ve... Bütün insanlık için...

BİTTİ

Milliyet YAYINLARI'nın bu kitaplarını okudunuz mu?

BİRBİRİNDEN GÜZEL 15 HİKÂYE

- Ratıp Tahir Burak'ın renkli resimleriyle süslü
- 368 sayfa
- lüks ciltli * fiyatı 10 lira

Milliyet YAYINLARI

Genel Dağıtım:
Milliyet Yayın Ltd.Sti.
Nuruosmaniye İstanbul

Walt Disney tarafından yapılan filmi bütün dünyada olağanüstü bir ilgiyle karşılanan, yalnız çocukların değil, her yaştaki okurların severek ve heyecanla okuyacakları bir şaheser.

Bu romanda çileli bir köylü kızının Anadolu insanının serüvenleri ile birlikte temiz hayatlarını, törelerini ilgi ve beğeni ile okuyacaksınız. «FADİŞ» çocuklarınıza güvenle verebileceğiniz eğitici ve öğretici bir romandır.

336 sayfa, renkli ofset resim ekleri ile Kuşe gömlekli ve lüks ciltli 10 lira

Bütün Kitapçılarda

İKİNCİ BASKI

304 sayfa ● Lüks ciltli 12.50 TL.

Küçüklerin bir solukta okuyacağı tam bir heyecan kasırgası. PAUL BERNA'nın bu kitabı daha şimdiden çocuk klasikleri arasında yer almıştır.

Bu kitap Milli Eğitim Bakanlığı'nca 616/14867 . 5705 ve 616/4923 - 4894 sayılı tebliğleriyle okullar için faydalı bulunmuş ve yardımcı ders kitabı olarak kabul edilmiştir.

yor. **Nefis bir baskı, 428 sayfa, 5 renkli ofset baskılı resim ve tablo ekleriyle lüks ciltli 15 lira**